

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

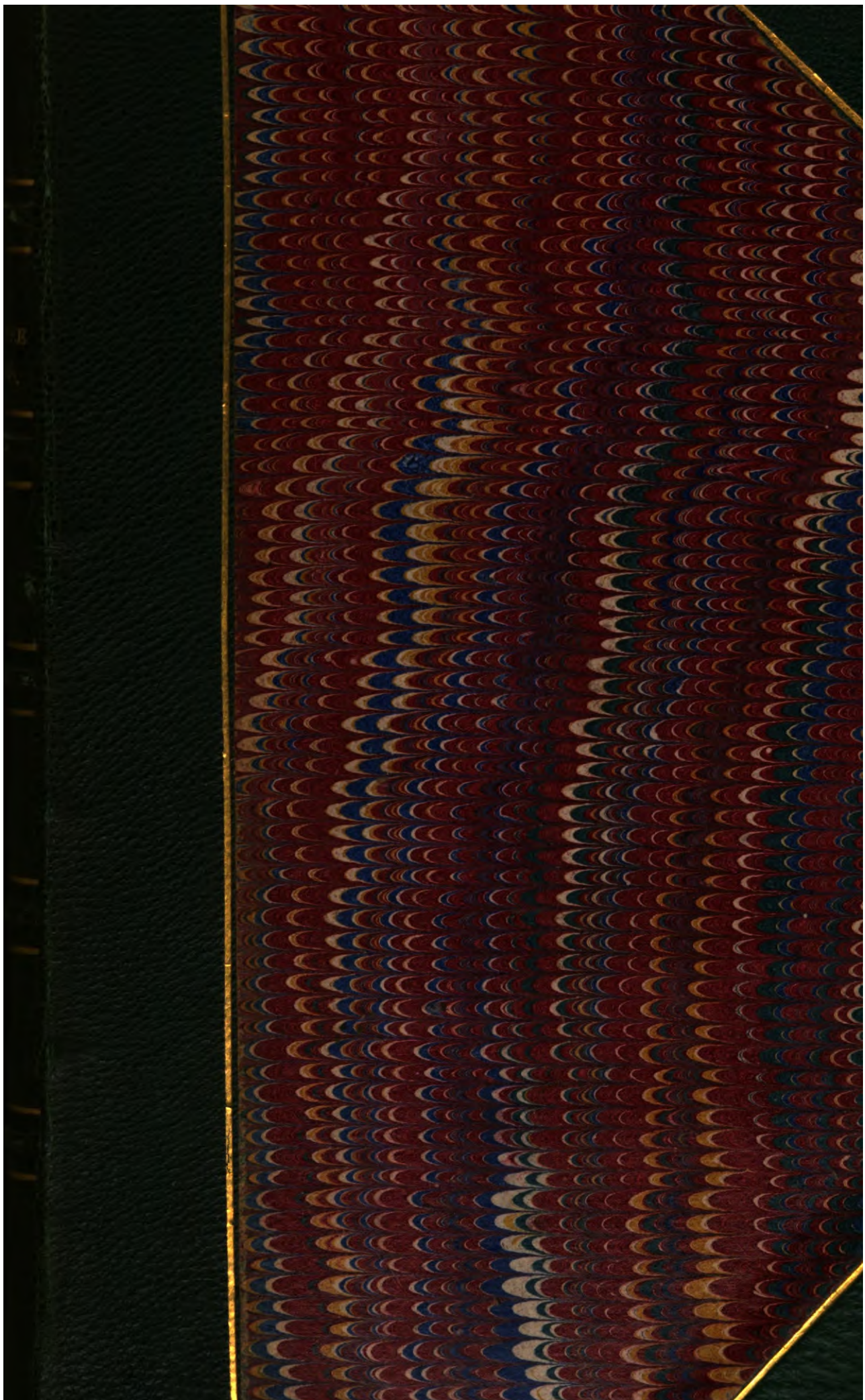
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

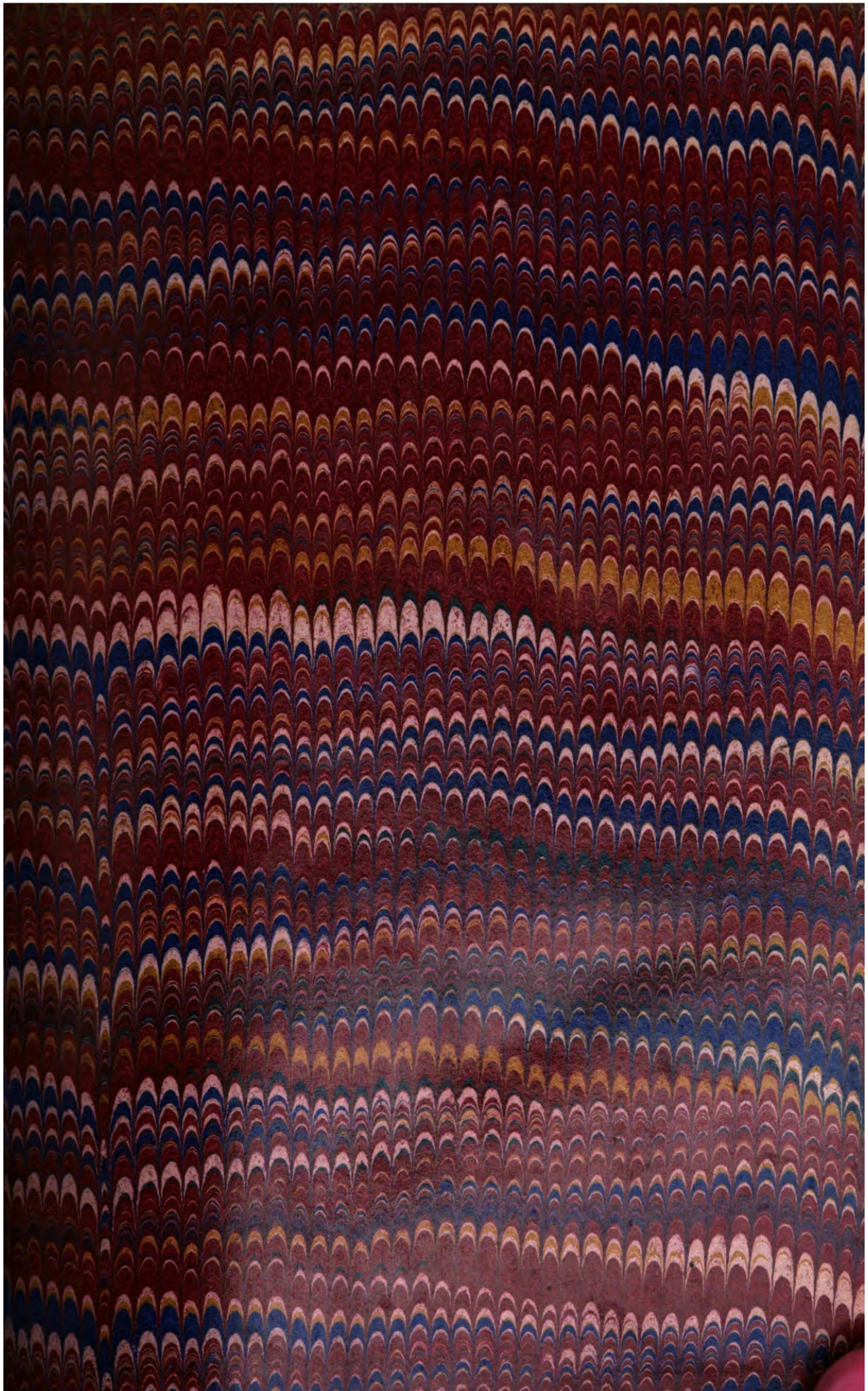

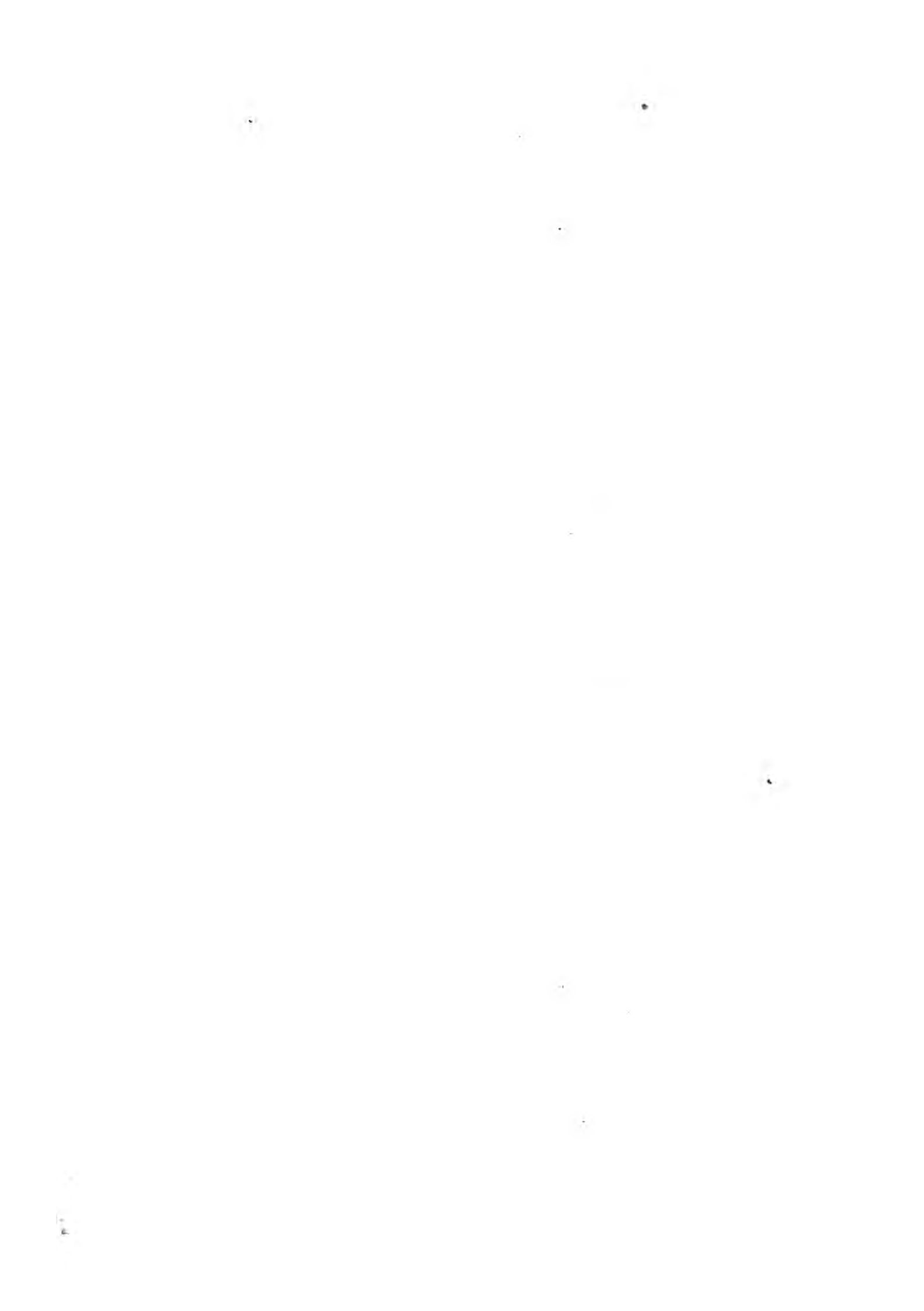
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

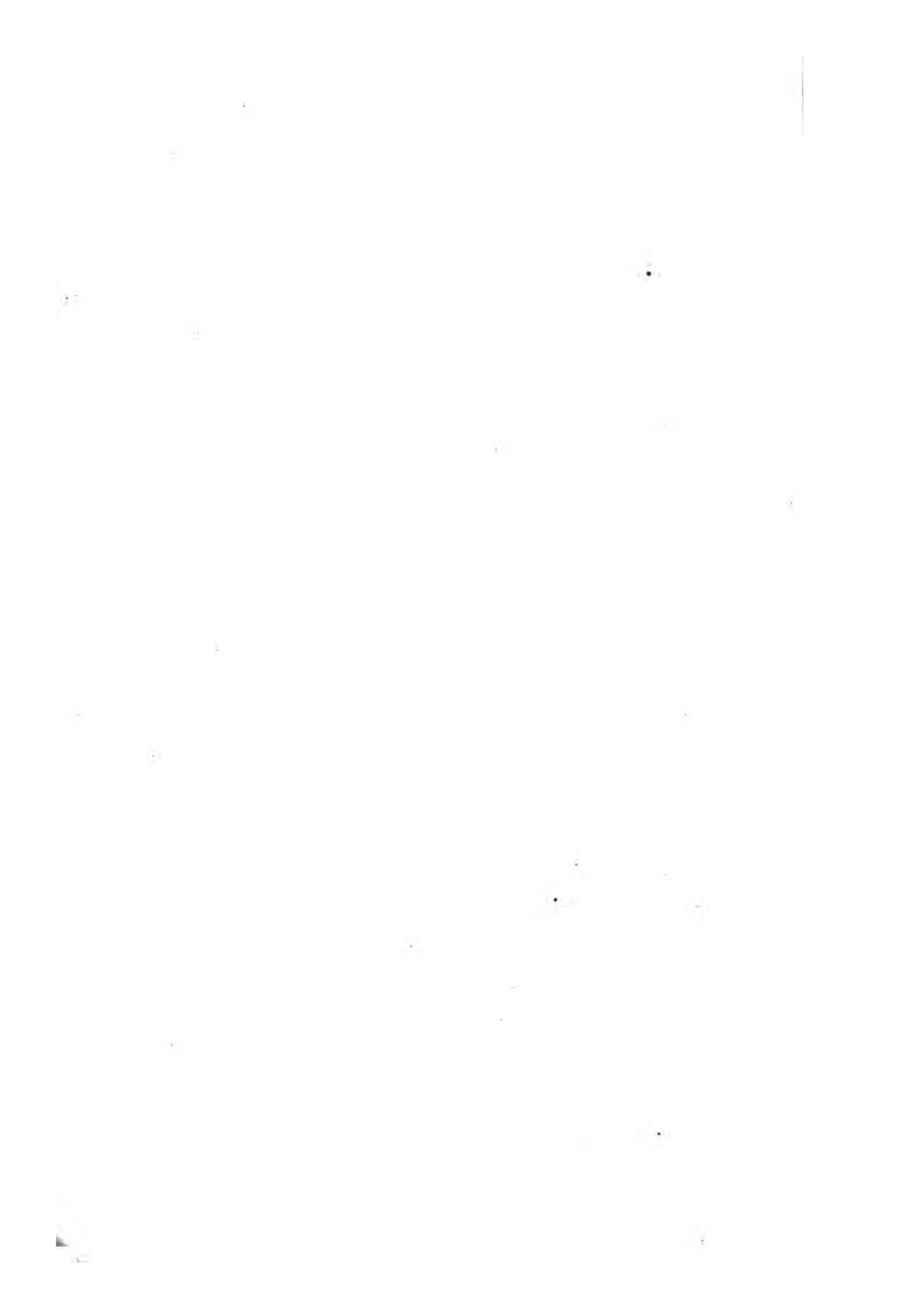
109 a 21

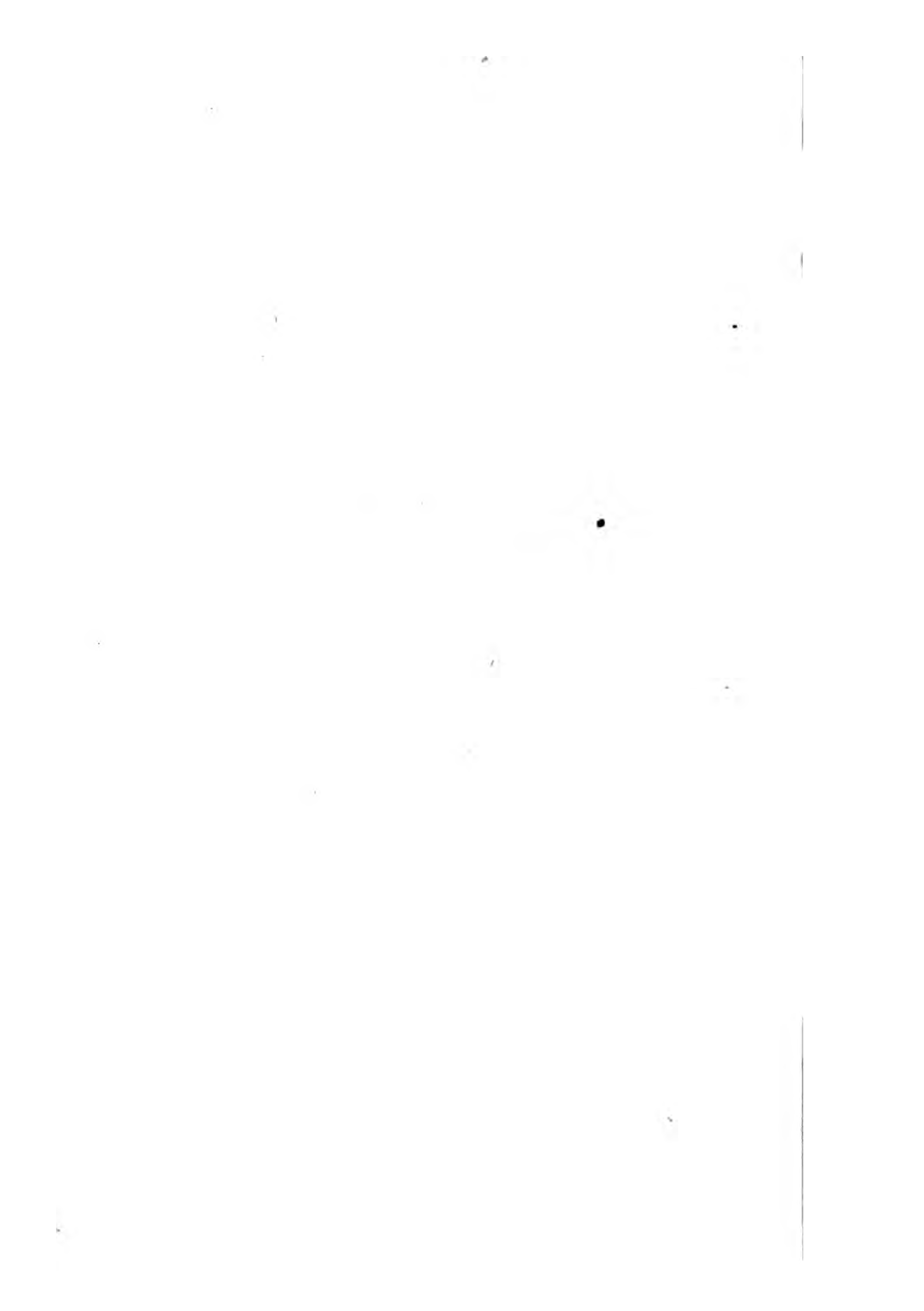
Henrik Hertz's

Samlede Skrifter.

Dramatiske Værker.

Trettende Bind.

13

Dramatiske Værker

af

Henrik Hertz.

Trettende Bind.

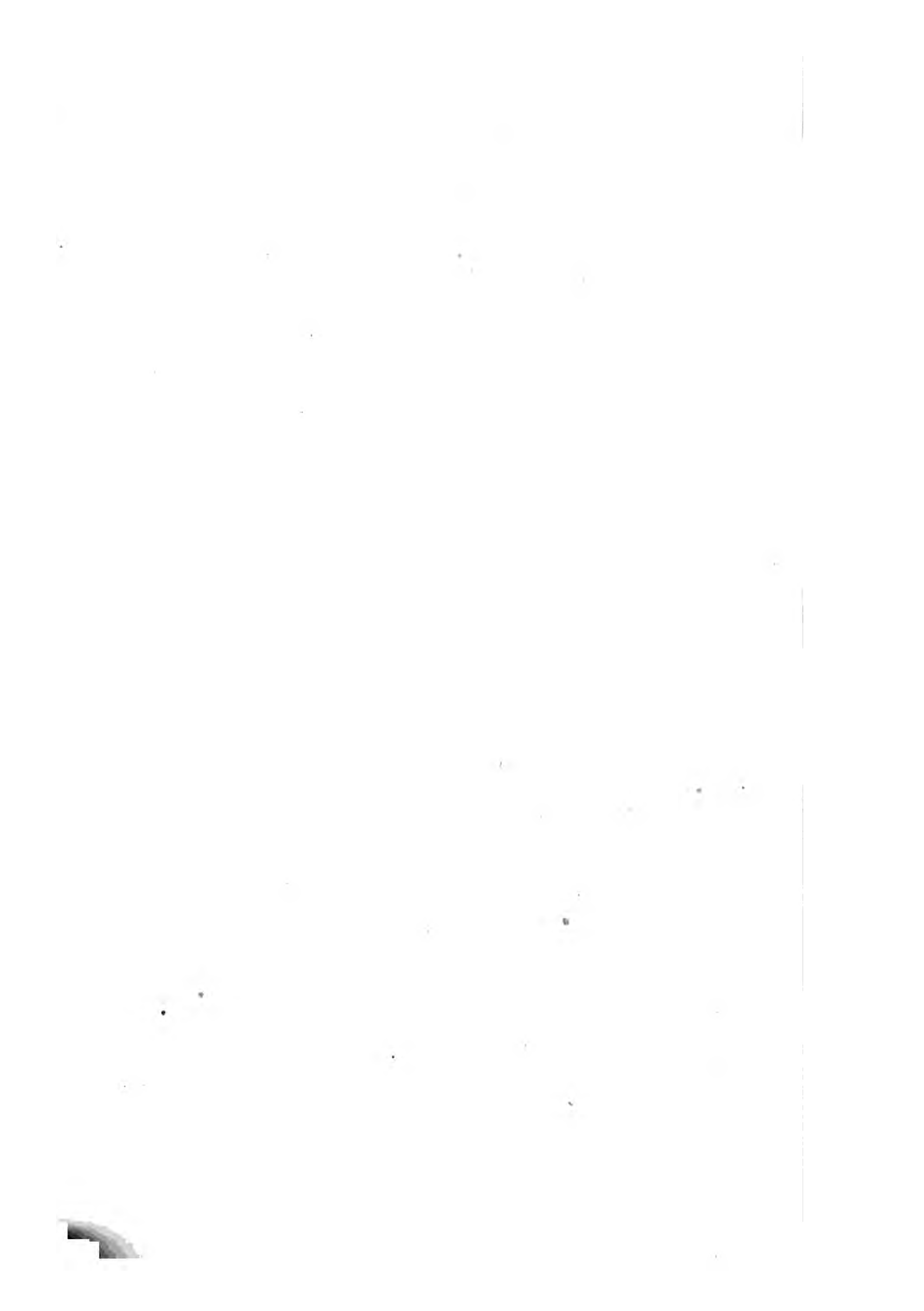
Kjøbenhavn.

Forlagt af C. H. Reizels So og Arvinger.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri
ved F. S. Møhle.

1856.

1090 21

Indhold.

	Pag.
Estrella	1.
Hundrede Aar	173.

Estrella,

romantisk Skuespil i fire Acter.

Første Gang opført paa det kgl. Theater d. 16de April 1856.

Personerne.

Estrella.

Miguela.

Alvaro de Lucar.

Fernando de Garcia.

Ramiro de Huesca.

Alonso de Padilla.

Sancho de Almeida.

Jussuf Abderrahman, Astrolog.

Donna Sandra

Christoval, Huushormester } i Estrellas Tjeneste.

Obeida, en maurisk Pige }

Pedro, Kastellan.

Mariquita

Diego } Bieunere.

En ung Pige }

Estrellas Damer og Tjenere; Bieunere, Beværnede o. s. v.

Handlingen foregaaer omtrent i Midten af det 16de Aarhundrede, i de tre første Acter paa Estrellas Slot, noget udenfor Byen Valencia, i fjerde Act et Par Meil derfra.

Anm. Estrella udtales Estrelja; Miguela Migéla. Ordet Donna burde egentlig skrives med ñ og udtales som Señora (Senjora), men Udtalen Donna har allerede længe hævd i vort Sprog.

Første Act.

En Sommerhalle i maurisk Stil hos Estrella med en Colonnadegang i Baggrunden, gennem hvilken man har Udsigt til Haven. Til begge Sider Døre.

Første Scene.

Til høire Side (for de Spillende) i Forgrunden sidder Estrella og nærmest hende Don Fernando; dernæst Miguela og Don Ramiro i Grupper med Estrellas Damer. Adskilt fra disse tilvenstre sidder Donna Sandra.

Miguela (til Don Fernando).

Hvor er en Krigers Liv dog rigt og herligt!
Jeg kunde lytte til Jer hele Dage.

Estrella (til Don Fernando).

Jeg beder Eder, bliv dog ved!

Don Fernando.

Som sagt,
Jeg fulgte mine Fanger, Alle Maurer,

Med dette dunkle Afsyn og med Harm
 Og Had i Hjertet. Snart faldt Mørket paa
 Og Veien gif imellem høie Bjerger.
 Da traadte der en Mand hen til min Hest
 Og bad i reent Kastiliansk, i Ord,
 Der vel var' stilled', om Forlov at sidde
 Bag paa min Hest; en Maurer havde saaret
 Ham i hans Fod. Jeg tillod det, og tause
 Reed vi en Stund, Enhver i egne Tanker.
 Men da det lysned', og de høie Bjerger
 Faldt af, sprang han fra Hesten rask og rørig,
 Og greb min Haand, idet han hurtig sagde:
 „Señor, det er Juniga, I har frelst;
 Husk vel mit Navn!“ — og som en Bille han skjød
 Hen til en Skov, der snart ham skjulte for os.

Miguela
 (med et Blik paa Estrella).

Juniga!

Don Fernando.
 Ja, en Maurer, en af dem,
 Vi førte fangne med os.

Donna Sandra
 (der hidtil har siddet stiv og ubevægelig og viftet sig).

Hm! En Maurer!

Estrella.

Vil Sandra Noget?

Donna Sandra.

Nei.

Estrella (til Don Fernando).

Saa bliv kun ved.

Don Fernando.

Et Nar derefter blev mig overdraget
 En mislig Commisston, at speide Stedet,
 Hvor Fjenden havde Leir. Dog gif det godt,
 Og vi drog atter hjemad. Men paa cengang
 Saae vi til alle Sider hver en Huulvei,
 Hvert Fjeld, hver Høi besatte tæt med Fjender.
 At undflye var umuligt; mine Folk
 Blev snart spredt' ad; jeg selv steg ned af Hesten,
 For lettere at slippe bort tilfods,
 Men standsed', da en Rytter jog imod mig.
 Han udbrød: „Sæt Jer bag mig paa min Hest,
 Men skynd Jer!“ — og jeg adløb, i den Tro,
 Jeg var hans Fange. Men med Vindens Fart
 Og paa mig ubekjendte Veie jog han
 Afsted, til vi os nærmede vor Leir.
 Da sagde han: „Nu er I frelst; Juniga
 Er quit med Eder.“ Og igjen han tilte
 Tilbage paa sin lette Ganger.

Estrella.

Selsomt!

Miguella.

Af, det var ædelt handlet!

Don Fernando.

Denne Krig

Har ofte viist os ridderlige Dyder

Hos Maurerfolket.

Estrella

(idet hun reiser sig).

Men ei ofte viist os,

At man som I forstaaer at skønne paa det.

(Alle reise sig.)

Don Ramiro (til Don Fernando).

Ja dengang slap du, Kammerat! Men nærved

Var det gaaet galt!

Don Fernando.

Man stoler lidt paa Lykken.

(Han og Estrella forblive i Forgrunden, mens de Dyrige
adspredte sig mellem Colonnaderne og udenfor disse.)

Estrella (til Don Fernando).

Hvad I fortalte nys har høit mig fængslet.

I har vel ikke vidst, at jeg er selv,

Bed mine Mødrefrænder, en Juniga.

Don Fernando.

Det har jeg vidst. Den Slægt, I stammer fra,

Er vidtberømt, ved Krigerdaad et mindre

End ved sin Flid og Kunst i Fredens Gjerning.

Estrella.

Jeg undres over Eder. I er billig
 Og veier, som det synes, For og Mod
 I denne stygge Krig; og I har tilbragt
 Endeel af Eders Aar med at befjæmpe
 Hiint plagede og undertrykte Folk!

Don Fernando.

Nu, for en Deel er Grunden sagtens den,
 At jeg er Kriger fra en tidlig Ungdom,
 Vant til at gaae, hvorhen min Konge byder.
 Dog mener jeg tillige, denne Krig,
 Skjøndt den er sørgelig, har gyldig Grund.
 Thi Spanien tør ei taale, at fra os
 En Hær af Sarazener oversvømmer
 De andre Lande, og at Christi Kirker
 Fortrænges af Moskeer. Dette Land
 Skal være som et Bolværk for de andre.

Estrella.

I har vel Ret. Jeg selv har tænkt det Samme.

Don Fernando.

Derom er jeg forvisset.

Estrella.

For at tale
 Om noget Andet, I og Don Ramiro

Er, som det synes mig, intime Venner.
 Ham gjør det Vre, at han søger Eder.
 Men hvad har draget Eder hen til ham?

(Smilende.)

Hans frigeriske Sindelag har neppe
 Bestuffet Jer.

Don Fernando.

At nei, der har I Ret!

Vort Venskab skriver sig fra Drengældren.
 Da jeg var dristig af mig og i Forhold
 Til mine Nar af ganske gode Kræfter,
 Blev jeg, skjøndt han er godt et Par Nar ældre,
 I vore Lege hans Beskytter. Siden,
 Dengang det gik tilbage for min Fader,
 Og Gaarden blev os lidt for stor og kostbar,
 Kom hans Forældre til at boe hos os.
 Saaledes er vi voret sammen op,
 Har taget Deel i gode Kaar og onde.
 Forresten, frigerist er han vel ikke;
 Men han er brav og ærlig, og for mig
 Har han Hengivenhed. Det smigrer altid
 Et lille Gran vor Svaghed.

Estrella.

Undertiden.

(Miguela og Don Ramiro nærme sig.)

Miguela

(affides til Don Ramiro).

Læg Mærke kun: hun taler jo bestandig
Med Don Fernando.

Don Ramiro.

Det betyder Intet.

(Høit.)

Fernando, gaaer du med? Vi gaae en Tour.

Don Fernando.

Saa er jeg med. (Til Estrella.) I Eders skønne Land,
I Stedets Omegn her hver Blet mig fængsler.

Estrella.

Saa har Valencia behaget Eder?

Don Fernando.

Ja, over al Beskrivelse. Dengang jeg
Kom fra Kastilien hertil, forbaused'
Mig dette stadige Foraar, denne Himmel,
Der er til alle Tider reen og skfri.

Estrella.

Det glæder mig at høre. (Til Don Ramiro.) Men hvorhen
Gaaer Touren?

Don Ramiro.

Eders Damer vil mig vise
En Lund med nogle Levninger, jeg troer
Fra Romertiden. Har I Noget mod det?

Estrella.

Nei, ingenlunde. Brug dog Ebers Frihed!
Hvis der er Noget her og i vor Omegn,
J kunde finde værd at undersøge,
Saa sig kun til. Min Huushovmester veed
Fortsæffelig Bested om Alt.

Don Ramiro.

Jeg takker.

(Han og Don Fernando gaae.)

Miguela.

Jeg ærgrer mig, Estrella, naar jeg seer dig
Saa venlig mod Ramiro.

Estrella.

Oh, Bastard!

Hvorledes vil du da, jeg skulde være?

Miguela.

Na, fort for Hovedet, og studs og tvær.

Estrella.

Saa du maaskee er tvær imod ham?

Miguela.

Altid.

Estrella.

Ja, man kan være tvær, saa at man støder
En Elsker fra sig; men man er det stundom
Saaledes, at han fængsles meer end forhen.

Miguela.

Nei, hør . . .

Estrella.

Hviskvas! Coquetter er vi Alle,
 Kun paa en meer og mindre tilladt Maade.
 Jeg har engang den Tro, at du har ikke
 Saa lidt tilovers for din Fætter. Hans
 Inclination er du og ingen Anden.

Miguela.

Men hvad vil da Ramiro her idag?
 Er ikke han som hine andre Herrer
 Tilstede, for at frie til dig og høre
 Idag dit endelige Svar?

Estrella.

Ja vist,
 Saaledes seer det ud. Men hvo har sagt dig,
 At det er Kjærlighed til mig, der bringer
 Ham hid idag?

Miguela.

Nu ja, hvad troer du ellers?

Estrella.

Forfængelighed. Han vil være med
 Hvor Mænd som Don Alvaro og hvor Andre
 Af fornem Byrd har stillet sig i Række.

Miguela.

Forfængelig, det er han; det er sandt.

Men Alvor er hans Frieri, det veed jeg.
 Han har jo raadspurgt alle Folk, han kjendte,
 Om denne Sag.

Estrella (smilende).

Dig har han neppe raadspurgt.

Miguela.

O, mange Gange! Men mit Svar har ikke
 Behaget ham. Jeg paaastod, at du fandt ham
 Beqvem til Ingenting, undtagen høiest
 At passe dine Muuldyr eller Heste.

Estrella.

Skam dig, Miguela! du gjør Synd imod ham,
 Og mener intet Ord af hvad du siger.

Miguela.

Jeg mener det. Jeg kjender hos min Fætter
 Hver lille Told. Han er en Sammensætning
 Af egne som af Andres Daarligheder.
 Thi hvad han mangler selv, han ta'er hos Andre.
 Han har saa lidt af Willie, at end ikke
 Hans Daarsskab rigtig veed hvad selv den vil.

Estrella

(holder hende for Munben).

O, tie . . .

Miguela.

Han burde være sødt som Tvilling,

Jeg mener som en sammenboren Tvilling,
 Med en ham medfødt, af Naturen givne
 Formhynder, der i hans Sted kunde raade,
 I hans Sted tale eller tie stille,
 I hans Sted gaae hvor han er overflødig,
 I hans Sted holde smukt sig fra Estrella.

(Løber ud.)

Estrella (ene).

Nei, det er ikke hendes Mening. Netop
 Af hendes Ivrighed og Brede tør man
 Nok slutte, hun har Godhed for Ramiro.

Anden Scene.

Estrella. Obeida.

Obeida

(i nogen Graastand og seende sig om forsigtigt).

Señora! Har I et Dieblif tilovers?

Estrella.

Rom hid! Hvad vil du mig?

Obeida.

Ak, jeg har bedrøvelige Tidender at bringe!

Estrella.

Hvad er der skeet?

Obeida.

Der har igjen været en heel Trop af Erkebispens

Folk nebe paa Huerta'en. Allerede i lang Tid har En og Anden af dem spioneret og luret; og saa har de nok seet, at Alting ikke gif saa rigtig til, at de dernede gjør saa Meget, som Propheten har befalet, men som Erkebispnen ikke vil vide af; at de holde Bøn og vasse Hænderne fem Gange om Dagen, og saa meget Andet. Og nu paastaae de hos Erkebispnen, at der aldrig bliver Christne af dem; de kan ikke blive i Landet, men skal Alle jages ud. Er det ikke skrækkeligt?

Estrella.

Ja, dersom det virkelig — af, det er desværre ikke umuligt!

Obeida.

Min slakkels Morbroder, og hans Kone, og den søde, lille Esma! Veed I, hvad de forlange af ham? O, han skal betale en stor Sum, fordi han endnu ikke har bragt Esma til Daaben! Og han kan ikke betale, det veed jeg. De har allerede to Gange forhen presset ham ud.

Estrella.

Hør, gaae til Ricardo; lad ham tage derud og forhøre sig hos din Morbroder. Summen er vel ikke større end at vi kan skaffe den tilveie.

Obeida.

O, tusind Tak! I er saa god!

Estrella (affædes).

Ja, Gud vide, om det er Ret hvad jeg gjør. Men jeg kan ikke lade dem være hjælpeløse. (Svit.) Er der Mere du vil mig?

Obeida (tevende).

Ja ... der var rigtigt nok ... hvis I blot ikke bliver vred. — Eders Kapellan er saa haard imod mig. Han har altid saa Meget at udsætte paa mig. Han siger, jeg mener det heller ikke oprigtigt med Christendommen. Og veed I, hvoraf det Hele kommer? Fordi jeg gaaer med denne Turban, I selv har givet mig et saa smukt Shawl til. Og alle Menneſter ſige, den klæder mig saa godt. Min Moder, mine Sødfænde, Alle derhjemme gif ſaaledes. — Maa jeg virkelig lægge den af?

Estrella.

Endnu ikke, tænker jeg. Men, Obeida! har Kapellanden virkelig ikke Andet at udsætte paa dig?

Obeida.

Nei — jo — han blev engang vred paa mig, fordi han hørte mig tale om Paradisets fire Floder, ſom Propheten fortæller om i Koranen. Og hvor kan jeg lade være at tale derom? Det er ſaa smukt hvad der ſtaaer!

Estrella.

Ja, kjære Obeida, men du maa dog love mig,

at du ikke vil lade dig føre paa Afveie hos dine Venner paa Huerta'en. Du skal mene det oprigtigt med den Religion, du nu bekjender dig til. Lov mig det — ellers maa jeg forbyde dig at gaae ned til din Familie.

Obeida

(Kysser hendes Haand).

Jeg skal gjøre Alt hvad I ønsker.

Estrella.

Lad mig nu alene — der kommer Nogen.

Obeida.

Og jeg tør sige Kapellanen, at I har tilladt mig at gaae med min Turban?

Estrella.

Ja, sig ham det.

Obeida.

O, Tak, Señora!

(Gaaer.)

Estrella.

Al, hun er lykkelig! Den smukke Turban
Er dog i grunden hendes største Sorg.

(Bliver Donna Sandra vaer, der nærmer sig.)

Der kommer min Samvittighed. Ja, hun
Har ganske sikkert, inden jeg beslutter,
Et velmeent Raad at give mig.

Tredie Scene.

Estrella. Donna Sandra. Siden Christoval.

Donna Sandra.

Señora!

Estrella.

Nu da, min kjære Sandra?

Donna Sandra.

Har Señora

Nu endelig betænkt . . .

Estrella.

Javist, den Raabe

Uf høirød Silke, du har ønsket, faaer du.

Donna Sandra.

Jeg mener ikke Raaben. Jeg vil vide,

Om I har tænkt paa . . .

Estrella.

Paa Dbeida? Staffel!

Ja, hendes Moders Sygdom . . .

Donna Sandra.

Na, Dbeida!

Hvad bryder jeg mig om den grønne Løs!

Nei, jeg vil vide, om Señora ret

Har tænkt paa, hvad der forestaaer idag.

Har I betænkt, at om en Time skal I

Bestemme Jer for en af disse Herrer,
Der komme for at frie til Eder . . . ?

Estrella.

Jo,

Det har jeg tænkt paa.

Donna Sandra.

Nu, og jeg vil haabe,
At Den, I giver Fortrin, er den ædle,
Fortræffelige Don Alvaro, Berlen
Af hele Ridderstabet.

Estrella.

Na, men troer du,
At jeg alt nu er enig med mig selv!
Jeg har jo Tid endnu.

Donna Sandra.

Ja, knap en Time.

Estrella.

Men den er nok, hvis jeg i den beslutter.
Husk hvad du selv har sagt: i Ægteskab
Man aldrig maa forhaste sig, men tænke
Og overlægge lige til det Sidste.
Og det er netop det, som jeg vil gjøre.

Donna Sandra.

Naar jeg har sagt det, er det godt sagt. Men
Jeg mener just, at I skal nu betænke,

Dg lige til det Sidste, at Alvaro
 Ifandhed bærer Prisen fremfor Alle.
 Na, stikken Mand! Dg nu, som han er anseet
 Dg rig og mægtig! Er der Een blandt alle
 De Andre, der kan være Jer til Forsvar
 Som han?

Estrella (tankesuld).

Nei, deri har du Ret.

Donna Sandra.

Men I,

Der staaer alene, hvis Forældre begge
 Er døde fra Jer, trænger just til Forsvar,
 Dg nu især, da Tiden er urolig.

Estrella (igjen oprømt).

Ja, det er vist. Men hør nu, kjære Sandra,
 Man skal dog ikke lade sig forknytte;
 Dg for det Første seer jeg ingen Fare.

Donna Sandra.

Señora, jeg har vogtet Eders Ungdom,
 Staaet Eder bi med Raad og Daad i Alting,
 Dg anvist Jer den Wei, I burde vandre.
 I vil da ikke vrede . . .

Estrella.

Nei, min Sandra!

Erkjendtlig er jeg paa min Ungdoms Vegne.

Gud veed, jeg skylder dig dens største Glæde.
 Du lod mig altid gjøre hvad jeg vilde,
 Og med en ringe Gave har jeg tidt
 Gjort dig saa føielig, saa from og smidig,
 At mine Ungdoms-Dage gif i Solstin,
 Selv om din Føielighed — hvad jeg ikke
 Tor ganske nægte — nu og da mig bragte
 I smaa Forlegenheder. Men, som sagt,
 Jeg er taknemmelig. Du lod mig raade,
 Du lod mig handle som jeg havde Lyst til.
 Det Samme skal du gjøre nu, min Sandra!
 Skal være min forstandige Dueña,
 Der holder Taler, der moraliserer,
 Men ender med, at det er mig, der raader.

(Gaaer, men standses ved Udgangen af den indtrædende Huus-
 herre, Christoval.)

Donna Sandra (affides).

Jo, her er detlig Udfigt!

Estrella (til Christoval).

Vil du Noget?

Christoval.

De tvende Cavallerer, som Señora
 Har spurgt om, er' derinde.

Estrella.

Godt; jeg kommer.

(Gaaer.)

Fjerde Scene.

Donna Sandra. Christoval.

Donna Sandra.

Hvad var det for to Cavallerer I meldte?

Christoval.

Den Ene var Don Alonzo de Padilla, og den Anden Don Sancho de Almeida.

Donna Sandra.

Ah, to af vore Friere! Ja, saa har vi dem Alle her, med Undtagelse af Don Alvaro de Lucar.

Christoval.

Der er altsaa fem Cavallerer, der frie til vor naadige Señora; og I mener jo, at Don Alvaro vil gaae af med Seiren?

Donna Sandra.

Han burde. Han er den fornemste af dem Alle — (affides) og han har imorges sendt mig ti dobbelte Ducater, for at jeg skulde tale hans Sag.

Christoval.

Men hvad er da Eders Mening om den Sag?

Donna Sandra.

Min? Ja, seer I, Don Christoval! det er min Maneer, at jeg lader som jeg slet Ingenting bemærker. Det er just Det, som de Store see helst. Men —

jeg har det tykt bag Dreene. Mens jeg gaaer saa stille omkring, lægger jeg Mærke til Alting.

Christoval

(gaaer nysgjerrig nærmere).

Ei! hvad er det da I har bemærket?

Donna Sandra.

Ja, hvad troer I vel? Jeg har Ingenting bemærket.

Christoval.

I har Ingenting bemærket!

Donna Sandra.

Nei; og det uagtet vist Ingen kommer mig nær i at spionere. Vor Señora taler med den Ene som med den Anden. Hun er eens venlig mod dem Alle. Men hun giver Ingen af dem Fortrin. (Ergerlig.) Er det en Maneer? Skal man ikke bære sig saadan ad, at en Anden kan blive flog derpaa?

Christoval.

Men maaskee vor naadige Señora slet ikke er tilfands at vælge Nogen af dem.

Donna Sandra.

Nei, hun har selv sagt, at idag vil hun vælge. Og, mellem os, hun er nødt dertil. Hun er, som I veed, det rigeste og, paa Faderens Elde, noget nær det fornemste Partie i Valencia. Nu har hun truffet

Liden ud saalænge, at Don Alvaro ikke mere vil finde sig deri; og ham er hun nødt til at respectere.

Christoval.

Jh nei, troer I, at vor naadige Señora imod sin Willie . . .

Donna Sandra.

Hør, min kjære Don Christoval, naar jeg, en Dame med min Erfaring, paaftaaer, at hun er nødt dertil, saa kan I troe mig paa mit Ord. Thi vel er I en værdig Mand; men I stikker ikke saa særdeles dybt.

Christoval.

Det vil jeg gjerne indrømme, og skal være Eder forbunden, naar I vil oplyse mig.

Donna Sandra.

Saa hør da. Vor Señoras Moder nedstammer, som bekjendt, fra Maurerne. Hun var ung, rig og smuk, og blev nu gift med den fornemme Mand. At hun omsider blev en god, oprigtig Christen, og at Estrella er det samme, det skal jeg bevidne; for jeg har havt stor Indflydelse paa dem begge. Men det er ikke godt at nedstamme fra Maurerfolk. Vi Andre, jeg og I og hvo der ellers er født af gammelt, spansk Blod, og af ægte, gamle Christne, vi see igrunden stærkt til dem, der komme fra det Folk; vi har ikke

rigtig Tro til dem. Og det lade vi dem nu og da mærke, og det gjøre vi Ret i, for ellers kunde de let sætte Næsen for høit. Derfor behøver Don Alvaro just ikke at gjøre saa mange Omstændigheder. Han veed godt, at han kan være hende til den største Skade.

Christoval.

Ih, bevar' os! Den naadige Señoras Fader var jo en mægtig Herre, og en af Landets første Mænd. Kort inden han døde var han udseet til at blive Hertug; og da vor Señora var ved Hoffet ifjor, blev der jo gjort forstræffeligt af hende.

Donna Sandra.

Det er Altsammen sandt, men det forslaaer ikke. Nu, da hele Landet er i Oprør, da man jager Maurerne fra Huus og Hjem, nu behøves der kun meget lidt, for at Estrella kan være udsat for det Samme, som mange Andre har maattet finde sig i. Saaer Erkebisp'en det Indfald, at hun vakler i sin Tro, at hun underhaanden hjælper Maurerne med Raad og Penge, saa er hun min Sandten væk.

Christoval.

Ja, jeg beundrer Eders Klogskab. Men jeg staaer her og tænker paa en Ting, som jeg ikke kan forstaae. Af Eders Ord at dømme, har I et godt Horn i

Siden paa Maurerne — ja, nu skal de jo kaldes Morisserne, fra den Tid de Alle ere døbte. Men desuagtet har I selv engang fortalt mig, at I har været forlovet med En af dem, men at han slog op med Eder.

Donna Sandra.

Ganste rigtigt, og det er en Historie, der gjør mig Vre. Seer I, det var en prægtig Karl, høi og rank, med forte Steenfulsøine og med en høiet Ornenæse. Det saae godt ud, naar han reed forbi paa en andalusisk Skimmel, med en Purpursjer i sin Hat og Bøksen fastet over Skuldren. Han var nu ogsaa bleven Christen — det forstaaer sig, han var bleven tvungen til at døbes.

Christoval.

Var han tvungen?

Donna Sandra.

I kan kalde det hvad I vil. Man sagde til ham: Enten ud med tusinde Ducater, eller underkast dig Daaben! Nu vil det Folk nødig ud med Penge —

Christoval.

Ja, det var ogsaa en drøi Sum.

Donna Sandra.

Kort og godt, hos Erkebispen, hvor jeg dengang kom daglig, heb det sig, han var en Hykler, en Hed-

ning i sit Hjerte, og at han i Smug holdt sig til Propheten. Nu vidste Fyren ret godt, at det vilde hjælpe, naar han ved Giftermaal bandt sig fastere til os. Han friede da til mig, deels fordi jeg saae godt ud dengang — ja, jeg har ikke tabt mig saa meget endnu — og deels fordi jeg var vel anseet i Bispesgaarden. Han gefaldt mig, og jeg slog til. Men saa en Dag, da jeg spurgte ham om hans Christendom, om hans Iver for vor hellige Religion, svarede han mig reentud: „Inden sine fire Vægge vilde han gjøre hvad ham lystede; men for Verdens Dine skulde han nok følge Skik og Brug.“ Aha! tænkte jeg; blæser Vinden fra den Kant! Og saa skjeldte jeg ham først ud tilgavns; og dernæst — seer I denne lille Gaand?

Christoval.

Jeg beundrer den.

Donna Sandra.

Og seer I denne Bifte?

Christoval.

Jo, jeg seer den.

Donna Sandra.

Med denne Bifte gav jeg ham et Slag paa det ene Dre, saa det fortnede for hans forte Steenkulsøine, og et Slag paa det andet, saa det fang og flang i hans Næses krumme Orgelpiber. — Kan I saa forstaae det?

(Gaaer.)

Christoval.

Et Slag med en Vifte som en Vognstang! —
Ja, saa kan jeg forstaae, at han slog op.
(Gaaer, idet de Følgende træde ind.)

Femte Scene.

Don Fernando og Don Ramiro træde ind.

Don Fernando.

Men hvad skal det bethyde? Mens vi gif
Med Damerne, bemærked' jeg forundret,
At hele Huset og en Part af Haven
Er ordentlig befæstet: høie Mure,
Med Taarne, Skydehuller — af hvad Grund?

Don Ramiro.

Jo, det har gode Grunde. Alt det Land,
Der ligger foran Byen, dens Huerta —

Don Fernando.

Javist, det Strøg, der er saa smukt bebygget,
Og dyrket som en rig og frugtbar Have.

Don Ramiro.

Der boe fra gammel Tid en Sværm Morister.
Af dem har nu i ældre Tider Byen
Lidt været overfaldet. Stedet her,
Der ligger udenfor Valencias Mure,
Var, som du vel begriber, ilde stærkt,

Dg blev af denne Grund befæstet. Nu,
 Da Vingen fjønt er stækket paa Moristen,
 Er Faren ikke stor, og disse Mure
 Er' ikke meer besatte. — Men, Fernando,
 Nu har vi andre Ting at tænke paa.
 Nu slaaer vor Time. Siig, hvad Haab har du?

Don Fernando.

O, jeg har prægtigt Haab! Dg haabe bør man,
 Især i Kjærlighed. Naar man er ung,
 Dg kan begejstret sværme for en Skjønhed,
 Saa bør man stole paa, at Amor fører.

Don Ramiro.

Maastee. Jeg tilstaaer dig, Estrella synes
 At . . . jeg vil ikke sige, foretrække,
 Men dog at . . . at behandle dig med Venstab.
 Men du har een Ting mod dig.

Don Fernando.

Nu, og hvilken?

Don Ramiro.

Jeg troer, Estrella finder ikke Smag i,
 At du har tjent i vor Armee mod Mauren,
 Dg været meget ivrig paa din Post.
 Hun er jo selv — (seer sig om) ja, man maa tale sagte;
 For her er dette Thema delicat —
 Hun er jo selv fra dette Folk . . . jeg mener,
 At hendes Moder var —

Don Fernando.

Det veed jeg godt;

Dg glad er hun vel ikke ved min Iver,
Som du henævner det. Dog er jeg rolig.
Hun veed, at jeg har ikkun gjort min Pligt.
— Nei, for saa Lidt jeg taber ikke Modet.
Men der er sandtnok værre Ting imod mig.
Her, hvor saa Mange heile til Estrella —

Don Ramiro.

Maafsee du troer, at jeg er dig iveien?

Don Fernando (smilende).

Nei, Kammerat, det meente jeg just ikke.

Don Ramiro.

Ja, kjære Ven, da har jeg dog en Grund,
Dg en, der godt kan kaldes useilbarlig.
Estrella — ja, at hun har Godhed for mig,
Det er jo aabenbart. Men desforuden —

Don Fernando.

Jeg troer dig gjerne. Men du maa dog tilstaae,
At her er Beilere, du selv maa frygte —

Don Ramiro.

Alvaro? Ja, det er fordømt!

Don Fernando.

Vist er det.

Men lad ham kun! Jeg frygter ham dog ikke.
Jeg vil dog prøve paa at nappes med ham.

Don Ramiro.

Naar blot han ikke var saa Fandens rig!
Men hvem kan hamle op med ham?

Don Fernando.

Jeg ikke,
Hvad Rigdom angaaer; og, saavidt jeg indseer,
Kan du nok heller ikke.

Don Ramiro.

Nei, men dog —
Af os To er min Stilling nok den bedste.
Jeg eier dog en Gaard, vistnok med Gjæld paa;
Men du — ja, gjør din Onkel Noget for dig?

Don Fernando.

Udsees Intet; og vor Herre vide,
Hvorfor han ved min Faders Død mig tilskrev,
Jeg skulde komme til ham. Han og Fader
Har levet i Uvenskab med hinanden;
Og mig — jeg troer, han seer sig arrig paa mig.
Han bruger mig som Syndebuk, at stille
Sit gamle Had paa. Men han siger reentud,
Alt, vil jeg frem, saa maa jeg selv derom;
Og det, skjøndt han har nok.

Don Ramiro.

Jo, om han har!
Han hører til de rigeste blandt denne
Provindses Adels.

Don Fernando.

Saa du seer da selv,
 At paa min Onkel kan jeg neppe stole.
 — Hvem kommer der?

Don Ramiro.

Ah, det er Astrologen!

Familiens Viisdom!

Don Fernando.

Ja, han boer jo her.

Don Ramiro.

Vist gjør han, og er høit i Gunst og Naade.
 Estrella ynder ham, fordi han hører
 Oprindelig til hiint Araberfolk —

Don Fernando.

Kun derfor, troer du?

Don Ramiro.

Ja, maastee, forstaaer sig,
 Fordi hun dyrker selv Astrologie.
 Det kan man tage som man vil.

Don Fernando.

Du feiler.

Han er en værdig Mand, af sjelden Indsigt;
 Og sikkert derfor agter ham Estrella.
 Desværre maae vi tilstaae, at det Folk,
 Han hører til, i Videnskab og Kunst
 Som og i rastløs Flid langt overgaaer os.

Don Ramiro.

Du kjender ham?

Don Fernando.

Endnu fra Krigens Tid.

Jeg havde dengang Leilighed at vise
Ham en og anden Tjeneste.

Don Ramiro.

Der er han.

Sjette Scene.

De forrige. Jusuf Abderrahman.

Don Fernando

(gaaer ham imøde).

God Morgen, Fader Jusuf!

Jusuf.

Tak, min Søn.

Don Ramiro.

Jeg hilser Eder!

Jusuf.

Tag igjen min Hilsen.

(Til Fernando.)

Jeg vidste, I var her, og derfor kom jeg.

Don Fernando (affedes til ham).

I bringer mig da Trøst?

Jusuf (ligeledes affides).

Jeg tvivler ikke.

Jeg har iafte nøie stillet Eders
Nativitet, og spurgt, saavidt mig tilladt,
Hvil guldne, hemmelige Skrift; og hidtil
Var hver Combination til Eders Fordeel.
Vel øined' jeg en Modstand, men en fjern,
En Sky, der løses op og dunster hen.
Fat derfor Mod!

Don Fernando.

Jeg takker Eder, Jusuf!

O, jeg kan ikke sige Jer, hvor høit
Med dette skønne Haab I har mig henrykt!

Don Ramiro

(nærmer sig igjen).

Nu vel, Hrr. Astrolog! Er I bestandig
Af samme Mening . . . ?

Jusuf.

Ja, og I kan troe mig.

Don Ramiro.

Ja, kan jeg virkelig? Naar nu en anden
Autoritet, der ogsaa nyder Tiltro,
Har tvært mod Eder spaaet mig afgjort Lykke?
Zigeunerken, den gamle Mariquita . . .
Det er bekjendt, at hun spaaer aldrig feil.

Jussuf.

Nu, kjære Ven, flaae I da Lid til hende!

(Affides til Don Fernando.)

Der kommer Don Alvaro. Han, det troer jeg,
Er Skyen, der fordunster.

Syvende Scene.

De Sorrige. Don Alvaro, der føres ind af Christoval.

Don Alvaro (til Christoval).

Og du siger,

Señora kommer snart?

Christoval.

Ja, paa Minuten.

Don Alvaro.

Nu godt, det Dieblif kan man jo vente.

(Peger, efter en let Hilsen til Fernando og Ramiro, paa
Astrologen.)

Hvem er den Mand?

Christoval.

Det er en Astrolog.

Hans Navn er Jussuf Abderrahman.

Don Alvaro (haardt).

Saa?

(Affides.)

Ja, det er en af hine Maurerhunde,

Jeg snart skal give Løbepas, naar først
Min Fod er fast i dette Hund. (Til Jusuf.) Kom hid!

(Jusuf nærmer sig ærbødig, dog ikke ydmyg.)

Hvis du er Astrolog, saa kan du sagtens
Mig aabenbare Noget om min Fremtid.

Jusuf.

Det kunde jeg maaskee. Men Videnskaben
Behøver Forberedelse.

Don Alvaro.

Vist ikke.

Jeg lider ikke disse Gøglerkunster
Med Horoscop og Stjernefigeri.
Hvad troer du Stjernerne veed om min Fremtid?
Spaae mig af Haanden eller af mit Nafn!

Jusuf.

Jeg troer dog, Stjernehimmlen, den faste,
Den uforanderlige, bedst kan give
Os Menneffer et Fingerpeg om Det,
Der uforanderligt er os bestemt.
Men — ønsker I, at heller jeg skal spaae
Af Menneffets omstiftelige Væsen,
Af det Ustabige, der er et Bytte
For Lidenskab og Luner — som I vil;
Saa ræk mig Eders Haand. Det er en Kunst,
Jeg pleier ellers overlade til
Zigeunerne.

Don Alvaro

(kaster en Pung til ham).

See her! Der har du forud

Din Løn.

Susuf.

Til Løn jeg trænger ikke.

(Tager Pungen op og rækker ham den.)

Undskyld,

Jeg giver den igjen.

Don Alvaro.

Jeg tager ikke

Igien hvad jeg har éngang givet bort.

(Til Christoval.)

Tag Pungen og behold den!

Christoval.

Ederes Naade!

Saa megen Gunst . . . (Affides.) Det er en prægtig Herre!

(Gaaer.)

Don Alvaro.

(Mens Astrologen betragter hans Haand.

Nu tael! Hvad seer du i min Haand?

Susuf.

Jeg seer,

At I er rig, har Magt og Vælde —

Don Alvaro (spottende).

Saa?

Den Kunst er ikke stor. Min Magt og Vælde

Er vidt og bredt bekjendt.

Susuf

(vedblivende at see i hans Haand).

Men denne Bølge

Er just i denne Tid særdeles truet.

Saa vær paa Eders Post!

Don Alvaro.

Er du forrykt?

Hvo skulde true den? Har ei Senares,
Næst mig den mægtigste Magnat, af Nød
forligt sig med mig?

Susuf.

Vogt Jer ligesuldt!

Før Solen trende Gange synker ned
Dog Bjergene, kan Eders Bølge synke.

Don Alvaro.

Kan synke! Ja, der har vi eders Kløgt!
Tvetunget er den. Hvad kan ikke synke!
Paa Mulighedens Krog kan Alting hænges.

Susuf.

J selv har spurgt mig; derfor svarer jeg.
Bed J det bedre, trænger J vel ikke
Til Det, min Videnskab kan Eder lære.

Don Alvaro.

Nu ligemeget! Med min Magt og Bølge
Har det nok ingen Nød. Men stig mig dette,

Ifald din Videnskab kan see saa langt:
 Vil Lykken føie mig i . . . Kjærlighed,
 Jeg mener — nu, ifald jeg beiler?

Susuf

(efterat have betragtet hans Haand).

Nei.

Don Alvaro (opbragt).

Hvad? Nei? Din Uforfammede! Neent Nei?

Susuf.

Som jeg har sagt. Men dersom I . . .

Don Alvaro.

Lie stille!

Og viid, at under mig du staaer for dybt
 Til at et Ord fra dig mig kan forhaane.

(Gaaer imod ham.)

Men hvis jeg gjorde dig din Ret, forjog jeg
 Dig og din Spaadom . . .

Don Fernando

(træder imellem).

Nei, I glemmer Eder!

Don Alvaro (stolt).

Hvad staaer til Eders Tjeneste?

Don Ramiro.

Sun kommer!

Ottende Scene.

De Forrige. Estrella. Miguela. Don Alonzo.
Don Sancho. Donna Sandra. Christoval.

Christoval (meldende).

Den naadige Señora!

Estrella.

Edle Herrer!

Velkommen i mit Huus!

Don Alvaro.

Jeg takker Eder.

Estrella.

Hvis Eder synes, tage Plads vi her.
Thi Solen er alt stegen, Luften varm,
Men denne aabne Hal endnu er kjelig.
(Alle tage Plads.)

Don Alvaro.

Jeg seer, at vi er' samlede — forstaae mig:
De Herrer, der med mig sig gjøre Haab
Om Eders Haand, er' Alle nu tilstede;
Og Alle haabe vi, at I, Estrella!
Idag vil vælge Den, I giver Fortrin.
Det være langt fra mig, at ville raade —
Selv om det er mig tilladt ved min Stilling.
Men I, det troer jeg, kjender Eders Lyst,
I veed, at de betænkelige Lister,

Hvori vi leve, gjør' det høist nødvendigt,
 I vælger Jer en Talsmand, en Beskytter.
 For Eder er det dobbelt ønskeligt,
 At Den, I vælger, kan beskytte Jer,
 At han i Gjerningen har Magt som Willie . . .

Estrella.

Jeg fatter meget vel, hvad I med Eders
 Betænkkelige Tale sigter til.
 Jeg indseer hvad Nødvendigheden byder.
 Jeg ønsker selv at træffe snart et Valg.
 Men — dette Valg jeg binder til et Vilkaar.

Don Alvaro.

Et Vilkaar?

Estrella.

Det er vanskeligt at vælge
 Blandt Mænd, der hver for sig kan gjøre Fordring
 Som paa min Agtelse faa paa min Tillid,
 Og hver især er stiftet til at føre
 Mig trygt igjennem Livets Labyrinth.
 I min Forlegenhed har jeg da ikke
 Vidst anden Udvei, end at lade Valget
 Beroe paa en Omstændighed, man ellers
 Just ei saa ligefrem berører forud.
 Men, ædle Herrer, I som jeg er' bedst
 Tjent med Bestemthed og med Ligefremhed.

Don Alvaro.

Men sig os Eders Vilkaar!

Estrella.

Nu, mit Vilkaar

Er, at Enhver af Eder bringer med,
Imorgen ved den samme Tid, en Dødsrist
Paa Det, der er hans Eiendom . . .

Don Fernando (affides).

Hvordan?

Don Alvaro.

Har jeg hørt ret?

Don Ramiro (affides).

Hans Eiendom!

Miguela

(affides og bebreidende til Estrella).

Estrella!

Estrella.

Ja, misforstaaer mig ikke, ædle Herrer!
Jeg dømmes ingenlunde Nogens Værd
I Forhold til, om han er rig, er fattig.
Jeg veed, at Rigdom vel kan være parret
Med Hovmod og med Pukken paa sin Magt;
At Fattigdom kan skjule store Dyder.
Men, naar saa Meget taler for Dem Alle,
Naar Hver ved særskilt Fortrin staaer saa høit,

Da maa det, i min Raadsvilddhed, mig være
Tilladt at overveie dette Hensyn.

Don Alvaro.

Naturligvis! Hvor kan der være Tvivl!
Señora, den Beslutning gjør Jer Ære.

Don Fernando (affides).

Er det Estrella, der har talt?

Don Alvaro

(affides, triumpherende).

Jeg feirer!

Jeg vidste det! (Høit.) Señora, jeg bevidner,
Den Agtelse, jeg altid har for Eder,
I denne Stund særdeles I forhøier.

Estrella.

Tillad mig end et Ord! Hvis alle Herrer
Som I mig skjænke Bifald, maa jeg end,
Af Nøden tvungen og af Tidens Ugunst,
Der understøtter mangen skjult Beslutning,
Til Alles Bedste dette mig betinge:
At naar jeg vel har valgt, vil Ingen søge
At hævne sig paa mig og paa den Valgte.
Et saadant Løfte maa Enhver af Eder
Mig give ved sit Ridderord, sin Ære.

Don Alvaro.

Det lover jeg høitideligt; og mener,

At jeg paa Alles Begne tør erklære,
Den er en Niding, der paa Hævn vil pøse.

Don Alonzo.

Min Ven, Don Sancho, og jeg selv erklære
Det Samme, skjøndt med ringe Haab om Seir
I en for os saa ulig Kamp som denne.

Estrella.

Med dette Løfte, som jeg ved vil være
Dem Alle helligt, føler jeg mig rolig.
Jeg haaber, Ingen af de ædle Herrer
Vil dømmе mine Handlinger for hurtigt.
I vanskelige Tider tvinges let
De Bedste blandt os til at gaae en Omvei,
Naar helst de søgte ligefrem til Maalet.

(Gikser og forlader med Miguella, Donna Sandra og Christoval Scenen.)

Don Fernando (affides).

Er dette virkelig? Jeg drømmer ikke?

Don Alvaro.

Ja, mine Herrer! Hver maa gaae til Sit.
Ihi Meget maa betænkes, jeg formoder
For Eder, som for mig. — Indtil vi sees!

Don Alonzo.

Lilad, vi følges ad.

Don Alvaro.

Som I behager.

(Han, Don Alonzo og Don Sancho gaae.)

Don Ramiro (til Fernando).

Jo, vi er' kommet artig op at age!
 Men det var rigtignok at vente. Spiser
 Man med de Store Kirsebær — ja, nok sagt!
 Hun holder os for Nar, og dig især;
 For det er sandt, dig trak hun frem, og viste
 Dig en Opmærksomhed . . . Men det er skjændigt!
 Paa mig der ligger ingen Magt. Men du —
 Nei, det er utilgiveligt!

Jusuf

(affides til Don Fernando).

Min Søn!

Tab ikke Modet! Vel er nu, jeg tilstaaer,
 Udsigten mørk; men Eders Horizont
 Kan atter klare. Selv jeg tvivler ikke
 Paa Guldigheden af det Haab, jeg gav Jer.

Don Fernando.

Ik, Jusuf, jeg har hidtil bildt mig ind,
 At Lykken føied' mig; men, nærbeseet,
 Har Vanheld fulgt med mig.

Jusuf.

● Jeg troer, I feiler.

Don Fernando.

Hvor kunde jeg forlange, hjælpeløs
 Og uden Udsigt til en bedre Fremtid,
 At foretrækkes just af hende, hun,
 Hvis Fader var af Spaniens ældste Adel
 Og efterlod en fyrstelig Formue.
 Nei, jeg vil ikke tænke meer paa Haab.
 Jeg vil herfra, see til, jeg bliver ansat
 I Nederlandene — hvor bedst jeg kan —
 Kun langt herfra.

Niende Scene.

Don Fernando. Don Ramiro. Jusuf. Christoval.
 Siden Miguela.

Christoval (til Don Ramiro).

Der er et Brev, der haster.

Det er til Don Fernando.

Don Ramiro.

Og fra hvem?

Christoval.

Fra Don Garcia.

Don Ramiro

(rækker Don Fernando Brevet).

Det er fra din Onkel.

Don Fernando.

Et Brev fra ham? Formodentlig en Hjöbspost.
Jeg gider ikke læst det. Læs kun du.

Don Ramiro
(bryder Brevet).

Nei, det er ikke fra din Onkel. Pedro,
Hans Kastellan . . . ja, hör kun hvad han skriver.
„Min ædle Herre! I maa uden Dphold
„Begive Jer til os. Jeg har en Hilsen
„Fra Eders Onkel; han vil tale med Jer.
„Men opsæt intet Dieblif at komme.“
— Saa maa du tage strax affled.

Don Fernando.

Hvortil?

Hvad mener du, han vil mig? Har han hidtil
Mit ladet kalde, uden for at pine
Og plage mig?

Susuf.

Men det er Eders Bligt
At komme, naar han ønsker det. Desuden,
I selv er tjent dermed; at Eders Tanker
Kan faae en anden Retning.

Don Fernando.

Nu, maaskee.

Det er mig ligegodt, hvorhen jeg gaaer.
Saa lever vel!

(Vil gaae, da Miguella træder ind.)

Miguela.

J tager bort, Fernando?

Don Fernando.

Ja, her er Intet meer for mig at gjøre.

J fatter vel, at jeg, ved Veddestriden

Imorgen, er tilovers. Gils Estrella,

Fernando eier Intet, der kan veie

Op mod de Andre, end sin Kjærlighed;

Og den, jeg indseer selv, er ikke nok.

(Gaaer, fulgt af Jusuf.)

Don Ramiro.

So, det er smukt af din Estrella!

Miguela.

Tro mig,

At jeg er selv forbausset.

Don Ramiro.

Har da du

Glet Intet vidst derom?

Miguela.

Saalidt som du,

Saalidt som Nogen. Hun har overveiet

Den hele Sag i Stilhed, som hun pleier.

Men Noget, troer jeg dog, maa tvinge hende.

Jeg vilde nu berind, men hendes Dør

Var lukket; hun var ei at faae i Tale.

Don Ramiro.

Det er besynderligt! Ja, Fruentimmer,
 Hvem bliver klog paa dem! — Men hør, Miguela!
 Zigeunerstien, der spaaede mig saa godt,
 Har snydt mig, som du seer; saa det er bedst,
 Jeg lader den Fugl flyve. Skal nu vi To,
 Der altid dog har smidstet for hinanden —

Miguela.

Har vi? Har jeg?

Don Ramiro.

Som Fruentimmer gjør det,
 Forstaaer sig. Naar man seer derpaa i Fraastand,
 Saa tager det sig anderledes ud.
 Man kunde sværge paa, de tænkte mindst
 Paa Kjærlighed. Men seer du, ganske nærved,
 Og naar som jeg man har to gode Dine,
 Der mærker man, det lille Hjerte banker . . .

Miguela.

Det banker! Men for hvem?

Don Ramiro.

Ja, dit for mig.

Miguela.

O, din uendelige Nar! Du Formand
 For alle selvindbildste Daarer! Troer du,
 Hvis ogsaa jeg har havt lidt Gødhed for dig,

Men snarere kun Medhønf med din Daarfskab,
Troer du for Alvor nu, at jeg vil tye til
Det tomme Dueflag, du pleier kalde
Dit Hjerte? at Miguella ſtaaer og venter
Til der er Plads, og lytter til du loffer?
Nei, kjære Fætter, jeg har præket for dig,
Og ſagt dig, hos Eſtrella gif det ikke.
Hjælp nu dig ſelv ſaa godt du kan. Men huſt,
At hos Miguella gaaer det heller ikke.

(Gaaer.)

Don Ramiro.

Miguella! hør dog!

(Følger efter hende.)

Anden Act.

En stor, pragtfuld Sal hos Estrella, med et op-
høiet Sæde for hende til høire Side og Stole for hendes Følge.
Paa den modsatte Side flere Sæder.

Første Scene.

Christoval, der, naar Tæppet gaaer op, tilligemed nogle Tjenere
er sysselsat med at ordne Salen. Donna Sandra, ved
hvis Indtrædelse Tjenerne gaae.

Donna Sandra.

Si, Don Christoval, over alle de Anstalter har jeg
slet ikke faaet Leilighed til at tale med Eder. Hvad
siger I nu? Er jeg bekendt med Forholdene her i
Huset eller ikke?

Christoval.

Som det lader har I truffet Hovedet paa Søm-
met. Efter den naadige Señoras Erklæring igaar
maa hun nu vælge Don Alvaro. I skulde see den

Liste over hans Besiddelser og hans andre Midler, som han har sendt os. Det er forstrækkeligt saa rig han er — og hvad han alt har ivente! De andre Herrer have ogsaa sendt en Opkrift — ja, Don Fernando endnu ikke.

Donna Sandra.

Det troer jeg nok. Naar han regner det op, han staaer og gaaer i, saa er han nok omtrent færdig. Det er bekjendt nok, at han ikke eier Andet end sin Lønning som Officeer, og dermed skal han ikke gjøre store Spring. Saa staaer Don Ramiro sig dog bedre. Hans Fader har endog været meget rig; han var nok Kjøbmand og havde Leverancer til Arméen. Siden lod han sig nobilitere, levede flot, men efterlod dog saa Meget, at hans Søn kunde sætte det overhjør i et Aars Tid, paa Tidt nær.

Christoval.

Nei, de falde Allesammen igjennem mod Don Alvaro. Men han er ogsaa en hyperlig Herre, ligesaa gavmild som rig.

Donna Sandra.

Meget sandt; og Estrella gjør fuldkommen rigtigt i, at hun, efter mit Raad og mine uafsladelige Forsillinger, giver ham Fortrinnet. Men forresten, til Spvende og Sidst seer man dog, at hendes Mødrene-

frænders Blod stikker i hende. Naar man kommer fra de Folk, saa glemmer man ikke at see paa sin Fordeel.

Christoval

(holder hende for Munden).

For Himlens Skyld, tael ikke saa høit! Der kommer Nogen — lad os gaae.

(De bortfjerne sig ved de Esternævntes Indtrædelse.)

Anden Scene.

Miguela. Don Ramiro.

Miguela.

Og det er dit Alvor? Du har endnu ikke tabt Lysten til at prostituere dig?

Don Ramiro.

Na, prostituere mig!

Miguela.

Og du har altsaa ligesom de andre Herrer indleveret en Fortegnelse — hahaha! o, lad mig lee mig ud! — en Fortegnelse over dine Eiendomme?

Don Ramiro.

Naturligviis.

Miguela.

Men hvor ligge de Eiendomme? Vil du ikke betroee mig det.

Don Ramiro.

Med Fornøielse. Der er nu for det Første min Gaard i Catalonien —

Miguella.

Men du har jo selv sagt, at du ikke eier en Steen deri.

Don Ramiro.

Det forstaaer sig, den er forgjældet. Men den Gjæld maa den frigjøres for med Liden, og saa er den paa min Tro ikke at kimse ad.

Miguella.

Naa, hvad Mere da?

Don Ramiro.

Ja, først maa du høre, hvad denne Gaard med Tilliggende deels allerede giver i Indtægt, deels kan bringes ud til. Saaledes alene den store Skov...

Miguella.

Hvor du har fældet og solgt saa godt som alle Træer — hahaha!

Don Ramiro.

Tavist, men en Skov fornøyer sig jo bestandig selv. Gaaer eet Træ ud, saa kommer der andre isteden. — Altsaa, den har jeg taxeret til 1000 Ducater i aarlig Indtægt.

Miguella.

Ja, mindre kan det ikke være.

Don Ramiro.

Dernæst gaaer der en temmelig dyb Na gjennem min Grund. I den væltebe der ifjor en Bogn, hvori der blandt andre Ting, jeg havde ladet komme, ogsaa var et lille Kar med levende Foreller. Efter alle Beregninger over Fiskenes uhyre Formerelse vil alene denne Na blive til en Rigdoms-Kilde for mig, som jeg paa ingen Maade kan sætte lavere end til 5000 Ducater aarlig. (Seer paa hende.)

Miguela.

Det er sandt — især naar du med saa ringe Møie kunde sat det høiere.

Don Ramiro.

Endelig gaaer der en Arm af de nærliggende Bjerge ind i min Eiendom. Det har man hidtil anseet for ubehageligt, da Forderne deromkring ere stenede og ikke til at dyrke. Men disse Bjerge ere, efter Alt hvad Folk af Faget have sagt mig, uidentvivel meget rige paa ædle Metaller. Jeg vil nu just ikke antage Guld; men lad os bare sætte, at der findes Sølv i dem: tænk dig saa, hvis vi anlægge Miner, faae et heelt Bjergværk med Smelteovne og hvad dertil hører — mine Indtægter kan jo blive uhyre!

Miguela.

Sahaha — ja, naar du blot havde Capitaler til Anlægget. — Nu, Mere har du vel ikke opskrevet?

Don Ramiro.

Ja, jeg har, under en almindelig Rubrik af ufor-
udseelige og uberegnelige Indtægter, anført adskillige
Poster, som f. Ex. — ja, husker du den Høi, der er
i Nærheden af Huset, og hvorfra man har en saa
fortryllende Udsigt? Du har selv engang sagt, at den
var ubetalelig . . .

Miguela.

Jeg husker den; og altsaa, naar du nu finder en
Kjøber til Udsigten, saa . . .

Don Ramiro.

Netop.

Miguela.

Ja, du er en ubetalelig Whantast. — Men for-
klar mig kun dette: hvad Fornøielse kan det være for
dig, naar Estrella nu bestemmer sig, at blive tilsidefat
og ydmyget? Thi, at dette vil skee, er udenfor al
Tvivl.

Don Ramiro.

Men af den Mening er jeg ikke . . .

Miguela.

Men saa tag dog mod Raison, Mand! Hvor
kan det falde dig ind, at løfte dine Dine op til En,
der i alle Henseender staaer saa høit baade over dig
og mig?

Don Ramiro.

Ja, hvad dette angaaer, saa er du Skyld deri,

og ingen Anden. Du har selv ved den Begeistring, hvormed du omtalte din nye Veninde, loffet mig paa denne Afvei. Dengang tænkte jeg kun paa dig. Det var virkelig min Hensigt at frie til dig ...

Miguela.

Hans Hensigt! Ligesom han ikke har friet til mig, ikke een, men ti Gange, og hver Gang faaet en Kurb.

Don Ramiro.

Det var ikke dit Alvor, det veed jeg bedre. — Nu, fort og godt, jeg var dengang velhavende, min egen Herre, og tænkte mindst paa Estrella. Men jeg saa hende — det var dig, der indførte mig hos hende, og det gif mig som Alle, jeg endte med at trække hendes Triumphvogn. Og da man jo gjerne vil gjøre lidt Figürer for sin Skjønhed, saa ødede jeg efterhaanden Alt hvad jeg eiede paa smukke Heste, Festligheder og saa videre. Man vil ikke lade sig lumpe. Jeg vilde vise Alvaro, at jeg kunde trumfe ham, og — ja, her har du min Historie.

Miguela.

Den er bedrøvelig nok. Men da nu Erfaringen har lært dig, at du ikke kan trumfe ham, var det saa ikke bedst, at du nu traf dig tilbage?

Don Ramiro.

Ja, hör nu! Jeg nægter ikke, at jeg var af

samme Mening, da jeg gik fra Estrella igaar, efterat hun havde erklæret, hun vilde vælge Den af os, der eiede meest. Jeg var meget gal i Hovedet. Min første Gang var til Zigeunerstien, den gamle Mariquita, der havde suget mig saa stammeligt med sine Spaadomme; og hende skjeldte jeg Huden fuld. Men hun har en haard Hud. Hun hørte paa mig, uden at svare et Ord, greb derpaa min Haand og betragtede den længe og opmærksomt. Derpaa reiste hun sig, tog en Stok, forsikrede, at jeg fortjente et godt Livfuldt Hug . . .

Miguella.

Hahaha! Det maa jo være en klog Kone. Som hun kjender dig! — Naa, og saa bankede hun dig?

Don Ramiro.

Nei — men hun paastod, at min Fremtid aldrig havde været saa glimrende som nu, at det vilde blive mig, der skulde føre Bruden hjem, at jeg vilde fejre over alle mine Medbeilere . . .

Miguella.

Og alt dette troer du paa?

Don Ramiro.

Naturligviis. Det er mine Selvminer og maafee Naen med Forellerne, der vil gjøre Udslaget.

Miguella.

Nei, saa troer jeg snarere, at det er Høien med

den ubetalelige Udsigt. — Ja, min kjære Fætter, du staaer ikke til at frelse. Jeg maa overlade dig til din Skjebne og vil ønske dig en god Contenance til at bære den Dmngelse, der er dig vis. (Ibet hun vil gaae.) Naa, der kommer Astrologen. Jeg skal dog endnu gjøre eet Forsøg paa at bringe dig til Eftertanke. (Gaaer Jusuf imøde.)

Exedie Scene.

De Forrige. Jusuf. Siden Obeida.

Miguela (til Jusuf).

J kommer som kaldet. Kan J ikke hjælpe mig med at klare min Fætters Hoved? Himlen har jo skjænket Eder den Gave, at kunne see ind i Fremtiden. Vil J ikke fortælle ham, at naar han bliver een Time til her i Huset, saa vil han gaae saa slukøret bort som Ridder Galoarb, da han blev løftet af Sadlen.

Jusuf.

Jeg har allerede eengang efter Opfordring givet Eders Fætter al den Oplysning, jeg formaaede.

Miguela.

Og den var sikkert ikke meget trøstelig.

Jusuf
(trækker paa Skuldrene).

Miguela (til Don Ramiro).

Dg alligevel bilder du dig ind . . .

Don Ramiro.

Men vor kjære Jusuf glemmer, at denne Op-
lysning blev givet mig for otte Dage siden, og at
der kan være løbet meget Vand til Stranden imid-
lertid.

Miguela (til Jusuf).

Na, Gud velsigne Jer! See Eders Tavler efter
og gør Eders Beregninger. Det er en sand Barm-
hjertigheds=Gjerning, hvis I kan bringe ham til Er-
kjendelse.

Jusuf.

Jeg veed, det er til ingen Nytte; han mangler
Liltro til mig. Imidlertid (til Don Ramiro.) hvis I
onsker det . . .

Don Ramiro (tøvende).

Ja . . . det er jo igrunden . . . overflødigt —
men jeg har Intet derimod; jeg er vis i min Sag.

Jusuf.

Jeg skal føie Eder.

(Sætter sig hen ved et lille Bord noget mod Baggrunden,
tager nogle smaa Tavler og en Stylus frem, og gjør
Beregninger.)

Miguela (til Don Ramiro).

Lør man vide, hvad Astrologen første Gang aaben-
barede dig?

Don Ramiro.

Intet, som det var værdt at lade sig anfægte af. Han sagde, at min Skjebne laae ved et bredt Rum adskilt fra Estrellas. Derimod, meente han, var der en anden Person her i Huset, der høiede sig hen imod mig, og med hvem jeg stod i naturlig Sympathie. Efter hans Antydninger kunde det ikke være nogen Anden end dig han meente.

Miguella.

Nei, du kan troe, han har meent Donna Sandra; det er med hende du staaer i naturlig Sympathie, og hun passer allerbedst for dig.

Susuf

(reiser sig, men sætter sig strax igjen).

Hvordan? . . . Nei, det er ikke tænkeligt —
(Bliver ved at beregne.)

Miguella

(sagte til Don Ramiro).

Hvad mon der gaaer af vor kjære Astrolog?

Susuf.

Men det er altfor tydeligt — jeg kan ei tage fejl. (Gaaer hen til Don Ramiro.) Jeg seer til min Forundring, at I er traadt ind under en ny, meget forandret, silderist Indflydelse. Jeg vover vel ikke at sige noget Bestemt; men Lykken har I med Eder, det er udenfor al Tvivl.

Don Ramiro

(Hovørende til Miguela).

Der kan du see! Hvem havde nu Ret? Tralala!

Miguela (til Susuf).

Lykken? I mener dog vel ikke Lykken i Det, der nu forestaaer?

Susuf.

Spørg mig ikke. Jeg kan selv ikke forstaae denne nye Bending. Men er det Eder muligt, saa staf mig vor Señora i Tale.

Miguela.

Hun har siden igaar ikke ladet sig see for Nogen.

Susuf.

Om! Ikke? (Vender sig om; affides.) Der kommer Obeida; maastee hun . . .

(Gaaer Obeida, der træder ind, imøde.)

Obeida! vent! Jeg maa tale med dig —

(Gaaer ind med hende tilvenstre.)

Don Ramiro.

Nu, Miguela, du er saa taus. Glæder du dig ikke paa mine Begne?

Miguela.

Jeg vil først see den Lykke, før jeg troer derpaa. Vilde du lyde mit Raad, saa gif du din Bei, og oppebiede ikke Resultatet.

Don Ramiro.

Nu? med saa straalende Udsigter? Ja, saa var jeg en god Nar!

*Miguela.

Det er du alligevel. Men nu vil jeg gaae ind til de Andre. Man samles snart.

(Gaaer.)

Don Ramiro.

Altsaa nu har jeg to paalidelige Autoriteter for, at Lykken vil føie mig, Videnskaben i Astrologens værdige Person, og Instinktet i Mariquitas værdige Person. Jeg skal seire over alle mine Medbeilere, over Don Alvaro, ja over ham, det er alene Guld værd. Og Estrella, som hele Verden sværmer for, hele Verden har beilet til, det er mig, der skal føre hende hjem som Brud. Er jeg nu ikke en Lykkens Pamphilius? Ja, man kan næsten blive forfrækket over al den Herlighed, der paa eengang vil strømme ned over mig. Naar jeg blot — ja, reent ud sagt, naar jeg blot er Mand for at stikke mig deri. Na, det gaaer nok! Man skal kun ikke lade sig forbløffe — og det er jeg Mand for.

(Gaaer ad Hoveddøren. Sus sus kommer ind fra venstre Side.)

Sus sus

(stirrer i sine Tavler).

Hvorledes fatter jeg et saa utroligt,
Uventet Omflag? Livle tør jeg ikke;

Beregningen er rigtig. Og Estrella —
 Har jeg da misforstaaet den stille Tanke,
 Der uforstyrret, som mig syntes, hidtil
 Har ledet hendes Skridt? Ja, selv igaar,
 Selv hiin Erklæring, der forbaused' Alle,
 Den rokked' ei min Tro. Men nu —! (Vender sig om.)
 Hun kommer!

Fjerde Scene.

Jusuf. Estrella (fra venstre Side).

Estrella.

Obeida siger mig, at du har ønsket
 At tale med mig . . .

Jusuf.

Ja, Señora, tilgiv!

Det er i Ederes egen Interesse
 Jeg har forstyrret Eder . . .

Estrella.

Tael da, Jusuf!

Jusuf.

I mindes hvad jeg før har Eder meddeelt,
 Saavidt min Kundskab strakte. I har hørt mig,
 Om ei udtrykkeligt med Bifald, langtsfra
 Med Mishag; og I selv med mig har søgt

I Firmamentets gyldne Skrift en Trøst
 For Eders Tvivl. Tillad mig da et Spørgsmaal.
 Har I af en og anden Grund, jeg ikke
 Bør efterforste, i den sidste Tid
 Betænkt at give Don Ramiro Fortrin?

Estrella.

Ramiro? Giv Don Ramiro Fortrin?
 Hvor kan du spørge, Susuf? Veed du ikke,
 At hidtil har jeg ikkun taalt ham, meest
 Fordi han er en Slægtning af Miguela?

Susuf.

Det har jeg tænkt mig. Men forklar da dette:
 Tilfældigviis har jeg idag igjen
 Sam stillet hans Prognostikon, og seer nu
 Forbauset, at han staaer i ny og nøie
 Forbindelse med Eder, at hvis Nogen,
 Da er det ham I hædrer med et Valg.
 Kun han er Eder nær; Fernandos Stjerne
 Staaer fjern fra Eder, blegnende og mat,
 De Andres ganske skjulte, kun Alvaros
 Er synlig, men i fjendtlig Stilling —

Estrella.

Susuf!

Jeg tvivler ikke paa, at Don Ramiro
 Af Character er dadelst; jeg veed,

At han er munter, brav og let at omgaaes.
 Men uberømt, uvirkeligt gif hans Liv,
 Af ingen Handling, der hans Navn kan bringe
 Ud fra hans Omgangs snævre Kreds, betegnet.
 Til Mænd som han har vor Tid ingen Trang;
 De tælle med som ubestemte Rækker.
 Men troer du, at Estrella, der med Stoltthed
 Blandt sine Mødrefrænder viner Navne
 Af høi Berømmelse, at hun kan vælge
 En Mand, hun ikke ret formaaer at agte?

Susuf.

Om! Utsaa ikke Don Ramiro?

Estrella (bestemt).

Nei —

Saa vil du tilstaae selv, at Don Alvaro
 Var langt at foretrække.

Susuf (stubsende).

Don Alvaro!

I Eders Kreds man troer, det er just ham
 I foretrækker; jeg kan ikke troe det.
 I vælger ei en uforsonlig Fjende
 Af vore Brødre.

(Seer paa hende, og vedbliver, da hun tier.)

Ja, det kan jo være,
 At I har tænkt Jer, hvis Alvaro blev
 Med Jer forenet, kunde han formildes,

Hans Had forsones, og en haard Forfølger
Forvandles til en Ven.

Estrella.

Jeg nægter ikke,
At jeg har flundom tænkt mig det.

Jussuf.

Señora,

Saa tro mig, I bedrager Eder. Han
Forsones ikke. At han meer end eengang
I Krigen med Moristerne har liidt
Et Nederlag, det vil hans Stolthed aldrig
Tilgive dem. Det er jo ham, der driver
De hemmelige Hjul hos Erkebiskopen;
Og blandt Valencias Adel er det ham
Alene, der forlanger vore Bredres
Fordrivelse fra Spanien.

Estrella.

Troer du, Jussuf?

Jussuf.

Jeg veed det vist. Dog tør jeg ikke fragaae,
At ellers Meget taler til hans Fordeel.
Thi han er virksom, han staaer høit i Gunst
Hos de Regjerende.

Estrella.

Han staaer i Gunst

Hos de Regjerende! Hvis mine Forhold
 Nu tvang mig til at søge Gunst hos dem?
 Hvis jeg nu trængte til en virksom Bistand,
 Til En, der hos Regjeringen var anseet?

Susuf.

Jeg kjender Ebers Stilling ei saa nøie.
 Men naar jeg før har peget ud Fernando,
 Da gjorde jeg opmærksom paa, at han,
 Saavel af Hensyn til ham selv, den Manddom,
 Han har saa ofte viist, som og af Hensyn
 Til hans berømte Slægt, er høilig anseet.
 Men for Fernando taler meget Mere.
 Vel har han taget Deel i Krigen mod
 Vort arme, undertrykte Folk, men ikke
 Af Had og som Udrydderen —

Estrella.

Det ved jeg,

Og priser ham derfor.

Susuf.

Og han har Die
 Og Hjerte for den Uret, der er gjort dem.

Estrella.

Ja han, saa ung han er, har alt erhvervet
 Et herligt Navn; hans Tapperhed og Høimod
 Berømmes eens af Venner og af Fjender.

Susuf.

Jeg vil ei overtale Jer. Jeg tilstaaer,
Seer Don Alvaro sig tilsidefat,
Da bliver I en Gjenstand for hans Had.
Hans Had kan være farligt.

Estrella.

Ja, desværre!

Men — lad os standse. Man kan overveie,
Og seer sig altid paa det samme Punkt.
Om faa Minuter veed du, hvem jeg vælger.
Men hvad Alvaro angaaer, jeg har slynget
En Knude om hans Magt og om hans Willie.
Den skal han lyfste, hvis han ellers ikke
Staaer lavere, end hidtil jeg har troet ham.

(Gaaer ind.)

Susuf.

Hvad mener hun? Hvad er det for et Haab,
Hun, som det synes, fæster Tillid til?
Naar blot det ikke løses op i Blændværk!
— Men det er ikke godt, Fernando tøver.
Jeg maa forhøre mig, om man har seet ham.

(Gaaer ud ad en Sidedør, idet de Efternævnte træde ind ad
Hoveddøren.)

Femte Scene.

Don Alvaro. Christoval. Siben Donna Sandra, Don Ramiro, Don Alonzo, Don Sandho og Jusuf.

Christoval

(der følger efter Don Alvaro).

Ederes Naade ville tilgive! Min Mening er, at alle de ærede Herrer samles ned til Haven i . . .

Don Alvaro.

Jeg veed det, jeg veed det, min Ven! Men det har Intet at betyde.

Christoval.

Men jeg frygter kun for, at jeg handler mod Señoras Ordre . . .

Don Alvaro.

Saa skyd du kun al Skylden paa mig, og sig, jeg fandt for godt at indfinde mig heroppe.

Christoval.

Ja, Gud bevares, som Ederes Naade befaler. (Affides.) Saa maa jeg min Tro ogsaa lade de andre Cavallerer komme op; ellers kunde de føle sig fornærmede.

(Gaaer. Donna Sandra træder ind.)

Donna Sandra (til Don Alvaro).

Ederes Naade er allerede her! Hvilken Lykke, at jeg skal være den Første, der hilser paa Eder —

forstaaer sig, i dybeste Underdanighed. Jeg tør vel allerede saa godt som gratulere?

Don Alvaro.

Det tænker jeg, min kjære Sandra.

Donna Sandra.

Ja, nogen Fortjeneste, og det ikke saa liden, naar jeg selv skal sige det, ja maaskee en meget stor, har jeg af denne gunstige Bending, skjøndt — Himlen bevare mig fra at sige Andet! — Eders Raades ophøiede Egenstaber have naturligviis gjort Udslaget.

Don Alvaro.

Jeg skal ikke glemme hvad jeg skylder Eders gode Bistand. Men lad Eder nu ikke opholde; gaae I kun til Eders Forretning.

Donna Sandra.

Jeg føler mig lykkelig ved Eders Raades høimodige Protection.

(Gaaer ind, idet Don Ramiro, Don Alonso, Don Sanchø og Jusuf træde ind. Med dem kommer Christoval og nogle Hellebarderer, som han posterer ved Indgangen.)

Don Ramiro

(ved Indtrædelsen, til Jusuf).

Som sagt, Hr. Astrolog! I har erhvervet Min Afgtelse ved Eders sidsste Spaadom. Den er paalidelig — jeg veed det vist —

Og den forstoffer Eder, skal I see,
Anseelse hos Alle. I kan troe mig.

Don Alvaro

(der har hilst paa Don Sancho og Don Alonso, kommer til).
Ei, Don Ramiro, seer jeg Eder her!
Jeg vilde sværge paa, I havde skulket.

Don Ramiro.

Jeg tvertimod var vis paa, I var her —
Idag; men antog det for meget tvivlsomt,
Om I kan træffes her endnu imorgen.

Don Alvaro (affides).

Den Uforstammede! (Gait, spottende.) Ja, I, det troer jeg,
Vil kunne træffes her til alle Tider
Som Husets og Estrellas naadige Herre.
— Hvad mener I, Alonso? har vi Alle
Ei hellig Grund til Frygt for Don Ramiro
Som Concurrent idag?

Don Alonso.

Ja, jeg har vist —
Ehi ringe, føler jeg, er kun min Adkomst.
Dog er der sandt nok andre Concurrenter,
Som jeg har meer at frygte, han vel ogsaa.

Don Alvaro

(der har seet ud).

Der er Estrella!

Don Alonso.

Ja, der er hun, stjern
Og straalende som altid!

Don Alvaro.

J har Ret!

Sjette Scene.

De Forrige. Estrella, ledsaget af sine Damer, blandt dem
Miguella, og Donna Sandra træder ind; foran gaaer
Huushovmesteren Christoval med sin Stav.

Estrella.

J ædle Herrer alle! tager venligst
Smød min Hilsen i den stjerne Morgen!

Don Alvaro.

En saadan Hilsen paa en saadan Morgen,
Bragt os af Eder, der som denne Morgen
Os synes stjerne og nyfødt, giver Hver
Af os et Haab i vor uvisse Stemning.
Thi mellem Frygt og Haab har til idag,
Som vel J fatter, vore Tanker svævet.
Men nu vi stole paa, at J, Estrella,
Vil uden længere, os tung Forhaling
Idag tilintetgjøre Livlens Uro,
Og nævne Den, hvem Eders Valg har truffet.

Estrella.

Det er mit eget Ønske.

(Mens hun, med sine Damer og med Miguella og Donna Sandra tage Plads til høire Side, sætte Herrerne sig tilvenstre.)

Susuf.

Hvis Señora

Ei tager mig det ilde op, jeg beder
Lagt Mærke til, at En af dem, der beile
Til Eders Haand, at Don Fernando savnes.

Don Alvaro.

Hvem? Don Fernando? Ja, det er jo sandt!
Dog mener jeg, da Tiden, der er fastsat
For ham som for os Andre, er forløben,
Behøves det vel ei at vente paa ham.
Man kan jo altid siden, naar han kommer,
I fald han kommer, som jeg stærkt betvivler,
Meddele ham fornøden Underretning.

(Til Estrella.)

Hvad mener I?

Estrella.

Jeg er af samme Mening.

Susuf (affedes).

Hun er af samme Mening!

Don Alvaro.

Nu, Señora,

Er Intet Jer til Hinder, som jeg venter.

Don Ramiro (affides).

Det er besynderligt: mit Hjerte banker,
Uagtet jeg er vis paa Resultatet.

Estrella.

Idet jeg efterkommer Eders Ønske,
I ædle Herrer! tør jeg forud haabe,
I mindes vel, hvad jeg mig har betinget:
At, naar jeg vel har valgt, vil Ingen, harmfuld,
Fordi han troer sig frænklet, og i Skjul
Af en kun altfor lovløs Lid, forsøge
At hævne sig paa mig og paa den Valgte.

Don Alvaro.

Det er en afgjort Sag, der ei skal brydes,
Men overholdes strengt. Det byder Æren
Og Alles Ridderpligt.

Estrella.

Og dernæst vil I
Erindre, at jeg ønskede mig meddeelt
Omtrentlig hvad Enhver af Eder turde
Betragte som sin Eiendom.

Don Ramiro (affides).

Omtrentlig!

Der sigter hun til mig.

Estrella.

Men naar jeg nu

Betænk, at jeg selv ved Skjebnens Gunst
 Er stillet heldig fremfor Mange, fristes
 Jeg ikke til især at see paa Rigdom.
 Og paa den anden Side, seer jeg hen til,
 Hvor faa de Fortrin er, som jeg kan byde
 De Mænd, der belle til mig, Mænd, der Alle,
 Stjøndt hver paa særskilt Maade, høit maa sættes,
 Da bør jeg ydmyg mindst af Alt forlange
 Rigdom som Tilgift til personligt Værd.
 Thi har jeg fast besluttet, jeg vil vælge
 Den mindst Formuende —

Don Alvaro (springer op).

Hvordan? Den mindst...

Estrella.

Den mindst Formuende, og helst den Veiler,
 Der Intet eier uden et oprigtigt
 hengivent Sindelag, en Omhed for mig,
 Der vel er mere værd end jordist Mammon.

Don Ramiro (affides).

Den mindst Formuende!

Miguela

(affides til Estrella).

O, Tak, Estrella!

Don Alvaro.

Señora! J har misbrugt os! En saadan
 Erklæring kan ei gjælde!

Estrella.

Hvorfor ikke?

Don Alvaro.

Fordi, som I forlanger, Ebers Ord
Skal tages i en Mening, Ingen tog dem.

Estrella.

Jeg har erklæret, at jeg vælger efter
Formuen; om den største eller mindste,
Om dette har jeg ikke talt et Ord.

Don Alvaro.

Men vel I vidste, hvordan vi forstod det.
Troer I, at jeg, Don Sancho, Don Alonzo
Os nedlod til at kappes i en Strid,
Hvor Tiggeren, der spiser Naadsensbrødet
Hos Andre, skulde feire?

Estrella.

Glem Jer ikke!

I skal fra nu betænke, at I taler
Om Den, jeg har bestemt til min Gemal,
Og mindes hvad I skylder ham som mig.

Don Alvaro.

Jeg tør kun mindes, hvad mig selv jeg skylder.
I kunde ligefrem mig givet Nei.
Jeg havde fundet mig deri, skjøndt nødigt.

Estrella.

Jeg skulde give ligefrem et Nei?

Det har jeg givet Jer, og saa bestemt
 Som af et Fruentimmer kan forlanges.
 Men I var blind for mine Blik; I tænkte
 Ved Trods at sætte Det igjennem, Ingen
 Tør vente uden af den gode Willie.
 I bluebes ei ved tilfældt at true
 Med Eders Magt og med min Stillings Svaghed.
 Dmsider har jeg prøvet, ved en Udvei,
 Der er saa lidt uhæderlig for Eder
 Som for mig selv, at frie Jer for et Afslags
 Ydmygelse; en Udvei, som I selv
 Har tvunget mig at vælge, for at undgaae
 Hvad I af krænkets Stolthed kunde the til.
 Skal jeg af den Grund dables?

Don Alvaro
 (med stigende Hestighed).

Lael ei længer!

I stuffer Jer, Señora, naar I venter,
 Jeg lader mig bedaare. Vel jeg mærker,
 Hvem I med hiin Erklæring har for Die.
 Men han som I skal vide, at man ikke
 Ustraffet tør behandle mig med Haan.
 Det er et aftalt Spil imellem Eder
 Og ham; og derfor, kan jeg tænke, kryber
 Han nu i Skjul og er med Get usynlig.

Endnu engang, I har os misbrugt — ja!
 Det er et maurisk Kneb, et listigt Døspind,
 En Fælde, der er lagt os —

Estrella

(forlader sin Plads og træder frem, idet alle de Andre ligeledes
 reise sig med Udtryk af Indignation).

Don Alvaro!

Saa længe jeg forunder Jer og Nogen
 At stedes i mit Huus, tør jeg forlange
 Den Agtelse, der skyldes mig og Mine.
 Han, I har stget til, staaer altfor høit
 Til at han kunde trænge til mit Forsvar.
 Men Maurerne — jeg troer nok, det var bedst
 For Eder selv, hvis I om dem tav stille.
 I denne jammerfulde Krig har I
 Forgjæves søgt i trende Slag at feire
 Mod deres Heltemod, og I kan vente
 Endnu en Stund, forinden I naaer op
 Til mine Frænders lysende Bedrifter.
 — Dog meer end nok om dette. I kan handle
 Som Eders Hu staaer til det. Glem kun ikke:
 Frivillig har I givet Eders Ord paa,
 At I vil ikke søge Hævn paa mig
 Og Den, jeg kunde vælge. Dette Ord,
 Det skal I holde, — og hvis ei, skal Ingen

Herefter fæste Lid til Eder, Ingen
 Blandt Eders Ievnlige, blandt Mænd af Ære.
 (Gaaer ind, ledsaget af sit quindelige Følge.)

Don Alvaro.

Godt, trods mig kun, Señora! Det kan hændes,
 At I, før Sol gaaer ned idag, med Glæde
 Log hvert et Ord tilbage, I har talt.
 — Følg I med mig, Don Sancho, Don Alonzo!
 I er' fornærmede som jeg. Lad os
 Betænke, hvad der er at gjøre.

Don Alonzo.

Undskyld!

Min Ven og jeg har aftalt allerede,
 At vi vil trække os tilbage, deels
 Fordi det Løfte, vi har aflagt, gjør det
 Nødvendigt for vor Ære, som os synes;
 Og deels, fordi Estrella utvetydig
 Har meddeelt os sin Mening. Ingen af os
 Har Lyft til at forfølge denne Sag,
 Naar hendes Gunst har vendt sig til en Anden.
 Vi anbefale os.

(Han og Don Sancho gaae.)

Don Alvaro.

Lad dem kun gaae!

Jeg agter at forfølge denne Sag,
 Og til det Yderste. Endnu har Ingen

Fornærmet upaaanket en Lucar;
 Og mindst skal dette være sagt om mig.
 — Forsmaaet, tilsidefat for Don Fernando?
 Ifald jeg rolig taalte denne Haan,
 Da var jeg værdt, at man . . . Men vent kun! vent kun!
 Jeg veed, hvordan man kuer hendes Stolthed;
 Og om det gjaaldt mit Liv, saa skal det hæves!
 (Gaaer.)

Don Ramiro

(der har siddet i sine egne Tanker, kommer frem).
 Ja, hvad er nu at gjøre? Det seer mørkt ud.
 (Miguela træder igjen ind.)

Miguela

(tager Susuf tilside).

Hr. Astrolog! Estrella ønsker meget
 At tale strax med Eder.
 (Susuf gaaer ind.)

Don Ramiro

(uden at lægge Mærke til, at Miguela er tilstede).

Hvilken Bending!

Den mindst Formuende! Jeg har et Anlæg,
 Et mageløst til denne Hæderstitel.
 Jeg har et heelt Aar stræbt dertil, og uden
 At rose mig, med et fortrinligt Held.
 Og dog forslaaer det ikke; der er En,
 Der uden sin Fortjeneste, alene
 Ved Skjebnens Luner, overgaaer mig. Hvis jeg

Jafteſ havde kaſtet Tarning om
 Min ſtaffels Gaard og tabt, ſaa var jeg nu
 Aldeles ubeftrideligt den mindſt
 Formuende, og altsaa vandt jeg Alt!
 Gengang i Livet træffer det, at man
 Med allerringeſt Indſats kunde vinde
 Det ſtore God — og ſaa gaaer det forbi os!
 Na, det er ſkjendigt, det er næſten lumpent!

(Wil gaae, da han bliver Miguela vaer, der i nogen Fra-
 ſtand har betragtet ham.)

Miguela (til Don Ramiro).

Jeg troer, min Fætter taler med ſig ſelv.

Don Ramiro.

Jeg ſtaaer og ærgrer mig.

Miguela.

Det gjør Du Ret i.

Men tør man ellers ſpørge dig, hvorfor.

Don Ramiro.

Hvorfor! Fordi jeg var ſaa nær ſom muligt
 Til juſt at foretrækkes fremfor Alle.

Var jeg den Fattigſte, ſaa var jeg viſ paa
 Eſtrellas Haand.

Miguela.

Saa, Fætter, troer du det?

Jeg kan forſikre dig, ifald du var det,
 Da var Eſtrella mindſt af Alting falden

Na en saa selsom Udvet. Eller veed du
 Isandhed ei, for hvis Skyld det er steet?

Don Ramiro.

Naa, for Fernandos!

Miguela.

Ja, naturligviis.

Don Ramiro.

Men det er ikke sagt. Den ringe Forstiel,
 Der er imellem hans og min Formue,
 Gjør ikke stort. Maaskee hun meente mig.

Miguela.

Oh nei! Og dine Bjergværks-Miner, Fætter!
 Og Naen med Forellerne! Og Skoven,
 Der staaer og venter, der skal komme Træer —

Don Ramiro.

Savist, med Tiden bliver jeg nok rig.
 Men nu!

Miguela.

Ja, jeg har næsten Medhynk med dig.
 Jeg troer, Alverden holder dig for Nar:
 Først den Zigeunerste, saa Astrologen . . .

Don Ramiro.

Ja, det er sandt — jeg frygter, du har Ret.
 — Hør, veed du hvad, Miguela! jeg vil slaae
 De Tanker ud af Hovedet. Kanstee
 Var jeg kun daarlig tjent med denne Lykke.

Miguela.

Ja, det var talt fornuftigt.

Don Ramiro.

Ikke sandt?

Og for nu reent at jage disse Flauser
Paa Døren, veed du, hvad der var det Bedste?

Miguela.

Lad høre!

Don Ramiro.

Jeg vil strax, paa Stedet, her
Forlove mig med dig.

Miguela.

Det er din Spøg!

Don Ramiro.

Det er mit Alvor; og jeg tænker ikke,
Jeg skal fortryde det. Slaae du kun til!
Det er en Lykke for dig. — Naa, min Pige?

Miguela.

Det er saa overrassende — jeg veed
Ei ret at finde mig i denne Lykke . . .

Don Ramiro.

Det kommer nok. Saa kan Estrella see,
At der er Andre, der forstaae at stjonne
Paa min Person. — Naa, stig nu fjønt et Ja!

Miguela.

Ja, Fætter, Alting overveiet vel,
Troer jeg — —

Don Ramiro.

Naa naa! Vær ikke saa undseelig!
Vi kjende jo hinanden.

Miguela.

Ja, det gjør vi;
Og justement af den Grund vil jeg give
Dig lige her, paa Stedet, strax mit — Nei.

Don Ramiro.

Na Snak!

(Gaaer efter hende.)

Miguela (undvigende).

Som jeg har sagt... Men ths! man kommer.
(De begive sig til Baggrunden.)

Syvende Scene.

Don Ramiro. Miguela. Estrella, der kommer ind med
Jussuf. Siden Donna Sandra.

Estrella (til Jussuf).

Du mener dog, at jeg for Diebliffet
Har Intet at befrygte?

Jussuf.

Ja, jeg mener,

Her kræves stor Forsigtighed. Alvaro
 Behøver vistnok Tid. Hans Gudsfer ligge
 Et nær herved; hans Folk kan ikke samles
 Saa hastigt. Men han veed Jer ubeskyttet,
 Og han er dristig; troe ham, kan man ikke.
 Dog — hvad I har at gjøre, vil Fernando
 Langt bedre kunne sige Jer.

Estrella.

Det vil han.

Hvad har jeg at berygte, naar hans Manddom,
 Hans Mod og hans Erfaring mig vil støtte!
 Nei, Jusfus . . . (seer sig om.) Stille! vi er' ei alene.

Miguela

(nærmer sig).

Nu, kjæreste! er' Skyerne forsvundne?
 Nu skal du være glad, nu er du fri
 For den forhadte Veiler, og det Bedste
 Af Alting, fri for alle dine Tvivl.

Estrella.

Ja, det var en usalig Tid, Miguela!

(Donna Sandra træder ind.)

Donna Sandra.

Señora, naa, nu kan jeg da omsider
 Lykønske Jer!

Estrella.

Jeg takker dig, min Sandra.

Donna Sandra.

Ja, Don Fernando er en Mand . . . en Mand!
 Jeg siger ikke Meer — ja, just en Mand,
 Hvis Lige man skal søge, smuk og tapper
 Og med et nobelt Væsen. Don Alvaro —
 Jeg ærgrer mig endnu, naar jeg betænker,
 Hvordan han talede til Jer, Señora.
 I skulde vlist ham Vinterveien strax.

Estrella.

Min gode Sandra, naar som jeg man staaer
 Alene, og med Ingen til sit Forsvar,
 Da er man nødt at taale meer end dette.

Miguela.

Naar blot Fernando havde været her!
 Saa troe mig, Don Alvaro havde dyet sig
 En Smule mere.

Estrella.

Ja, det troer jeg selv.
 — Der er vel Ingen, der har seet Fernando?

Miguela.

Nei, vi har Alle spurgt om ham.

Donna Sandra.

Lillader

Señora, skal jeg spørge ad derne.

Estrella.

Ja, gjør det, kjære Sandra.

(Donna Sandra gaaer.)

Ogsaa Susuf

Har Intet hørt fra ham?

Susuf.

Der kom et Bud

Fra Onklen, Don Garcias Kastellan.

Det tvang ham til at tage strax afsted;

Og nu maa Noget hindre ham at komme.

Men det var godt, isald man kunde give

Han et og andet Vink. Han har fra nu af

I Don Alvar' en uforsonlig Fiende.

Estrella.

Åh, det er det, jeg frygter for! Alvaro

Han lader bøde for sit Had til mig.

(Donna Sandra kommer hastig tilbage.)

Donna Sandra.

Han kommer!

Estrella (glad).

Virkeligt? Fernando?

Donna Sandra.

Ja —

Åh, han har redet, saa hans Hest var nærved

At styrte, siger de. (Veger ud.) Seer I, der er han!

Estrella.

Der er han! Det er ham!

Attende Scene.

De Forrige. Don Fernando.

Don Fernando

(iler ind og knæler for Estrella).

Estrella! Elfte!

Tilbedede! For Eders Fødder lægger
Jeg nu med større Tillid end tilforn
Min Fremtids Lykke. Ja, jeg veed, mig siger
En Iønlig Stemme, I har ei forskudt mig ...

Estrella (i glad Bevægelse).

Hvordan? I veed det alt ...?

Don Fernando.

Jeg har ei spurgt

Om Grunden til det Vilkaar, I har sat os.
Mig er det nok, at I saaledes vil det.
Jeg føler mig lykkelig, at jeg nu
Kan gjøre, som I ønsker, fyldest for mig,
Og see min Dmhed gjengjældt ...

Estrella.

Men forklar mig,

Hvoraf I veed alt nu ...

Don Fernando (reiser sig).

Hør mig, Estrella!

Jeg kommer fra min Farbro'er. Ved et Fald
Fra Hesten var hans svage Livstraad rystet.
Han levede kun faa Minuter efter
Min Ankomst. Der er intet Testament.
Til hans Befibdelse er jeg kun Arving.

Don Ramiro

(der har nærmet sig; affbes).

Han er hans Arving!

Don Fernando.

Nu, i Lysets Land,

Vil han tilgive, at min Sorg er blandet
Med Tanken om hvad der til denne Stund
Var Alt for mig, med Tanken om Estrella.
O, jeg har aldrig brudt mig stort om Rigdom!
Det syntes mig, at Ingen kunde bygge
Sit Held paa dens bedrageriske Grundvold.
Men nu har den en høi Betydning for mig;
Den er et Virkeligt, en venlig Land,
I Forbund med min Kjærlighed til Eder.
Nu kan jeg maale mig med Don Alvaro.
— Estrella! bryd da Eders Taushed, afgjør
Min Skjebne!

Estrella

(der har staaet bebøvet).

Jeg . . . har allerede valgt.

Min Brudgom og min Herre seer I der!

(Gænger paa Don Ramiro og gaaer hurtig ind.)

Don Fernando (forsærdet).

Ramiro? Er det muligt?

Susuf.

Det er Sandhed.

Tredie Act.

Colonnadehallen fra første Act.

Første Scene.

Jussuf og Christoval (træde ind).

Jussuf.

Jeg frygter, jeg forstyrer.

Christoval.

Ja, som sagt,

Señora holder, det jeg veed, endnu
 Sin Giest; denne Dag har været varm.
 Og desforuden har Señora ønsket
 Idag at være overladt sig selv,
 Og Ingen eller Faa er bleven indladt.
 Men saasom I, Señor, har altid Afgang,
 Lær jeg vel melde Jer.

Jussuf.

Nu vel, saa meld mig.

(Christoval gaaer ind.)

Hun gjør sin Siefta lang idag; — desværre,
 Naar Sindet er bekymret, er det Sjælen,
 Der meer end Legemet til Hvilen trænger.
 — Det blev da Resultatet! Jeg har søgt
 At finde nye Combinationer — ingen
 Forandring er at spore. Don Ramiro
 Skal nu og i saa vanskelige Tider
 Om hendes Fremtid værne, medens han,
 Der var den eneste, min stakkels Ven,
 Seer sig tilbagestødt —

(Standser, da Estrella træder ind.)

Anden Scene.

Jussuf. Estrella.

Estrella.

Hvad bringer Jussuf

Paa denne Tid til mig?

Jussuf.

Jeg har en Bøn,

Dog ikke fra mig selv.

Estrella.

Fra hvem da?

Susuf.

Nu,

I glemmer det.

Estrella.

Fra Don Fernando?

Susuf.

Ja.

Estrella.

Hvad er hans Dnske?

Susuf.

Inden han for stedse

Opgiver hvert et Haab, han næste, ønsker
han end en Gang at tale med Estrella.

Estrella.

Var det ei bedre, om vi undlod dette?

Susuf.

Jeg kan ei svare Jer herpaa bestemt.
Jeg har ei dulgt, at nu for Diebliffet
Er Eders Skjebne stilt fra Don Fernandos.
Men hvad jeg eengang tydelig har læst
I Stjernekriftens gyldne Tegne, det kan jeg
Ei let mig rive løs fra. Derfor troer jeg,
At denne Tid er Overgængens, venter
Fornyet Verel i Constellationen.
Namiros Valg er steet mod Eders Villie.
Her har et uforklarligt Fatum raadet.

Estrella.

Nei, Jusuf, nei! Mit Ord, min frie Beslutning,
 Kun dette var mit Fatum. Jeg har tænkt
 At binde Hænderne paa Don Alvaro,
 Og jeg er bleven lænkebunden selv.
 At, det er ikke godt at gaae en Omvei!
 Vor egen Klogskab reiser sig imod os.

Jusuf.

Hvo kunde dable det, at I har søgt
 At sikke Jer mod Don Alvaros Hovmod?

Estrella.

Ja, det er ei alene ham, jeg søgte
 At sikke mig imod ved min Formæling.
 Selv mine Nærmeste har jeg imod mig.
 Min Faders Slægtninge har vogtet længe
 Paa mine Skridt og ofte søgt et Paastud
 For at berøve mig hans Eiendomme.
 Alt ofte har man aabenbart og skjult
 Bebreidet mig min maureriske Herkomst.
 Hvor lidt behøves der før blot at gjøre
 Mig mistænkt, og paa tom Formodning jage
 Mig fra mit Huus og Hjem; thi dette vil man.
 Tro mig, at jeg har indseet selv, hvor vigtigt
 Det Skridt, der forestod, var for min Fremtid.
 Var Den, jeg valgte, anerkjendt som trofast
 Imod den Sag, der nu er Alles Løsen;

Var han bestemt af Character, beredt til
 At møde hine hemmelige Planer,
 Da turde jeg mig haabe sikkert. Nu —
 Hvad kan jeg vente mig af Den, der selv
 Svag som et Rør for alle Vinde svaier!

Susuf.

Jeg har den samme Frygt.

Estrella.

Dog — disse Tanker,

Jeg har ei godt af dem. Hvad kom vi fra?

Susuf.

Min Ven Fernandos Bøn —

Estrella.

Naar vil han komme?

Susuf.

Han er alt her.

Estrella.

Alt her!

Susuf.

Han venter ude

i Haven.

Estrella.

Ja, maaskee jeg ikke burde —

Saa vel for hans som min Skyld. Men jeg kan
 Ei nænne det. Saa lad ham komme, Susuf.

(Susuf vinker ud ved Colonnaden, og gaaer, idet Don Fern-
 nando nærmer sig.)

Tredie Scene.

Estrella. Don Fernando.

Don Fernando.

J vredeð dog vel ikke, at jeg vover,
 Skjøndt halv forviist, at tye til Eders Nærhed?

Estrella.

Forviist? Hvor kan J troe! J veed dog selv ...

Don Fernando.

Ja, hine Ord, der var for mig Forviisning,
 Jeg veed, saa smertefuldt de ogsaa traf mig,
 Der laae et Haab i dem, jeg end tør gribe.
 Estrella! tilgiv mig, og sliig kun ikke,
 Jeg er paaatrængende. For mig det gjælder
 Om Liv og Død. Betænk da selv, om ikke
 Jeg tør beraabe mig paa Eders Udsagn.
 — Blandt dem, der heilede til Eders Haand,
 J peged' Ingen ud ved Navn, men kun ved
 „Den mindst Formuende“ — det har man sagt mig.
 Jeg var det dengang, og J meente mig.
 O, jeg Glendige, der ved et Træf,
 Man kalder Lykke, mistede den sande,
 Den eneste Lykke, jeg har tragtet efter!
 Men — skjænk mig nu et Ord, et Vink, og flur
 Dvgiver jeg hiin uheldsvangre Arv,
 Der, mens den mig beriger, mig forarmer.

Som før saa fattig lad mig atter vinde
Den Nøt til Eders Hjerte, I har undt mig.

Estrella.

Fernando, I bedrøver mig. I kjender
Mig dog saa godt, og troer, at det er muligt!
Ja, det var Eder, jeg har meent, I veed det,
Og I har maattet vide det alt længe.
Hos Eder kun jeg fandt en Mand's Bestemtighed
Med Billighed og milde Sæder parret.
Jeg vidste, at I elsked' mig, kun mig,
Ikke hvad mig af jordisk Guds var givet.
Alt hvad der stod i min Magt har jeg gjort
For at bevare mig den Mand, jeg elsked'.
For Eders Skyld, af Don Alvaro truet,
Opsatte jeg fra Dag til Dag at vælge,
Og kun for Eders Skyld det var jeg satte
Hiint Vilkaar, hiint ulykkelige Vilkaar,
Der skulde sikke mig som Eder — af!
Men nu os stiller ad, og for bestandigt.

Don Fernando.

Estrella! Uforlignelige! nei!
Med Eders Kjærlighed hvad kan os stille?

Estrella.

Hvor kan I spørge? Er en Udvei aaben?
Saa vist jeg fordrer af Alvaro, han

Skal holde strengt det Ord, han gav mig,
 Saavist maa jeg nu holde strengt mit Ord.
 Ramiro er min Brudgom; ingen Magt
 Kan bryde dette Baaud, jeg selv har bundet.

Don Fernando.

Det er utænkeligt — Ramiro? han?
 Jeg har til denne Stund ham lidet ændset,
 Har spøget med hans Beilen; og jeg tvivler,
 At den var ret hans Alvor — Han skal nu ...
 Estrella, nei! det kan jeg ikke taale!
 Han eller jeg maa lade Livet for det.

Estrella.

For Himlens Skyld! Hvad troer I da, I vandt?
 Forglemmer I, at ogsaa I har givet
 Mig Eders Løfte? Vil I nu det bryde?
 Har jeg da taget fejl af Eder? stolet
 Paa Eders stærkere Natur forgjæves?

Don Fernando.

Tilgiv mig! Jeg erkjender selv min Uret.

Estrella.

Fernando! lad Jer ikke bøje ned!
 Opmand Jer! og lad mig, der er den Svage,
 Af Eder lære Styrke til at lide.
 Lad os for Eftertiden, hver i sin Kreds,
 Forsøge paa, ved Virksomhed at bringe

Vor Smerte til at dulme. Hvis I trænger
 Til Trøst, da søg den kun hos Eder selv!
 Af Andre kan man ikke trøstes. Ingen
 Forstaaer dog ret, hvad vi maae gaae igjennem.

(Mens Fernando knæler for hende.)

Dg nu — tilgiv, at jeg forlader Eder.
 Jeg troer, at det er ikke godt, vi mødes.
 Jeg føler selv mit bedre Forsæt vakle.
 Men i Erindringen — det veed jeg vist —
 Er der et Mødested, hvor vi tør samles.
 Der skal vi sees, der skal mig atter glæde
 Den skjønne Tid, vi her har tilbragt sammen.

(Gaaer ind.)

Don Fernando (ene).

Hvad? Alting bundet i et kort Secund,
 Dg med det Samme tabt igjen, tabt Alting!
 Det blev mit Livs og min Forhaabnings Udgang!
 Hvad hjælper mig min Farbro'ers Rigdom nu?
 Hvad Glæde har jeg af den? Var da han,
 Der var min Blageaand, imens han leved',
 Bestemt til at forbittre mig mit Liv,
 Selv efter Døden, selv ved denne Skjerv,
 Han før med farrig Haand har vogtet over.
 — Af, jeg er utaknemmelig! Estrella
 Har tænkt og lidt for mig, og jeg tør flage!
 Dymande mig, det vil jeg, som hun bad.

Der er Husvælelse i denne Smerte;
 Hun deler den med mig; ved den jeg veed,
 At det er mig, hun elsker, ingen Anden!

(Ibet han vil gaae, standses han af den indtrædende Don
 Ramiro.)

Fjerde Scene.

Don Fernando. Don Ramiro. Siden Donna Sandra
 og Miguella.

Don Ramiro.

Hvorhen, Kammerat?

Don Fernando.

Du her?

Don Ramiro.

Forstaaer sig. Nu er jeg, som Alvaro spillede
 paa imorges, saa godt som hjemme her. Du hørte
 jo selv . . .

Don Fernando.

Ja, jeg har hørt . . . Farvel.

Don Ramiro.

Hvad har du for et Hastværk! Lad os faae en
 ordentlig Passtar . . .

Don Fernando.

Det er nu ikke min Leilighed . . .

Don Ramiro.

Er du i ondt Humeur? Det er dog vel ikke, fordi jeg er gaaet af med Seieren? Een skulde det jo være; og jeg kan ikke for, at Estrella har kastet sine Dine paa mig. — Naa, bliv nu! Vi skal just faae det fornøieligt sammen. Du kommer til os fra din Onkels Godser; vi besøge igjen dig —

Don Fernando.

Ramiro, jeg har sagt dig, at jeg maa herfra, og tør jeg give dig et godt Raad, saa lad os for Fremtiden træffe sammen saa lidt som muligt; det er bedst for os begge.

(Gaaer.)

Don Ramiro.

Ja, han er fortredelig over den Historie. Men hvem kan for det!

(Donna Sandra træder ind.)

Donna Sandra.

Eders Velbyrdighed, tør jeg underdanigst gratulere —

Don Ramiro.

Tak, min kjære Donna Sandra, ret mange Tak.

Donna Sandra.

Tillader Eders Velbyrdighed, at jeg anbefaler mig til Eders Protection og Bevaagenhed . . .

Don Ramiro.

Behøves ikke. I er allerede anbefalet hos mig paa det Bedste. (Miguella træder ind.) Ah, der er Miguella! Jeg gad dog vidst, hvad hun nu siger.

(Gaaer Miguella imøde.)

Donna Sandra

(gaaer efter ham og neier).

Jeg anbefaler mig.

Don Ramiro.

Som sagt, I er min Sjæl godt anbefalet hos mig.

Donna Sandra.

O, jeg er ganske henrykt over en saa stor Betsvaagenhed. (Gaaer igjen efter ham og neier.) Eders Velbyrdighed! jeg anbefaler mig.

Don Ramiro.

Men Herregud, jeg har jo sagt Jer, I er anbefalet . . .

Donna Sandra.

Ah, Eders Velbyrdighed, undskyld!

(Gaaer.)

Miguella.

Nu, hvorledes har min Fætter det?

Don Ramiro.

Fortræffeligt! det kan du nok begribe. Men det gjør mig ondt for dig, min fjære Miguella — jeg

forsikrer dig det — jeg vilde gjerne raade Bod derpaa. Men du vil selv indsee, at nu kan der ikke længer blive Noget af din og min Forbindelse, som jeg virkelig har tænkt paa engang, at sige løseligt.

Miguela.

Den kan der aldrig blive Noget af, hvis ellers jeg maa raade; saa derfor skal du ikke være bekymret. Tænk heller paa din Forbindelse med Estrella; hvad troer du den vil føre til?

Don Ramiro.

Hvad skulde den føre til?

Miguela.

Til det Samme, som naar en Spurv kommer i Kranedands. Forstaaer du ikke, at nu vil din Nød først begynde?

Don Ramiro.

Na, Indbildninger!

Miguela.

Men hvad venter du dig af Estrella? Har hun ikke været tvungen til at vælge dig, da hun ikke vilde gaae fra sit Ord? Troer du virkelig, hun er fornøiet med det Udfald, Sagen har faaet?

Don Ramiro.

Ja, hvad Andet? Det er jo en Lykke for hende, at alle disse Historier engang have faaet en Ende.

maal? Da jeg nærmede mig Indgangen, saae jeg til min Forundring en stor Mængde af Tjenerstabet forsamlet og mange Bevæbnede. Er man i Frygt her for et fjendtligt Overfald?

Don Ramiro.

Overfald? Hvorfra skulde det komme?

Diego.

Ja — jeg mener — her boer jo saa meget Paf paa Huertaen, Maurerne —

Don Ramiro (leende).

Nei, af dem har man i dette Huus Intet at befrygte.

Diego.

Dette Sted er udmærket befæstet; og her er vist mange Bevæbnede til at forsvare det — er der ikke?

Don Ramiro.

Det veed jeg min Tro ikke.

Diego.

Er Murene forsynede med Skydevaaben?

Don Ramiro.

Det gjør du bedst i at spørge Christoval om.

Diego.

Vil da I, Señor Huushovmester, efter hans Raades Befaling, underrette mig om ...

Christoval.

Skulde jeg give en Hund som dig Oplysninger?
(Til Don Ramiro.) Ak, Señor, tillad mig at kaste ham ud.

Don Ramiro.

For mig gjerne.

Diego

(ibet Tjenerne ville tage fat paa ham, men han undviger dem).

Jeg kan endnu ikke gaae — jeg maa tale med
den naadige Señora . . .

Christoval.

Snak har vi nok af. Afsted med dig . . .

Syvende Scene.

De forrige. Estrella. Miguela.

Estrella.

Men, Christoval, hvad er det for Marm?

Christoval.

Det er en farlig, ryggesløs Person,
En af Zigeunerne — han er trængt ind,
Dg vil paa ingen Naade gaae herfra.
Hans Komme spaaer kun sjelden noget Godt.

Estrella.

Isald han intet Grind har at røgte,
Dg troer du, der er Grund til Frygt, saa ffern ham!

Christoval

(Der med Tjenerne igjen vil gribe Diego).

Afsted med dig!

Diego

(undslipper dem paany og gaaer hurtig hen til Estrella).

Señora! det er Eder,

Mit Grind gjælder. Jeg har Brev til Eder.

(Overleverer hende et Brev.)

Og man har paalagt mig at hente Svar.

Estrella.

Fra hvem er dette Brev?

Diego.

Det staaer i Brevet.

Estrella

(bryder Brevet).

Fra Don Alvaro!

Don Ramiro.

Ah, fra Don Alvaro!

Diego.

Hans Naade har befalet mig at spørge,

Før I besvarer Brevet, om I troer,

At Stedet her er velbefæstet.

Estrella.

Stedet?

Befæstet? Nu, han veed, at det har Mure.

Diego.

Og I har Mandskab?

Estrella.

Mandskab? Mine Folk?

Diego.

Ja, kan I stole paa dem? Er de tappe?
Og har I nok til disse Mures Forsvar?

Estrella (affbes).

Det klinger jo mistænkeligt. (Høit.) Ja, sig ham,
At jeg har Mandskab nok, og velbevæbnet,
Og frygter Intet. — Gaae kun I, indtil jeg
Har Brevet læst og giver Eder Svar.

(Til Christoval.)

Før ham herfra — (sagtere) og holder Die med ham!

Christoval (til Diego som før).

Saa kom!

Diego.

Nei, Señor Huushovmester, vent!

(Til Estrella.)

Af Eders Naades høie Bliisdom venter
Min Herre, Don Alvaro —

Estrella (til Christoval).

Før ham bort.

Diego

(mens han føres bort).

Jeg siger, Eders Naades høie Bliisdom . . .

Christoval.

Spar paa din egen Bliisdom! Fort, affted!

(Han gaaer, mens Diego føres bort af Tjenerne.)

Miguela.

Hvad kan Alvaro ville?

Estrella.

Intet Godt.

(Til Don Ramiro.)

Læs I kun Brevet for mig.

Don Ramiro.

Meget gjerne.

(Læser.)

„Señora! I er anklaget for hemmelig at understøtte Moristerne i deres uchristelige Levemaade, at bestyrke dem i deres Trods mod vor hellige Religion; og Erkebiskpen har overdraget mig, med alle de Midler, der staae i min Magt, at forfølge denne Sag mod Eder. Hvis I havde raft mig Eders Haand imorges, da skulde jeg snart have bragt denne Anklage til Tausshed. Men I har givet mig Afslag, I har foretrukket En, der endog staaer for lavt for min Hævn, en Mand, der af Ingen er agtet, hvis Navn er uberømt, hvis Adel er . . . er nybagt —“

Miguela

(affides med Latter).

Den stakkels Fætter!

Don Ramiro.

Ja, hans Udtryk falde

Lidt . . . underlige. — Men, hvor slap jeg nu?

Miguela.

Ved „nybagt Abel“.

Don Ramiro.

Det er ganske rigtigt.

(Læser.)

„... hvis Abel er nybagt, en Søn af en ...
en Læderhandler.“

(Affbes.)

Ja, det er mærkeligt, som han er kjendt med
Mit Liv og Levnet.

Miguela.

Nu, hvad staaer der mere?

Don Ramiro (Læser).

„J kan endnu betænke Eder, Señora, og vil da
ved min Indflydelse endnu kunne befries for den mod
Eder reiste Anklage. Bestemmer J Eder hertil, giver
J efter for mine Ønsker, da skal dette ikke glæde
Nogen mere end Eders ... o. s. v. Alvaro de Lucar.“

Estrella (bitter).

Ja, Don Alvaro søger Hævn. Om Hævnen
Er ædel eller ikke, er ham eens.

(Til Don Ramiro.)

Hvorledes mener J, vi skulde svare?

Don Ramiro.

Ja ... hvis J selv har Lyft dertil, vil jeg
See til at finde mig deri.

Estrella (forundret).

Hvori?

Don Ramiro.

Han ønsker Ederes Haand — og hvis nu I ...

Estrella.

Det har jeg ikke meent. Jeg tænkte paa
Den Form, vi kunde vælge.

Don Ramiro.

Naa, ja saadan!

Hvad mener I?

Estrella.

Vi lade Budet vide,
Et Brev som dette trænger ei til Svar.

Don Ramiro.

Ja, lad os det.

Miguela (til Estrella).

Men, om vi vandt lidt Tid?

Estrella.

Ik, her er Tidet, frygter jeg, at vinde!
Vil du gaae ud, Miguela — ?

Miguela.

Som du vil.

(Gaaer.)

Estrella

(som hen for sig selv).

Anklaget er jeg for at understøtte

Moristerne. Og om det nu var sandt?
Hvo kunde dable, at jeg viser Medynk?

Don Ramiro.

Ja, dable Jer derfor, det vil jeg ikke,
Men det er rigtignok lidt uflogt.

Estrella.

Ja,

Jeg veed, det kaldes uflogt, naar man ikke
Kan rolig see paa Uret, naar man harnes
Bed al den ubeskrivelige Jammer,
Man daglig har for Die. Det er uflogt,
Naar man vil gyde blot en Draabe Lindring
I dette Malurtbæger. — Dog, hvad hjælpe
Mig mine Klager? Der maa handles, seer jeg,
Og hurtigt; thi omsonst har Don Alvaro
Gi sendt et Bud som han, der nys forlod os.
Hans Hensigt var nok meest at spionere.
— Hvo kommer der?

Ottende Scene.

Estrella. Don Ramiro. Miguella. Obeida. Siden Christoval.

(I denne Scenes Slutning begynder det at mørknes.)

Miguella (angstelig).

O, hør kun, hvad Obeida

fortæller os —

Estrella.

Hvad er det?

Obeida.

Af, Señora,

Jeg frygter, det er ikke rigtig fat.
 Selim, min Morbro'ers yngste Søn, har listet
 Sig hen til os. Hans Fader la'er Jer vide,
 At der er fuldt af Krigsfolk paa Huerta'n,
 At Veien derfra op til Eders Slot
 Er spærret for Enhver; og, som der siges,
 Bereder man et Angreb her paa Slottet.

Don Ramiro.

Et Angreb? Her og nu? Men Gud bevares!

Estrella.

Hvo fører disse Krigsfolk an?

Obeida.

Jeg veed ei.

Men det er deels Alvaros Folk, og deels
 Af Erkebispens — saa kan I nok vide ...

Don Ramiro.

Af Erkebispens Folk! — saa seer det godt ud!

Estrella.

Ja, det er vel det Angreb, Don Alvaro
 Har truet med i Brevet.

Don Ramiro.

Ja, det er det.

Men hvad vil I nu gjøre? Kan I tænke
Paa at forsvare Jer?

Estrella.

Vi faae see til.

Don Ramiro.

Ja, hvis det kun var Don Alvaro. Men
Mod Erkebispens, en saa myndig Mand,
Der cujonerer Alle!

Estrella.

Vi maae prøve.

Det er vor Tids Ulovlighed, der gjør mig
Berettiget til Modstand. Dette Brev
Betyder Intet. Stævnet er jeg ikke.
Men seide paa Enhver, man bærer Had til,
Det mener man er tilladt, naar man kun
Kan støtte sig til et og andet Paaastub.

(Christoval kommer hurtig.)

Christoval.

Señora har vel hørt ...

Estrella.

Hvad veed da du?

Christoval.

Ik Gud, man rykker allerede frem

Fra alle Kanter, og om faa Minuter
Er' de ved Murene.

Estrella.

Er alle Porte

Dg Udfaldsbøre lukked' ?

Christoval.

Ja, det lod jeg

Besørge strax, og fik dem vel forraaled'.

Dg alle vore Folk er' nu ifærd med

At væbne sig med hvad Enhver kan bedst.

Men hvad vil det forslaae!

Estrella.

Jeg tænker, Muren

Er ei saa hurtig at bestige.

Christoval.

Sandt nok.

Men den er strøbelig paa flere Steder,

Særdeles her paa denne Kant (peger til venstre). Den dækkes

So rigtigt nok paa dette Sted af Buskværk.

Men om man kjendte Stedet —

Don Ramiro

(i urolig Bevægelse).

Dg det gjør' man!

Zigeuneren, som I bemærked' selv,

Har sikkert speidet Stedet . . .

Christoval.

Ja, jeg frygter.

Don Ramiro (til Estrella).

Der kan I see! Et Forsvar er umuligt.
Vi skulde tænke paa at underhandle.

Estrella

(til Christoval, idet hun lader som hun ikke har hørt Don
Ramiro's sidste Ord).

Jeg vil gaae op til Belvederen; derfra
Vil jeg see ad, om Faren er saa stor.

(Til Don Ramiro.)

Vil I gaae med?

Don Ramiro.

Jo — strax.

Miguella (til Estrella).

Maa jeg gaae med dig?

(Hun, Estrella og Obeida gaae.)

Don Ramiro

(til Christoval, der ogsaa vil gaae).

Vent lidt. — I er bekendt med Forholdene her
og maa kunne give mig Oplysninger. Troer I, at
vi kunne forsvare Murene mod de Krigssolk, der ere
i Anmarsch?

Christoval.

Jeg er bange for, at det vil holde haardt. Kun
Saa af vore Folk ere vaabenvante. Den naadige

Señoras Fader brød sig hverken om Murene eller sine Folks Bevæbning. Saavidt jeg kan skjønne; er desuden den Hob, der er udenfor, fem, sex Gange saa stor som hvad vi kan opdrive, naar vi regne Altting med.

Don Ramiro.

Sa, seer I — jeg antager Ier for en forstandig, erfaren Mand — det er ogsaa min Mening, at vi ikke kan forsvare os. Vi vil nu for det Første prøve det — og det er rigtigt . . . det skal man. Men — er der ikke en hemmelig Udgang fra Slottet, hvorfra man i Nødsfald kan undslippe?

Christoval.

Jo, der er en bedækt Vej, der fører i det Frie til den modsatte Side.

Don Ramiro.

Godt. Ved Enden af den skal I holde nogle opstablede Heste i Beredskab, forsynede med Alt, hvad der under disse Omstændigheder kan behøves for Damerne og — for mig; og tillige skal I drage Omforg for, at i det afgjørende Dieblif nogle paalidelige Folk kan følge med os. Gjør dette i Stilhed paa mit Ansvar, og gjør det snart.

Christoval.

Som I befaler, Señor.

(Estrella træder ind igjen.)

Don Ramiro
(gaaer hende imøde).

Har I haft Leilighed at observere —

Estrella.

Ja, de er' nær ved Muren; de gjør Anstalt
Til at bestige den. Men, som det lader,
Er Muren dem for høi. Desuden har de
Nok ikke ventet, at den blev forsvaret.
Endstjøndt det dæmred' alt, jeg kunde see,
De tøved' raadvildt, som de maalte Muren.

(Til Christoval.)

Sørg nu for Folkene, at Intet mangler.
Lad dele Wiin omkring og hvad dig synes.

Christoval.

Det skal besørges strax.

(Gaaer.)

Estrella.

Jeg tvivler ikke,
At mine Tjenere vil vise Mod.
Dog var det sikkert godt, om I gif hen,
Opmuntred' dem og viste dem tilrette . . .

Don Ramiro.

Paa Murene?

Estrella.

Ja, naar I vil.

Don Ramiro.

Jo — gjerne.

Men, seer I, egentligen Militair,
 Det er jeg ikke, efter hvad jeg veed.

Estrella (sagtmødig).

Det kræves heller ikke her. Maaskee,
 Naar blot I viser Jer, og taler til dem...

Don Ramiro.

Jo, vise mig, det skal jeg — lidt i Frastand;
 Saa gjør det meer Effect. Og tale til dem,
 Det skal jeg ogsaa — kraftigt; stol kun paa mig.
 (Gaaer.)

Estrella

(ene; efter et Ophold).

Jeg vil forsvare mig mod Erkebispem,
 Mod Don Alvaro? Var det ikke bedre,
 Jeg aabned' Portene, og vented' rolig
 Domfældelse og Fængsel eller Død?
 Hvad har jeg her at tabe? Er mit Liv,
 Fra denne Stund, til den Mand bundet, ikke
 En daglig Død? O, meer end tifold Død,
 Daglig at maatte blues ved den Mand,
 Jeg burde høiest agte, høiest elske.
 Og en saa kummerlig, saa tom og øde
 Tilværelse, det er for den jeg strider?
 Var det da ikke bedre — Nei! min Plads
 Er her mig anvist; der maa holdes ud,

Og Striden gennemføres, den berude
 Ved Muren, og den tungere herinde.

(Gaaer mod Udgangen, men standses af Miguela, der kommer hastig ind.)

Tiende Scene.

Estrella. Miguela, og efterhaanden Don Ramiro, Christoval
 og Obrida.

Miguela.

Estrella, af, det seer kun daarligt ud!
 De har faaet fat paa Stiger, som de sætte
 Til Murene. Endnu er deres Angreb
 Tilbageflaaet, men Christoval har sagt mig,
 Det kan ei vare længe.

Estrella.

Jeg vil selv
 Gaae ned til dem. Maaſkee de fatte Mod
 Ved min Nærværelse.

(Vil gaae, da Don Ramiro træder ind.)

Don Ramiro.

Hvor vil I hen?

Estrella.

Til Muren og vil see, hvad der kan gøres.

Don Ramiro.

For Guds Skyld, bliv! der er ei Sted for Eder.

Der kastes svære Steen — og af og til
 Der falde Skud ... Nei, I maa bort herfra,
 Og det jo før jo heller.

Estrella.

Bort herfra?

Troer I, at jeg vil flygte?

Don Ramiro.

Anden Hjælp

Er ikke meer at vente.

Miguella (til Estrella).

Lad dig stige!

Det var jo skrækkeligt, om nu du faldt
 I Don Alvaros Hænder!

Estrella.

Lie, Miguella!

Lad mig kun gaae.

Don Ramiro.

Det vil I haardt fortryde.

Estrella

(der igjen nærmer sig Udgangen).

Der kommer Christoval —

(Christoval træder ind.)

Hvorledes gaaer det?

Christoval.

Endnu saa taaleligt. To Gange var de
 Paa Muren, og blev atter fastet ned;

Dg man maa prise vore Folk, der, trods
 De er saa faa, dog holde Stand saa godt.
 Desværre kan det ikke hjælpe.

Estrella.

Tror du?

Christoval.

Af, det er godt at see! — Nu blev der tændt
 En Mængde Fakler, enten for at søge
 Et Sted paa Muren op, der er forfaldent
 Dg let at komme gjennem, eller ogsaa —
 (Standser.)

Don Ramiro (til Estrella).

Der sættes Ild paa Slottet — det er afgjort!
 Dg saa vil I betænke Jer —!

Miguela.

Estrella!

Giv efter for vor Bøn!

Estrella.

Det er for sildigt.

Jeg kommer ikke bort.

Christoval.

Alt er beredt

For Eders Naade og et lille Følge.
 Ved Enden af den lange Gang er Heste
 Dg nogle faa paalidelige Folk.

Fjerde Act.

Første Scene.

En Skovegn. Endeel Bigeunere af begge Kjon, Eldre og Børn, ere leirede paa Jorden i Baggrunden. Foran til høire Side staae Mariquita og en ung Pige og see ud. Det er tibligt paa Morgenens.

Mariquita.

Det er ganske rigtigt som jeg tænkte. Det er den fornemme Señora fra Slottet udenfor Byen — ja, hun er nok ikke vant til at reise paa den Maade og paa den Tid; derfor gaaer det langsomt.

Den unge Pige.

Blev der sat Ild paa Slottet inat?

Mariquita.

Nei — det var ikke saa vel. Jeg var derhenne; for der falder jo altid Noget af, naar man kjender

Reiligheden i Huset saa godt som jeg gjør, og forstaar at bruge sig. Vor Herre maa nu vide, hvad det var for en Dumhed, der gjorde, at de ikke tændte Huset. (Til de Andre.) Hør, Børn, vi maae afveien. Jeg seer, de ere stegne af Hestene, for at føre dem nedem om Høien; de vil nok selv gaae over Stien gjennem Skoven. — Men, har ikke Joanno sagt, at han har seet Diego streife omkring med nogle af Krigsfolkene?

Den unge Pige.

Jo, de har snuset om paa alle Veie hertil. Det er da sagtens denne Señora de vil have fat paa.

Mariquita.

Almeligviis. Ja, Diego gaaer sine egne Veie; vi faae see, hvor de føre ham hen. Med min Villie sit han ikke Lov til at raade saa meget iblandt os. — Kommer nu, Mefammen! De maae ikke see saa Mange af os her paa eet Sted. (Sigeunerne, der vare leirede i Baggrunden, gaae.) Jeg seer, Don Ramiro er med hende — ja, hun skulde jo giftes med ham.

Den unge Pige.

Det har du i det Mindste spaaet ham.

Mariquita.

Det har jeg, og det er jo ogsaa halvveis gaaet i Opfyldelse; og han kunde nok give mig et Par

Stilling endnu til Tak for hvad jeg har sagt ham.
 Lad os staae her og vente til de komme.

(De gaae tilside.)

Anden Scene.

Mariquita og den unge Pige (skulte). Estrella, Miguela,
 Don Ramiro og Obeida, alle i Kapper, træde ind fra høire
 Side ledsagede af to Bevæbnede.

Miguela (til Estrella).

Du føler dig dog ikke træt?

Estrella.

Ik nei!

Selv om jeg havde Grund dertil, jeg vilde
 Et mærke det. Mig levne mine Tanker
 Et Lid til Træthed. (Til Don Ramiro.) Har vi langt tilbage?

Don Ramiro.

To Mil omtrent. Men nu, jeg skulde troe,
 Er Veien uden Fare. Og naar først
 Vi er' hos Don Henares, som I tænker
 At søge Tilflugt hos, er' vi jo frelste.

Estrella.

Skal vi gaae videre?

Miguela.

Øvill dig lidt først.

Det var en stiel, besværlig Bei, der førte
Os op til denne Høi.

Estrella.

Nu, som du vil,
(Sbet hun vil sætte sig under et Træ.)
Men see! Hvo er de Folk, der staae derhenne?

Don Ramiro.

Der? (Gaaer derhen.) Ei, hvad seer jeg! Det er Mariquita,
Min floge Prophetinde! — Du er her?

(Mariquita og den unge Pige ere imidlertid traadte
frem igjen.)

Mariquita.

Ja, Fattigfolk maa være mange Steder, for at
have Raad til at være eet Sted. Men I og den
skønne, rige Señora?

Don Ramiro.

Det gaaer os ikke et Haar bedre.

Estrella (til Mariquita).

I pleier, synes mig, stundom at komme til os?

Mariquita.

Jo, og Eders Raade har ofte vilst sig god
imod mig.

Don Ramiro.

Du kan da heller ikke flage over mig, og — ja,
nu husker jeg, at jeg i en vis Anledning lovede dig

Noget. See her! (Giver hende Penge.) Jeg har dog altid havt lidt tilovers for dit solbrændte Ansigt.

Mariquita.

Ja, jeg siger Tak; og det skulde være mig kjært, om jeg igjen kunde spaae Eder noget Godt. Men I skal dog have et Die paa hver Finger. Det seer just ikke Alt saa lyst ud nu som for to Dage siden.

(En af Zigeunerne kommer ind.)

Den unge Pige

(sagte til Mariquita).

Der er Joanno og vil tale med dig.

(Mariquita taler affides med den Ankomne.)

Miguela (til Don Ramiro).

Er det den Zigeunerste, du stoler saa meget paa?

Don Ramiro.

I egen høie Person.

Mariquita (til Zigeuneren).

Veed du det vist? (Nærmer sig igjen.) Hvor agter I Jer hen herfra?

Don Ramiro.

For det Første til Korsveien histnede.

Mariquita.

Den Vej kan I ikke komme. Man er paa Spor efter Jer.

Don Ramiro.

Paa Spor? Hvoraf veed du det?

Mariquita.

Det kan være det Samme; men I kan stole derpaa. Der er omtrent en Snees Bevæbne.

Estrella

(der havde taget Sæde, træder igjen hen til dem).

Veed du da, hvem det er, der følger efter os?

Mariquita.

Jeg tænker, I veed det bedre end jeg.

Don Ramiro.

Men hvad skal vi da gribe til? Naar vi komme ud paa Sletten, blive vi jo strax opdagede.

Mariquita.

Jeg vil heller ikke raade Jer til at gaae over Sletten.

Estrella.

Er der da en anden Veie?

Mariquita.

Gu — ja, der gaae jo saa mange Veie i Berden; saa maa der vel ogsaa gaae en mellem Bjergene.

Don Ramiro.

Mariquita, du faaer 5 Ducater af os, naar du staaer os en Mand til at føre os paa Bjergveien.

Mariquita.

Men I er' lige nær, naar den slipper, og den slipper snart; med mindre I vil blive mellem Bjergene til ud paa Natten.

Don Ramiro
(efter nogen Betænkning).

Hør, sig mig, hvor langt har vi herfra til Don Garcias Besiddelser?

Mariquita.

Som nu hans Brodersøn raader over?

Don Ramiro.

Rigtig.

Mariquita.

Saa omtrent en halv Mil.

Don Ramiro.

Kan du skaffe mig et Bud dertil?

Mariquita.

Ja, det er der Intet iveien for. — Joanno, kom hid!

Estrella (til Don Ramiro).

Hvad er Eders Hensigt?

Don Ramiro.

Ja, jeg tilstaaer, det er ikke behageligt; men der er ingen anden Udvei for os. Vi maae søge Hjælp, inden vi slippe ud af Bjergene.

Estrella

(uden at see iverret).

Dg hos hvem vil I søge Hjælp?

Don Ramiro.

Hos min gamle Ven, Fernando.

Estrella.

I har intet bedre Raad at give os?

Don Ramiro

(trækker paa Skuldrene).

Estrella.

Dg I troer, han kommer Eder . . . kommer os til Hjælp?

Don Ramiro.

Jeg veed det; jeg kjender ham i dette Punkt. Send ham et Par Ord — tag min Skrivertable — og fortæl ham, hvordan vi har det, i hvad Forleghed vi er' bestedte, og han kommer ikke, nei han flyver.

Estrella.

I har vel Ret — og Nøden tvinger. Skriv da til ham.

Don Ramiro.

I vil ikke skrive?

Estrella.

Nei, skriv I. Kun I har her Ret til at raade.

Don Ramiro.

Nu, som I vil. (Til Mariquita, mens han skriver.)

Hvilket Sted skal jeg angive Don Fernando som vort
 Holdested?

Mariquita.

Det nærmeste for ham er St. Jago's Kapel.

Don Ramiro.

Godt. See her, lad Budet bevare dette Stykke
 Papir vel og helst aflevere det til ham selv. Og lad
 ham skynde sig det Bedste han har lært.

Mariquita.

Det kan I være rolig for. (Budet gaaer.) Men
 nu vil jeg raade Eder selv at skynde Jer. Eders For-
 følgere har allerede begyndt at stige op ad Høien
 hertil.

Don Ramiro (hastig).

Ja, vi maae afsted — det er fremfor Alting
 nødvendigt. Behager I, Señora — kom, Miguela!
 (Til Mariquita.) Og Veiviseren?

Mariquita

(pegende paa den unge Pige).

Hun dér vil staffe Jer En.

Don Ramiro.

En, vi kan stole paa?

Mariquita.

Som I kan stole paa Jer selv.

Don Ramiro.

Ja, paa mig selv kan jeg ikke stole; men jeg vil troe dig.

(Alle gaae ud tilvenstre, paa Mariquita nær.)

Mariquita.

Jeg er bange for, det gaaer ned ad Bakke med ham — men det kommer dog an paa, hvordan han bruger sin Forstand, hvis han har nogen. (Rytter til hoire Side.) Der komme de. Det er dog vel bedst, de ikke træffe mig her.

(Gaaer til venstre Side.)

Tredie Scene.

Don Alvaro, Diego og en Skare Bevæbnede træde ind fra hoire Side. Sidstnævnte forblive deels i Baggrunden, deels sprede de sig ad gjennem Side-Udgangen tilvenstre.

Don Alvaro.

Naa, nu ere vi endelig heroppe. Hvad siger din Blisdom nu?

Diego

(seer ud til Siderne ved Baggrunden).

J maa give Tid. — Nei, der er Intet at see til dem. Sletten er saa tom som bag paa min Haand. Det er besynderligt!

Don Alvaro.

Jeg er kjed af denne Slakten om. Seer man ret til, saa er hun slet ikke flygtet, men skjult paa Slottet.

Diego.

Der blev dog ganske godt støvet op i alle Kroge.

Don Alvaro.

Og Astrologen — at ogsaa han skulde undslippe mig! Jeg havde stor Lyst til at give ham en Brev paa min Spaadoms gave.

Diego.

Han er ikke god at faae Fingre i; det har jeg før erfaret. Men, for at tale om noget Andet, Hans Eminence, Erkebiskopen, var ikke i det bedste Humeur, da jeg igaar bragte ham Eders Brev.

Don Alvaro.

Fordi han ikke veed, hvad han selv vil.

Diego.

Han lod nogle Ord falde om, at han ikke kunde troe om den naadige Señora, at hun understøttede Moristerne.

Don Alvaro.

Men det gjør hun. Hun stikker Benge til dem, naar de dømmes i Mulkter og ikke kunne betale. Det har jeg fra den gamle Dueña, fra Donna Sandra.

Diego.

Ja, vist er det, at han ikke var meget villig til at lade sine Folk støde til Eders Ryttere.

Don Alvaro.

Men nu har han gjort det, og kan ikke trække sig tilbage. Jeg trængte ikke til hans Hjælp, men jeg trængte til En, der kunde bære Ansvaret.

Diego.

Men Hans Eminence er nok ikke meget bange for at lade alt Ansvaret falde paa Eders Naade, naar han finder det for godt.

Don Alvaro.

Har ingen Nød. Han kan ikke saa let glemme hvad han skylder mig. Han har de Fleste af Adelen imod sig. Jeg er den Gnefte, der har understøttet hans Planer til at faae Moriskerne fordrevne fra Valencia.

Diego.

Men hvis det er sandt, at den naadige Señora begunstiger dem, saa skal Eders Iver for denne Sag just ikke anbefale Eder hos hende.

Don Alvaro.

Kommer hun saa sandt i min Magt, da skal jeg sætte hende saadanne Vilkaar, at hendes Stolthed skal bøies, og hun være glad ved, at ikke jeg er for nøieseende.

Diego (ironisk).

Eders Naade maa være meget indtaget af denne Dame, eftersom I gjør jer saa megen Uleilighed for at besidde hende.

Don Alvaro.

Det er som man tager det. Jeg har engang anholdt om hendes Haand, og kan ikke tage mod et Afslag. Det veed hun lige saa godt som jeg. Men sandt er det, at hun er det meest glimrende Partie vidt og bredt. Hendes Fader var Grand af Spanien, hun selv er berømt for sin Skjønhed, sine Kundskaber —

Diego.

Ja, hun er nok ogsaa berømt for sin Rigdom.

Don Alvaro.

Det er meget fint bemærket af Señor Diego. Men jeg er nu fjed af dine Bemærkninger. Lad os komme herfra. Her er jo Ingen at see, og Ingen at høre.

Diego (fort).

Vi maae for det Første blive her.

Don Alvaro.

Hvad nu?

Diego.

Hvis I ellers ønsker at indhente den naadige Señora.

Don Alvaro.

Men for Pokker, hun er her jo ikke.

Diego.

Men hun har været her.

Don Alvaro.

Na, du snakker hen i Vind og Veir!

Diego.

Troer I? — Kjender I dette Armbaand?

Don Alvaro.

Nei. Har du rapsset det?

Diego.

Hvis jeg havde, skulde jeg gjerne tilstaae det. At rapse, som Eders Naade værdiges at falde det, er en Erhvervelses-Naade som hver anden. Dette Armbaand, med fem røde Stene i en Rosette, tilhører den naadige Señora; hun har det i gaar, da jeg var paa Slottet i Eders Grinde. Jeg saa kun et Glimt deraf, men jeg indestaaer for, at det er hendes.

Don Alvaro

(ibet han betragter Armbaandet).

Det er ganske rigtigt. Hendes Naaben er graaveret indeni. — Nu, og hvad saa Mere?

Diego.

Jeg fandt det en Millsvei herfra, og det var Grunden til, at jeg raadede til at drage videre i en

ny Retning; men desforuden har jeg nu, ved Opgangen her til Høien, seet forskjellige Spor af en finere Damesto, end man pleier træffe paa dette afsides Sted. Som sagt, hun har været her.

Don Alvaro.

Men, Guds Død! saa maa du jo kunne finde ud, hvor hun er taget hen herfra.

Diego.

Hvis det var muligt, saa havde jeg allerede udfundet det. Jeg er en af de bedste Sporhunde i hele Valencia. Men jeg veed ikke een Wei, som jeg kan antage, at hun og Don Ramiro har kjendt og be-
traadt. Men jeg kan jo endelig forhøre mig.

(Gaaer hen til Baggrunden og sloiter stærkt i Fingrene.)

Don Alvaro.

Lad de Daarligheder fare! Vi vil strax afsted og sende Folk ud i alle Retninger.

Diego.

Ja, naar Eders Naade ikke vil tillade, at jeg anvender de Midler, jeg anseer for passende, saa er jeg overflødig.

Don Alvaro.

Nu, for Ganden, saa sliig da blot, hvad du har fore.

Diego.

Jeg kan see, at mine Kammerater have været

leirede her inat; En og Anden af dem er vel endnu her i Nærheden. Ere de Flygtende kommet her forbi, saa har de seet dem. — Naa, der har vi allerede Nogle af dem.

Fjerde Scene.

De forrige. Mariquita, den unge Pige og et Par Bigeunere.

Mariquita (til Diego).

Var det dig, der kaldte? *)

Diego.

Det var mig. Jeg vil vide hvad Vei Señora Estrella med hendes Følge har taget.

Mariquita.

Det veed vi ikke.

Diego.

J har ikke seet dem komme forbi?

Mariquita.

Nei.

Diego.

Det er ikke sandt du siger. J har ført dem Bjergveien, uagtet jeg har befalet dig, ikke at blande

*) Stillingen er: Don Alvaro, Mariquita, Diego, den unge Pige.

dig i den Sag. (Da hun tier og seer bort, affides til den unge Zigeunerpige.) Har de ikke?

Den unge Pige
(niffer).

Diego (til Don Alvaro).

Jeg er vis i min Sag — I kan stole paa mig. De er gaaet Bjergrveien.

Mariquita (truende).

Du er ikke vis i din Sag! de er ikke gaaet den Wei!

Diego (til Mariquita).

Pak dig! Det er mig, der raader her. (Til Don Alvaro.) Bryd Eder ikke om hende. Vi vil strax bort.

Don Alvaro (til Mariquita).

Vidste jeg, du var en Forræderste, saa lod jeg dig gribe og fæste i Sullet. Vogt dig for mig! (Til Diego.) Lad os komme tilhest!

Diego.

Der kan ingen Heste komme den Wei; det er svært nok uden dem. Men vi lade dem føre over Sletten.

Don Alvaro.

Hvor gaaer da Weien?

Diego.

Der! (Til Mariquita, mens Don Alvaro og Følge forlade Scenen.) Er du nu saa gammel og graa og veed

ikke, at man aldrig skal stikke Haanden mellem Træet og Barken.

(Gaaer.)

Mariquita.

Ja, saaledes gaaer det, naar man giver Folk Magt, der ikke hører til Ens Egne.

Den unge Pige.

Men Diego er dog den snedigste af os Alle, og har gjort os stor Nytte.

Mariquita.

Snak! Vi er' saa snedige, som vi behøve, og trænge ikke til Fremmede, der ere daarligt at lide paa og ikke forstaae at lystre. — Og denne lumpne Alvaro! Ja, jeg skulde tage meget feil, om det ikke var bedst for ham, hvis han var bleven fra Bjergene. Men lad ham! lad ham! Jeg skal lee i mit Hjerte, naar jeg seer ham og Diego faae et godt Bad over Hovedet.

(De gaae.)

Femte Scene.

Bjergegn; ved den ene Side et simpelt, lille Kapel. Don Fernando, fuldt bevæbnet, og Jusuf træde ind. Siden Kastellanen Pedro og Bigeuneren Joanno.

Don Fernando.

Det er en Frækhed uden Lige! Stormet
Og steget over Muren! uden Barsel,

Saa tryk og værgeløs som hun har levet!
 Det taaler ingen af Estrellas Venner.

Jusuf.

Jeg er dog glad, hun har en Ven i Eder.

Don Fernando.

Men jeg har glemt at spørge Jer, hvorledes
 I selv blev frelst.

Jusuf.

Da Slottet blev beleiret,

Var jeg paa Veien hjemad, men blev standset.

Dg til min Skræk jeg saae Alvaros Folk

I færd med at bestige Slottets Mure.

Min første Gang var nu til Erkebispem;

Dg ham, jeg haaber, saae vi paa vor Side.

Dernæst jeg skyndte mig til Eder.

Don Fernando.

Taf,

Min brave Jusuf, Taf for denne Tillid!

Jusuf.

Naar vil I bryde op?

Don Fernando.

Jeg tænker strax.

Min Farbro'ers Kastellan, der er en flink

Dg tapper Mand, har lige fra I kom

Bevæbnet alt vort Mandskab — ja, min Dufel,

Dg det er nu et Held for os, var nødt til
 At være veludrustet; han har levet
 I Ufred med de Fleste heromkring.
 Vi samles paa den store Slette hiøstet;
 Dg, er vi hurtige, saa tør jeg haabe,
 At vi kan overrumple dem paa Slottet
 Dg vel endnu befrie Estrella.

Jusuf.

Gid

Det maatte lykkes Eder! Ak, den Arme!
 Hvad har hun lidt! og uden Een til Forsvar!

Don Fernando.

Ja, I har Ret. Det ligner Don Alvaro:
 Hvor Seieren er let, er han ved Haanden.

(Pedro, Kastellanen, træder ind med Zigeuneren Joanno.)

Pedro (til Don Fernando).

Her er en Mand, en af Zigeunerfolkets,
 Der har et Bud, han selv vil Eder bringe.

Don Fernando (til Joanno).

Kom hid!

(Seer i det Stykke Papir, Joanno leverer ham.)

Kun et Par Ord! og fra Ramiro!

Hør! hun er flygtet — hun har undgaaet Faren!
 Hun er paa Veien hertil — ved Kapellet . . .

Jusuf.

Gud være lovet!

Pedro (til Don Fernando).

Men tillad et Ord!

Jeg sendte nogle Jægere paa Udkig,
Og de har seet, at tvende Damer søres
Smellem Bjergene af Mænd i Vaaben.

Don Fernando.

Og troer du, det er dem?

Pedro.

Hvis Eders Naade

Vil selv see ad . . .

(Han, Don Fernando og Jusuf begive sig hen til høire Side
af Baggrunden.)

Fra dette Punkt man øiner
Dem ganske tydeligt. De har gjort Holdt.

Don Fernando.

Ja, du har Ret — Nu bryder Hoben op . . .
De komme nærmere . . .

Pedro.

De er her strax.

Der gaaer en Sti derhenne langsmed Aasen.

Don Fernando.

Ja, det er Don Alvaros Mænd! Saa har han
Fulgt efter dem og fanget dem paa Veien.
Men det skal ikke hjælpe ham. Kom, Pedro!
Du er vel færdig?

Pedro.

Alt er i Beredskab.

Don Fernando.

Saa lad os haste! Tægerne skal hurtigt
Postere sig paa Høiderne, og hindre
Ham i Tilbagezog. — Kom, Jusuf, kom!
Ved Himlen! Don Alvaros Overmod
Skal straffes, dersom ellers jeg tør raade!

(De gaae.)

Sjette Scene.

Estrella, Miguela, Obeida og Don Ramiro, der føres ind
som Fanger af Don Alvaro, Diego og endeel af det be-
væbnede Følge.

Diego

(der gaaer foran; til Don Alvaro).

Her er et Hvilested; her kan vi standse.

Don Alvaro.

Og vore Heste?

Diego.

De er' arriveerte.

Don Alvaro.

Saa gaae med Folkene, vliis dem tilrette!

(Til Estrella, mens Diego og de Bevæbnede, paa nogle faa
nær, forlade Scenen.)

Señora! vi maae vente her, indtil vi
kan drage videre tilhest.

Estrella.

Hvorhen

Vil I da føre mig?

Don Alvaro.

Til Eders Slot.

Estrella.

Naar jeg er der, hvad er da Eders Hensigt?

Don Alvaro.

Det vil beroe paa hvad I selv beslutter.
Fremturer I som hidtil med at stille
En uklog, stribig Villie mod mit Tilbud,
Et Tilbud, som jeg skulde troe var Eder
Til større Gavn og Ære, end det Valg,
I nu har truffet . . .

Don Ramiro

(der har nærmet sig).

Don Alvaro, tillad!

I glemmer, jeg er her tilstede.

Don Alvaro.

Saa?

Glem kun et selv, at I er her tilstede,
Som Fange og afhængig af min Naade.

(Til Estrella.)

Som sagt, ifald I bliver ved at nægte
Mig Eders Haand, da lader jeg den Klage,
Der er hos Erkebispens reist mod Eder,
Gaae frit sin Gang —

Estrella.

Hvad er det, man bebreider
Og lægger mig til Last?

Don Alvaro.

Det vil I snart
Erfare, naar I stedes for en Domstol.

(Beblivende.)

Men kan I nu bevæges til at indsee
Hvad der er bedst for Eder, Ret mod mig,
Da lover jeg, at jeg hos Erkebispens

— I veed, jeg er i Slægt med ham — skal bruge

Al min Indflydelse, og haaber, let

At frie Jer for en ellers farlig Stilling.

I vinder da i mig ei blot en Talsmand,

Der skal forstaae, om Eders Ret at værne,

Men en hengiven Hgtefælle, En,

Hvis uafslædelige Maal skal søges

I at berede Jer en sthyfri Fremtid,

En ærefuld, ham selv og Eder værdig.

Estrella.

Saa hør mig, Don Alvaro! Det jeg kunde,

Isald jeg ønsked' det, med halve Løfter

Besnære Jer, for blot at vinde Tid;

Men Intet vil jeg Eder sthylde, Intet

Mig støtte paa, undtagen paa min Ret.

Fra mit, jeg tør vel sige gjæstfri Hjem,
 Der stod for Eder aabent som for Andre,
 Fra dette Hjem's Ukrænelighed har I
 Med uhørt Vold forjaget mig. Den Fred,
 Den Tryghed, jeg har villig deelt med Eder,
 Det skyggefulde Tag, hvorunder I
 Har fundet selv et Ly, den Hvilebænk,
 Der stod beredt for Eders Træthed, Alt
 Har I berøvet mig, og ei mig levet
 Den Steen, hvortil jeg helde kan mit Hoved.
 Midt i min Sorgløshed, min Tillid til
 Mit hjælpeløse Kjon har I med skjændig
 Forslagenhed —

Don Alvaro.

Hold inde!

Estrella (med Hestighed).

Nei! Jeg vil,

At I skal vide, hvad I har at vente,
 Hvorledes Verden Eders Færd vil dømmes.
 Troe ikke, at I spier nye Laurbær
 Til Eders Hæder ved en saadan Fremfærd.
 Og endnu mindre tænke, at I ved Frygt
 Kan kue mig. Har jeg tilforn Jer nægtet
 Min Haand, fra dette Nu er min Beslutning
 Uigjenskaldelig. Gjør hvad I vil,

Anflag mig, Iyb mig paa, stævn mig for Retten —
 I taber ved hvert Skridt I troer at vinde.

(Forlader ham, understøttet af Miguela og Obeida, der be-
 kymrede nærme sig.)

Don Alvaro

(gaaer efter hende og griber hendes Haand).

Estrella! tving mig ikke til at glemme
 Hvad Eders Kjøn jeg skylder! Hør mig — nei,
 Jeg fordrer, I skal høre mig . . .

Don Ramiro (til Don Alvaro).

Betænk Jer . . .

I vil dog ikke —

Don Alvaro (til Don Ramiro).

Lie!

(Her træder Susuf bag fra Kapellet frem imellem Estrella
 og Don Alvaro.)

Syvende Scene.

De forrige. Susuf. Siden Diego med det bevæbnede Følge.

Susuf.

Alvaro! stands!

Don Alvaro.

Hvordan? Du her?

Susuf.

I agte paa mit Ord:

I har kun ringe Frist! I vil erfare,
 At Eders Maal er fuldt.

Don Alvaro.

Du vover atter

At komme med dit Uglestrig? Men hi!

Nu er du i min Magt — det har jeg ønsket.

(Til sine Folk.)

J tage fat paa ham!

Estrella.

Lad ham i Fred!

Han er en skyldfri Mand —

Don Alvaro (til Folkene).

Som jeg har sagt —

(Diego og de af Alvaros Folk, der have været fraværende, træde hastigt ind.)

Diego.

Eders Raade, det er ude med os! J er omringet og bliver angrebet.

Don Alvaro.

Angrebet? Af hvem?

Diego.

Det er Don Garcias Folk — altsaa maa det være ...

Don Alvaro.

Don Fernando? Han skulde — (Til Susfus.) Er det ham?

Susfus.

Det er ham.

Don Ramiro

(affides til Estrella).

Herligt! Ja, ham kan man stole paa!

Estrella.

Ja, ham kan man stole paa!

Diego (til Don Alvaro).

Men Eders Naade maa min Sandten betænke, hvad I vil gjøre. Der er fuldt op af Ryttere paa Sletten og Jægere paa alle Hviene.

Don Alvaro.

Vi kan ikke trække os tilbage mellem Bjergene?

Diego.

Jo, pyt! mod Don Garcias Folk, der fjende hver Sti heromkring!

Don Alvaro.

Godt; bliv her med et Par Mand og hold Die med dem derhenne. — Du indestaaer mig for dem!

Diego (affides).

Ja, det kommer dog an paa . . .

Don Alvaro (til Estrella).

Jeg maa forlade Jer — kun for en Stund.
Hoveer kun ei for tidligt! Vær forvisset,
At Ingen eier Ret og Midler til
At stille sig imellem mig og Eder.

(Gaaer med de Bevæbnede, paa to Mand nær.)

Diego (til Estrella).

I har hørt, naadige Señora, hvad der er mig overdraget. Men I tænker formodentlig ikke paa at flygte.

Estrella.

Vær du kun rolig.

Diego.

Ja, oprigtig talt, jeg mener ogsaa, at det nu er overflødig, og at det tjener Eder selv bedst, om I bliver.

Don Ramiro

(i godt Humeur).

Det har du Ret i, Kammerat! Men hør nu, er der ikke i Nærheden et Sted, hvorfra man kunde see paa den Bataille — ja, du maa ingenlunde troe, at jeg vil løbe fra dig og blande mig med de Stridende.

Diego.

Ret, jeg forsikrer Eder, det faldt mig slet ikke ind. Kom I kun med; fra denne Skrænt seer man ned til Sletten.

(Han og Don Ramiro begive sig til Baggrunden af Scenen, men staae saaledes, at de sees under det Følgende.)

Estrella

(kommer frem med Susuf).

Og du har vovet dig herhid?

Susuf.

Åh, jeg

Har ikke stort at tabe. Men for Eder
Vær jeg i Angst. Alvaro kunde let
Benytte sig af Diebliffets Skræk

Dg sætte Jer et Vilkaar, som I neppe
Behøved' at gaae ind paa. Thi jeg haaber,
Nu er I frelst.

Estrella.

Er frelst? Ja, sæt, Fernando
Kan frie mig ud af Don Alvaros Hænder,
Bed du da ikke, der er nedlagt Klage
Imod mig? en Beskyldning, man vil troe paa
Kun altfor gjerne.

Jussuf.

Ja, men denne Klage,
Ihald den overhovedet er nedlagt,
Vil af sig selv, jeg tænker, falde bort.
Jeg var hos Erkebiskpen; til min Glæde
Jeg fandt ham meget bedre stemt mod Eder
End jeg formodede. Imidlertid,
Gæt saae jeg klart: for Intet slap I neppe.
Jeg gjorde da i Eders Navn et Tilbud
(Og tilgiv, at jeg gjorde det!) at I,
Som Tegn paa Eders Sindelag mod Kirken,
Vil lade bygge et Kapel i Klofret,
Som han har Patronatet over. Dette
Behaged' ham, og stemte ham saa mildt,
At han forstikkred', hele denne Sag
Skal ganske dyleses ned, og Eders Slot

Paa Diebliffet rømmes. Hvis jeg nu
Er gaaet for vidt . . .

Estrella.

Nei, Susuf, ingenlunde!
Du har gjort Ret. Til Kirken maa man offre.
(Don Ramiro kommer til.)

Don Ramiro.

Jeg vidste det — jeg var aldeles overbevist derom:
mod Fernando kom Don Alvaro tilfört.

Susuf.

Hvad har I fect?

Don Ramiro.

Jeg kunde see Don Alvaros Ryttere feies fra
hverandre paa Sletten som en Flok Gjæs, naar det
blæser stærkt. Vi ere udenfor al Fare; der er ikke
to Meninger om.

Miguela (til Estrella).

O, hvor glæder det mig paa dine Begne!

(Diego nærmer sig.)

Diego.

Det er sandsynligviis forbi. Jeg seer ham ikke
mere.

Don Ramiro.

Hvem seer du ikke mere?

Diego.

Don Alvaro. Han er enten flygtet, eller kastet
af Hesten og taget tilfange.

Don Ramiro.

Ja, det er godt nok for ham!

Diego (til Estrella).

Naadige Señora, det smertes mig at maatte opgive det ærefulde Hverv, at være Eders Bogter. Men Friheden gaaer over Alt. Bliwer jeg to Minuter til her, saa er det meget rimeligt, at jeg selv kommer under Bevogtning. Tilgiv derfor Eders ydmyge Tjener, der ellers under ingen Omstændigheder skulde forlade Eder. (Til de to Beværnede.) Følg I med mig.

(Han og de Beværnede gaae.)

Don Ramiro.

Skulde Alvaro virkelig være taget tilfange?

Susuf.

I det mindste har Don Fernando svoret paa, at han ikke skulde undslippe.

Don Ramiro.

Ja, har han sagt det, saa er det skeet.

Susuf.

Tager jeg ikke feil, saa er det Don Fernando, der kommer.

Don Ramiro.

Tavist er det ham — Victoria!

Dttende Scene.

Estrella. Miguela. Obeida. Don Ramiro. Jusuf.
Don Fernando, ledsaget af enbeel Beværnede.

Don Ramiro.

Velkommen og til Lykke! Tag imod
Min Tak og Alles Tak!

Estrella.

Ja, tag imod
Vor Tak for en saa ædelmodig Bistand.

Don Fernando.

Jeg har kun gjort hvad vel Enhver i mit Sted,
Der veed hvad han er skyldig den Betrængte,
Med Glæde havde gjort; og denne Seir
Var let at vinde.

Don Ramiro.

Men nu Don Alvaro?
Hvad Ende tog det da med ham?

Don Fernando.

Han føres

I Sikkerhed af mine Folk. Et Skud
Fra en af vore Jægere har strakt ham
Til Jorden. Dog er Saaret ikke farligt.
— Men I, Señora, hvis med Gunst I tillod —
Thi denne Flugt ved Nattetid har sikkert
Udmattet Eder — hvis I derfor tillod,

At jeg ledsaged' Eder hen til Mit,
 I kunde søge nogle Timers Hvile.

Estrella.

Jeg takker Eder — takker Eder venligst.
 Men nu jeg længes efter Hjemmet. Meget
 Maa være der forstyrret, som jeg ikke
 Tør nægte min Nærvarrelse, mit Tilsyn.

Don Fernando.

Nu, som I vil. Endeel af mine Folk
 Skal, til Betryggelse for Eder, følge
 Med Jer til Slottet; — og vi kan da stilles.
 Mindst har jeg ventet, at jeg end engang
 Med Eder skulde mødes. Derfor er jeg
 Taknemmelig for dette Møde, selv
 Om det er kort. (Hvet han tager hendes Haand.) Farvel
 da! Vore Veie

Er nu forskellige. Hvor min gaaer hen,
 Er ikke let at sige. Eders Fremtid,
 Ifald min Bøn tør haabe, den vil høres,
 Berede Jer det Held, I fuldt fortjener!
 Farvel! — I har engang for Spøg mig tilladt,
 At bære, naar jeg atter gik i Strid
 Mod Fjenden, Eders Farver. Af, jeg veed ei,
 Mod hvilken Fjende jeg fra nu maa stride.
 Giv mig det Baand, der fæstes i Jert Haar,
 Som Værn imod mig selv, som Trøst for Sorgen,

Som Bistand, naar min Strid er mig for tung,
 Og som Erindring om min tabte Lykke.

(Efterat Estrella under hans Slutningsord taus har løst
 Baandet og raft ham det.)

Farvel!

(Gaaer.)

Don Ramiro.

Fernando! Vent dog lidt! Maaskee
 Vi følges ad.

Don Fernando
 (stanser; forundret).

Du gaaer med mig?

Don Ramiro.

Som sagt —

(Til Estrella.)

Ja, naadige Señora! jeg maa tilftaae,
 At jeg, og lige fra den Stund I nylig
 Bæred' mig med Eders Haand, har været ...
 Har mig befundet som ... (Til Miguella.) Hvorledes
 var det

Du kaldte det, Miguella?

Miguella.

Som en Gaas

I Svanerebe.

Don Ramiro.

Ja, det kan man sige —
 Men det var ikke det. Naa, som en Spurv

I Tranebands. (Til Estrella.) Ja, reent ud sagt, jeg følte
 Mig i et Element, jeg ikke kjendte.
 Mig syntes næsten, at I selv, Señora,
 Var ikke rigtig tjent med mig som Herre.
 Men hertil kommer hvad der er det Værste:
 Sgrunden var mit Hjerte, ja min Haand
 Just ikke ganske fri paa den Tid. Seer I
 — Thi med Oprigtighed vi komme længst,
 hvís I maaskee var heller ikke fri —
 Den Dame, jeg i lang Tid havde Godhed,
 Ja, meer end Godhed for, staaer dér.

(Peger paa Miguelæ.)

Miguelæ (affides).

Nei, hør kun!

Don Ramiro.

Jeg har, men dog kun løseligt, engang
 Anholdt om hendes Haand; og hun, forstaaer sig,
 Var enig med mig.

Miguelæ (affides).

Han er uforstammet!

Estrella.

Miguelæ! Er det Sandhed?

Miguelæ.

Om min Fætter

har Godhed for mig, det maa han jo vide.

Men jeg har aldrig været enig med ham.

Don Ramiro (bebreidende).

Miguela!

Don Fernando

(der spændt har hørt til).

Men Ramiro! er det Alvor?

Din Mening er . . .

Don Ramiro.

Min Mening er — ifald det
Tillades mig — at træde fjønt tilbage
Hvor jeg, som hun (pegende paa Miguela.) har sagt en-
gang, og Jusuf
Har ganske rigtig spaaet mig, ingenlunde
Vil blive hjemme, men hvor tvertimod
En anden, vis Person har just sit Hjem.

Don Fernando

(trykker hans Haand).

Min Ven! Min brave Ven! — Men I, Miguela,
Vi tør dog haabe, at I sætter Priis paa
Hans smukke Tænkemaade.

Miguela (spottende).

Ja, hans smukke!

Don Fernando (ivrig).

Men jeg, der kender ham, jeg kan bevidne,
At det er Eder, han har foretrukket
Og altid elsket meest.

Don Ramiro (til Miguela).

Der kan du see!

Miguela (til Estrella).

Hvad raader du mig til?

Estrella

(Ildt forlegen og affides til hende).

Ja, jeg, Miguela,

Jeg frygter virkelig, at Don Ramiro
 har brudt med mig i Haab om, at hos dig
 han fandt Erstatning. Giver du ham Afslag,
 Er hans Oprigtighed kun ilde lønnet.

Miguela.

Saa hør mig, Fætter, og pas rigtig paa.
 Hvis du, som dér du staaer, var ret istand til
 En god Beslutning, en, paa hvilken jeg
 Og Andre kunde bygge; og fremdeles,
 Hvis dine Løfter var' oprigtig meente,
 Gav jeg dig nu et ubetinget — Nei.

Don Ramiro.

Na, vil man høre den Bassar!

Miguela.

Men nu,

Da det er vitterligt for Gud og Hvermand,
 At du har aldrig vidst, hvad selv du vilde,
 At du har meget gjerne kunnet frle til

Estrella, og igrunden tænkt paa mig;
 Fremdeles, da jeg har privat min Marsag
 Til dog at troe, du har lidt Godhed for mig,
 Saa vil jeg lade Naade gaae for Ret,
 Og give dig mit Ja.

Don Ramiro.

Ja, det var godt sagt!

Don Fernando.

Tillykke, kjære Ven!

Estrella.

Du veed, Miguela,

Hvor megen Deel jeg tager i dit Vel —

Miguela.

Det veed jeg. Gid nu Himlen vilde skænke
 Dig selv, og ved en kjærlig Haand, det Held,
 Du eengang vented' dig!

Estrella.

Miguela, tie!

Don Fernando (til Estrella).

O, nei! Det er jo smukt hvad hun har ønsket!
 Lael, har endnu jeg Haab? Nu er I fri —

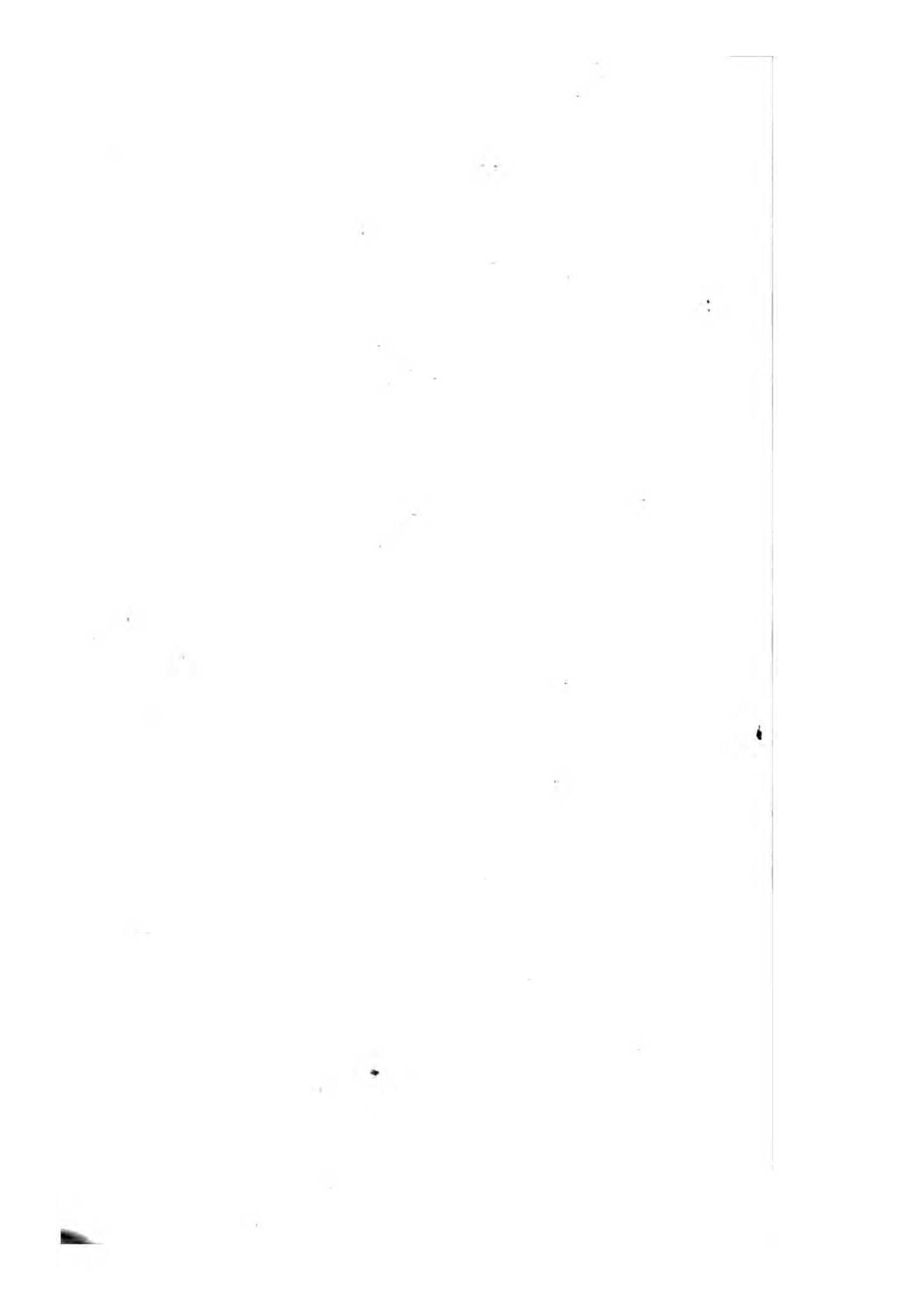
Estrella.

Ja, jeg er fri, befriet for det Løfte,
 Hvormed jeg bandt mig selv og misted' Eder.
 Er I tilsiuds endnu som I var dengang,

Da binder jeg mig glad paany, og veed
Forud med Visshed, jeg vil aldrig angre,
At jeg har bundet mig.

Don Fernando (knælende).

Estrella! Elfte!

Hundrede Aar,

polemisk Comedie i fire Decorationer

med Forspil, Efterspil og Parabaser.

(Udkom 1849.)

28. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$

29. $\frac{1}{x^3} = x^{-3}$ $\frac{d}{dx} x^{-3} = -3x^{-4} = -\frac{3}{x^4}$

30. $\frac{1}{x^4} = x^{-4}$ $\frac{d}{dx} x^{-4} = -4x^{-5} = -\frac{4}{x^5}$

31. $\frac{1}{x^5} = x^{-5}$ $\frac{d}{dx} x^{-5} = -5x^{-6} = -\frac{5}{x^6}$

For spil.

1848.

Directionsmodet.

Directeurerne, Regisseuren, Cheatermaleren, Maskinmesteren, Balletmesteren samt Digteren og nogle Skuespillere ere forsamlede.

En af Directeurerne.

Det er Dem velbekjendt, der forestaaer
Vor Skueplads en sjelden Fest iaar.

I hundred Aar — hvordan, det veed kun Gud —
Har dette strøbelige Huus holdt ud.

Liltrods for Rotter fra Kanalens Bøs,

Liltrods for Loft og Gulv, der rev sig løs,

Liltrods for Tagets Raaddenhed og Lyngde

Ei Huset ældre blev, men sig foryng'de.

Det er vor Skyldighed, som vi kan bedst,

At celebrere slig en sjelden Fest.

Men under Krigen, som De alle vide,
 Har man saa meget Andet at bestride;
 Saa denne Sag er ei betænkt iide.
 Nu skulde den for Alvor tages frem,
 Thi Festen falder ind i næste Uge.

(Til en af Skuespillerne.)

Vil De — at jeg begynde skal med Dem —
 Meddele os et Forslag, vi kan bruge.

Skuespilleren.

Jeg — jo, Gud bevares — det er mig meget
 smigrende. Jeg mener, at det Nærmeste var —

Directeuren.

Glem ikke hvad De vilde sige. Men skulde det
 ikke være Dem muligt, i Betragtning af, at De
 taler i et Directions-møde og ved en saa vigtig For-
 anledning ...

Skuespilleren.

At tale i femføddede rimede Tamber? Ja, op-
 rigtig talt, det vilde genere mig ugudeligt. Vi ere
 saa kort inde i Saisonnen, og i hele den Tid har vi
 netop maattet trækkes med den platteste Prosa. Men
 Digteren er jo tilstede. For ham er det en smal Sag.
 Hvis han med Deres Tilladelse tør begynde, saa
 sætter han sig nok i en god poetisk Galop; vi Andre
 komme derved i Tret og kunne siden følge med, i det
 mindste i et jævnt Luntetrav.

Directeuren (til Digteren).

Ja, vil da De begynde og meddele os et godt Raad.

Digteren.

Mit Raad er givet snart. Lad os forsøge
 At skildre dette Seculum, der svandt,
 Med Alvor, som man bør det; men iblandt
 Vi ei forsmaae at skjemte og at spøge.
 Lad hine hundred Aar gaae let forbi
 Vor egen Tid og speile sig deri!
 Lad vor Tid atter sig i hiin Tid speile,
 At vi ei skal med vore Fædre feile.
 I tage Mod til Jer; I vise kjækt,
 Hvad for vor Kunst i Raad og Daad og Tale
 Af Folkets Styrere, de radikale,
 Med Føie venter den nyfødte Slægt.
 Tiden er skaanselløs; saa skaaner Ingen,
 Men gaaer kun dristigt lige løs paa Tingen!
 Brav Reflexion; thi nu man reflecterer,
 Og mistroer Den, hvis Hjerne phantaserer.
 — Og Get endnu: Som jævnlig Folk er fleest,
 Hvad ei man har, det ønsker man sig meest.
 Nu er det Vintertid; Decembers Sneer,
 Af Vinden pibstet, gjennem Gaden farer.
 Forsamler Boestens luftige Skarer,
 Og lad dem lystro Digterens Idee!

Lad Sommertiden kun, den korte, skønne,
 Baany sig brede over D og Land!
 Vor Scene reises muntert i det Grønne,
 Paa Dyrehavens Bakke, ved dens Strand!
 Mens da den svundne Fortid op vi rulle,
 Dens Scenes Kunst, gjenspeilet i vort Spil,
 Skal Nutids Ret erkjendes i det fulde,
 Spittonende Chor, der hæver sig dertil.
 Mens hine hundred Aar forbi vi føre,
 Dg vise Folkescenens Fald og Flor,
 Skal Drønet af Kanonerne man høre,
 Dg Krigens Stemmer tale med som Chor.
 Med Tidens Vel og Vee sig tæt forene
 Vor muntre Kunst, og Styrke deraf hente!
 Da tør vi vel af Tidens Svingning vente,
 At ogsaa den forhyge vil vor Scene.

Directeuren (til Digteren).

Ja, alt dette tager sig jo meget godt ud, og
 jeg indseer ikke, vi kunne gjøre noget Bedre end at
 overlade Dem Arrangementet af det Hele. Det Værste
 er kun, at her vil kræves nogle nye Decorationer, som
 der nu ikke er Tid tilbage at tænke paa.

Balletmesteren.

Hvad dette angaaer, troer jeg ikke, Directionen
 behøver at være i Forlegenhed. Til en ny, paatænkt
 Ballet, hvis Scene netop er Dyrehaven, Kunstner

bakken og Stranden, har vi ladet male flere nye Decorationer. Da nu det reciterende Skuespil, som be- kjendt, i min Tid har erholdt sine bedste Decorationer fra Balletten —

En Skuespiller.

Ja, brugte og aflagte.

Directeuren (til Balletmesteren).

Det træffer sig jo heldigt. Hvis de nævnte Decorationer befindes anvendelige, bør de uden Spørgsmaal sættes i Brug ved denne Leilighed.

Maschinmesteren.

Jeg kan strax lade dem stille op, dersom Directionen maaskee ønsker at tage dem i Diebyn.

Directeuren.

Meget gjerne; og saa tør vi vel ansee denne Sag for affluttet. (Da Alle reise sig.) Ja, jeg maa endnu et Dieblif udbede mig Deres Nærværelse. Der er for nogen Tid siden indkommen til Directionen en fra nogle af vore første Skuespillere og Skuespil-Forfattere undertegnet Skrivelse, der i det Væsentlige gaaer ud paa, „at Directionen i Overensstemmelse med et fra flere Sider offentligt yttret Ønske skulde tage Initiativet og indgaae til Regjeringen med et Forslag om en fuldstændig Reorganisation af Theatrets Bestyrelse, navnlig saaledes, at denne kun kom til at bestaae af kunstneriske Elementer, eller blev dannet

af Mænd, der havde gjort den dramatiske Kunst, Skuespilkunsten eller Dramaturgien til deres Livsopgave, samt indrømmede dem, der vare de sande Bærere af Theatrets Præstationer, den Deeltagelse i at lede disse, der tilkom dem." Jeg skulde nu ikke unblade at meddele Dem, at denne Sag har været under Behandling i sidste Møde, men at Directionen for Diebliffet ikke finder Anledning til at gaae ind paa Sagen. — (Til Maskinmesteren.) Naar De saa vil lade den første Decoration opstille, saa skal vi ret strax komme over til Dem.

(Alle, med Undtagelse af Directionen, forlade Børfset.)

Første Decoration.

Theatret forestiller det Indvendige af Theatret. Tæppet er oppe, Scene og Tilskuerplads tomme, Dagslyset falder ind fra de aabne Luger.

Maskinmesteren og endee Maskinsfolk samt Digteren træde ind.

Maskinmesteren (til Folkene).

Stynder Jer nu! Det er den nye Skov-Decoration Nr. 1.

(Den nævnte Decoration stilles op.)

Maskinmesteren.

Godt. Luk nu alle Lugerne i, og tænd Lamperne. Imidlertid gaaer jeg op til Directionen.

(Gaaer. Lugerne lukkes, saa at Theatret bliver mørkt.)

Digteren

(betragter Decorationen, mens Couliſſe-Lamperne tændes).

Fortræffeligt! Der har Christensens Pensel igjen tænket os en af hine danske Skov-Egne, der før hans

Tid vare ubekjendte paa vor Scene. Hvilket herligt Bagtæppe! Hvilken lang Udsigt over Marken gjennem Grupperne af Bøgetræer! See Morgentaagen, der løfter sig langsomt fra sit Nattelele. Og hvor Alting lever og bevæger sig, altsom Belysningen tager til! Det er som om Bladene viftede for den lette Morgenvind og Skyerne drev hen. — Det falder mig igjen ind hvad jeg saa tidt har tænkt paa, om ikke en Decoration, naar Ingen er tilstede, kunde paa egen Haand opføre et Skuespil, et Føster af de kunstneriske Betingelser, naar disse med saa stor Magt som her er tilstede . . . Ja, isandhed, det forekommer mig allerede, at Landskabet befolkes, at der histhenne staae to Hjorte og, som de pleie i Dyrehaven, stikke Hovedet frem gjennem Bussene og see paa Folk. Charmant!

(Efterat han er gaaet, viser sig Eguen — en Udkant af Dyrehaven — ved den nu fuldendte Belysning i hele sin Skjønhed, og gaaer i Gæt og Alt over til den kunstneriske Virkelighed. Nogle Hjorte og en Flok Daadyr drage i langsomt Trav over Scenen i Mellemgrunden. Strax efter kommer fra samme Side en **Malkepige** trækkende paa en Ko, og tøirer den.)

Malkepigen.

Her staaer du bedre, Ane Lise, og jeg med. Græsset er her ikke saa vaadt af Duggen. Kom nu, saa skal jeg lette din Staffels Dør. (Sætter sig hen og

malker.) Ja, jeg kan nok sidde her i Ro ved mit Arbeid; men Anders, min Hjerteven, hvor er han nu? Han er ude i Kongens Tjeneste og slaes med Thyfsterne.

(Synger til en gammel Melodie.)

Der høres et Bulder, der lyder et Raab
Fra det gamle Herberg derhenne.
Der prates og holdes et farligt Huus
Af de thdfte, hjelmede Svende.

Benene flaae de paa Bordet op,
Dg falde de Danffe for Hunde.
De aad saa gjerne det ganske Land,
Dg Derne med — hvis de kunde.

De broute med Thyfflands myltrende Magt,
Alt mens de sjunge og larme.
Dg Danffen falde de feig og dorff,
Dg lybe, saa Gud sig forbarme.

— Det var hos Thyden det gif saa grumt.
Det var midt i Landet det ffeete.
Samme Aften blev Ebbesens Mænd
Fra Høien udenfor feete.

Det var i Randers, den ærlige By,
De Svende støiede vilde

Efter kom Ebbesens Ryttere ind,
Saa trøstige, men saa stille.

Det var i Randers, at Grevens Folk
Det vilde Hærværk bedreve.
Efter drog Ebbesen ind i Mag,
Dg slog den fullede Greve.

— Dg nu er der gaaet saa mangt et Aar.
I Fred har vi Landet bygget.
Men Geert har reist sit Hoved paany;
Over Naen han ind er ryffet.

Dg nu er der gaaet saa mangen faur Dag.
Saa vel os Freden mon gavne.
Men Holsterne hærgede vort Land igjen,
Dg igjen de stjæle som Ravne.

Hvor bliver Hr. Niels, den mægtige Mand?
Dg hvor er hans Rytteres Skare?
Lydskten trænger saa haardt vort Land,
Dg Sylland er atter i Fare.

Stat op, du Bonde, og gjord din Lænd,
Forlad kun Harven og Ploven.
Dg gaf saa trøstig til Dankongens Mænd,
Der samles hiinsides Skoven.

Det dundrer alt under Hestens Hov,
 Dragonernes Hjelme skinne.
 Det blinker saa lystig fra Krat og Skov,
 Hvor Jægerens Flok er inde.

Der lyder saa langt det feireste Raab.
 Det er Kongens Mænd, der staae rede.
 Gud naade Holsternes puffedede Hjelm,
 Naar de Danske først blive vrede.

Naa, Ane Lise, nu vilde du nok gjerne et andet Sted
 hen, hvor der er høiere Græs. Saa kom!

(Hun trækker Løirepælen op og gaaer med Roen. Noget
 efter høres Begyndelsen af det følgende Chor. En
 Snees ældre og yngre Mænd, Skuespillere, Skue-
 spil-Forsattere, Dramaturger og Amateurer, blandt
 dem: Petronius, en flittig Comediegænger, Ansel-
 mus, en melancholisk Digter, Craft, Journalist, komme
 ind under Choret og leire sig i Græsset. Rudske
 og Tjenerne, der bære paa Mad- og Drikkevarer,
 ere siden behjælpelige med at ordne den Frokost,
 der indtages af Selskabet.)

Chor af Ingre.

Lag mig mildt i din Favn, du livsalige Skov!
 Lad mig gæge mit Syn ved dit liflige Grønt!
 Lad mig bade mit Bryst i din kjølige Strand!

Lad mig glemme vor Nød, den usalige Krig,
Der forvirrer min Hu, der forøder vort Land.

Chor af Eldre.

Du, min Manddoms Aghl, der paa Minder er rig
Fra en lykkelig Tid, fra et sværmende Liv,
I din friske Natur lad fornyes min Hu!

Begge Chor.

Med min viftende Hat, med en Sang til din Priis
Jeg dig hilser, o Skov! i den vaagnende Dag.

En af Selskabet.

Hvem er det, der kommer stentrende derhenne
med en Cigar i Kjæsten?

Petronius.

Det er vist Leander; han ligger paa Landet her-
ude et Sted i Nærheden. Tavist er det ham.

(Leander, Theater-Anmelder, træder ind.)

Leander.

Er det virkelig Jer, der ere leirede her mellem
Kofaserne? Hvad Ganden bestiller I her?

Petronius.

Har du ikke faaet et Indbydelses-Kort sendt af
Philemon?

Leander.

Nei.

Petronius.

Saa ligger det nok i din Bopæl hjemme i Byen.
See her kan du læse mit.

Leander (læser).

„S. T. Hr. Petronius indbydes herved til at
overvære et Folkemøde, der holdes i Bellevu paa Onsdag
Eftermiddag Kl. 6. Udgangen betales med —“
Hvad skal det sige? Et Folkemøde? Hvad er det for
Folk, han vil tromme sammen?

Petronius.

Naturligviis Theaterfolket med Alt hvad dertil
henhører og i syvende Led kan regnes dertil. Du kan
hos os see en Prøve paa hvad der menes. Resten
af Folket ankommer nok først længere op paa Dagen.

Leander.

Saa skal der formodentlig gjøres Forslag an-
gaaende Theatrets nye Organisation og dets frem-
tidige Bestyrelse.

Petronius.

Eruffet. Du tager da naturligviis med?

Leander.

Ja, naar I ikke toure for langt omkring; thi
saa har jeg ikke lyst til at løbe som en Hønschund
med Tungen ud af Halsen efter Jeres Vogne.

Petronius.

Har du da lyst til at løbe efter os paa den beskrevne Maade, hvis vi kun toure lidt omkring?

Leander.

Nei, heller ikke.

Petronius.

Maa', saa kan du da kjøre med mig. Men din Mad maa du betale, med Undtagelse af nærværende Frokost, der skjæntes dig. — Sæt dig ned.

Leander.

Ja, har I en Stol?

Petronius.

Nei, men kast dig paa Sophaen. Den er stoppet med Krølhaar og betrukket med Fløiels-Grønt.

Leander.

Lad gaae! (Kaster sig i Græsset.) Altsaa et Folkemøde? Ja, det er paa Tid engang. Jeg har selv, som I vide, meer end eengang paapeget Nødvendigheden af gjennemgribende Reformer i hele Theatrets Styrelse.

Petronius.

Det har du; og saasom man har ventet paa dem i alle de 100 Aar, vort Skuespilhuus nu har staaet, saa bør man indrømme, at det er paa Tid.

Leander.

Jeg er kun bange for, at Philemons Ideer ere

upraktiske. Jeg har ofte været oppe at disputere med ham. Det kan ikke nytte til Noget at spille for tomme Bænke. Man maa give noget efter for Publikums Smag, hvis man ikke vil spille Bankerot.

Petronius.

Du mener da, at Theatrets Velstand og gode Indtægter, alle Bedkommendes rigelige Gagering og Honorering er et Diemed, der maa opnaaes, om ogsaa ved nu og da at give efter for Massens flette Smag?

Leander.

Ja, det mener jeg, og jeg appellerer til alle Tilstedeværende —

Petronius.

Stop! Appel kan ikke tillades dig, hverken til Jesper Midefoged eller andre ligesaa brave Mænd. Derimod kunde jeg have stor Lyst til at øve den saa meget ontalte sokratiske Jordemoderkunst paa dig, for at prøve, om dine egne embryoniske Meninger kunne komme fuldbaarne til Verden.

Leander.

Det maa du meget gjerne.

Chor.

Ruster Jer begge! En saadan Kamp

Er min høieste Lyst.

Hvorofte, naar tvende Nyfoundlands-Hunde

Bedes paa Torvet, har jeg standset min Gang.

Dg nu, naar jeg saae to drufne Matroser,
 Der knytted' de begede Næver og satte
 Knoen i Synet — hvor greb det min Sjæl!
 — Dog priser jeg meest en aandelig Tvekamp,
 Naar Ordene flyve som spidse Rapirer,
 Naar begge de Stridendes Mundlæder giver
 Haab om en Fæst!

Naar en Terz pareres med Snildhed,
 Men af, naar den Ene giver sig blot,
 Som et ynfeligt Rov

For et Støds underfundige Finte.

— Saa rapper Jer begge! Vender Rapirernes
 Spidser imod det garberede Bryst!
 Eller ønsker I helst, efter Landets
 Ældgamle Skik, en Tvekamp paa Næver,
 I har frit Valg Hver!

Fatter Jer kort! Slaaer en Klo i hinanden!

Petronius.

Nu da, min Leander, du den bedste Søn af den
 bedste og værdigste Fader — for at jeg skal tiltale
 dig med Alkibiades' Ord til Grymachos hos Platon —
 svar mig allerførst paa dette Spørgsmaal: Er du enig
 med mig i, at Theatret er en Kunst-Anstalt?

Leander.

Jo.

Petronius.

Dg at det som saadan ikke staaer under Maler- og Billedhugger-Academiet, eller under Musikforeningen eller hvilket andet lignende Samsfund du vil?

Leander.

Ogsaa det indrømmer jeg.

Petronius.

Dg fremdeles: antager du med mig, at en Kunst-Anstalt har til Formaal at fremme sand Kunst?

Leander.

Det tør jeg ikke nægte, sjøndt jeg allerede seer, hvor du vil hen.

Petronius.

Det kan jeg begribe; thi faa meget eenfoldig have Guderne ikke gjort dig. — Videre: dersom man fortalte dig, at Kunst-Academiet i sine aarlige Udstillinger optog en Mængde flette Malerier og Skulptur-Arbejder, men der skaffede dem utallige Besøgendes Markstykker, og nu undskyldte sig med, at Academiet trængte til Penge; eller dersom du fik at vide, at Musikforeningen, for at lokke nye Medlemmer til sig, og af samme Finance-Hensyn, cultiverede de evige Straußiske Walsemelodier istedenfor Beethovens Symphoner: vilde du da ikke sætte dig ned og i ædel Harmeskrive en fulminant Artikel derimod i vor Ven Craft's meget agtede Blad?

Leander.

Det kan nok være — men Tilfældet er ikke ganske det Samme. Om jeg maa spørge . . .

Petronius.

Undskyld — men jeg maa paaminde dig om det Samme som Sokrates paaminder Protagoras om: vi have engang aftalt, at jeg skal spørge og du svare.

Leander.

Nu, saa bliv ved.

Petronius.

Naar du altsaa selv tilstaaer, at Academiet og Musikforeningen ved hiin Udfærd vilde have forsynnet sig, hvorledes kan du da paastaae, at et Theater bør blive ved at bestaae, uagtet det ikke kan bestaae som Kunst-Anstalt? Hvorfor kræver man, at Theatret, dets Digttere og Skuespillere skulle holdes i Værelse? Fordi Huset hver Aften er fuldt, uden Hensyn til, hvormed der trækkes? — Dengang Theatret i Grønnegade 1727 lukkedes, „af Mangel paa Næring“, som Holberg siger, til Trods for dets mageløse Repertoire og upaatvilelig gode Spil, da havde det sandsynligviis kunnet bestaae ved at alliere sig med Mr. Eckenberg, den stærke Mand og Lindebandfæret, eller med de tydske Spectakelstykker. Men Alle takke Himlen for, at Holberg og andre Vedkommende indsaae, Theatret burde lukkes, al den Stund det ikke kunde vedblive i Musernes

Tjeneste. — Naar jeg holder saa meget paa, at Theatret skal betragtes som en Anstalt for sand Kunst, ikke den uægte, den blændende, ikke den usikre, samlende, og at det heller ikke skal søge ideligt at pirre Nygjerrigheden, ligegyldigt ved hvilke Midler, saa grunder dette sig i, at man fra alle Sider synes at tabe disse Sandheder af Syn. Dersom et saa ideeløst, usammenhængende, fra alle Lande sammensøgt Repertoire som vort existerede i Tyskland, da vilde jeg finde det i sin Orden; thi da dette Land ingen national dramatisk Literatur besidder, saa maa det tage hvad det kan faae. Men hos os er det ikke længer muligt at ignorere, at vi besidde en dramatisk Literatur i fuld Blomstring og, hvad Lyftspillet angaaer, med en national Mod i den holbergste Scene, der med Røje er vor Stolthed. Og desuagtet møder man hos os det Særsyn, at vi med en os egen, ualmindelig rig dramatisk Literatur, en os eiendommelig Skuespillerkunst, intet os eiendommeligt Repertoire besidde. Theatrets Historie i de sidste 20 Aar er Legn paa, at Directionen ikke har fulgt med vor dramatiske Literaturs Udviklingsgang, men idelig frydset og hæmmet den ved uden- og indenlandske Utiliteter. Kun altfor ofte har man givet hvad der netop laae for Haanden, ikke hvad der krævede Plan og Anstrengelse. Sporer Publikum eller dog de sande Theatervenner, at der

er en ledende Idee i Repertoiret, da vil denne fængsle dem, de ville blive stadige Gæster, ikke blot for den enkelte Forestillings Skyld, men for at deeltage i Ideens Virkeliggjørelse gennem en Cyclus af Forestillinger.

En Amateur af Selskabet.

Jeg slaaer mig til Petronius's Partie. At bestemme Repertoiret, er ogsaa fra et finansielt Standpunkt vanskeligere end man troer. Det er let nok at sætte en Forestilling sammen, der trækker; men skaber den Theatrets andre Forestillinger, saa er Bindingen ikke stor. Derfor har man med al Føie dabledet de Beneficer, Aftenunderholdninger og tildeels Sommerforestillinger, Skuespillerne med en forsynet Directions Tilladelse til forskjellige Tider have givet tilbedste, og der bestod af Effectstykker eller endog en Række Effectscener af forskjellige Stykker. Disse Aftener fordærvede Publikum's Naber for hele Maaneden, saa de ikke kunde fordøje Theatrets egen, sundere Kost. Det er ikke stort bedre nu med Søndags-Forestillingerne, især dengang de bestod af en Olla potrida af Adolf og Henriette, et Reise-Eventyr, en Militair-Polka og en Pas de deux. Betænker man, hvor let det dengang var at fylde Huset om Søndagen, saa maa man dobbelt beklage, at Theatret ikke hød det modtagelige Publikum noget Bedre. Nu for Tiden burde man

ikke glemme, at i Fastelavnsløiernes og Sandsepirringens Retning kan Theatret lettelig overgaaes af Casino. Man bør nu søge at give saadanne Stykker, hvormed der ikke kan rivaliseres, og danne sig et Publikum derefter.

Petronius.

Upaatvivleligt. Repertoiret anseer jeg derfor som Prøvesteen for en Directions Duellighed. Igjennem dette skal den vise sin Indsigt i den dramatiske Literatur og sit Kjendskab til det Standpunkt, hvorpaa saavel Skuespillerne som Publikum deels befinde sig, deels bør ledes hen til. Men istedenfor dette sporer man bestandig en sygelig Tægen efter at give Nyheder og en ganske misforstaaet Stræben efter at opmuntre Begyndere.

Leander.

Ja, at Begyndere opmuntres, er jo al Tids værd.

Petronius.

Det er i dette Tilfælde ingen Tids værd. Theatret har Intet at bestille med Begynderen.

Choret.

O Zeus! hvad er det for en grov Parador!
Bliver Nogen med Tæt til en udmærket Mand?

Huff hvad Göthe har sagt:

„Es fällt uns vom Himmel kein Meister herab!“

Petronius.

Lad mig da forklare mine Ord. Men allerførst maa jeg bemærke, at jeg ved en dramatisk Begynder ikke saa lige forstaaer Den, der leverer sit første Skuespil. Viser dette Genie og Talent, da er det naturligvis ligegyldigt, om det er hans første eller sidste Arbeid. Dette finder Anvendelse paa den talentfulde Forfatter af Lyttspillet Romeo e Giulietta, der uden Tvivl debuterede med dette Stykke. Ligeledes har Hoftrup strax meldt sig som en øvet og tænksom Forfatter. Naar jeg da siger, at Theatret har Intet at bestille med Begynderen, han være Skuespiller eller Forfatter, saa støtter jeg det paa Følgende. En Kunst-Anstalt, der til hver af sine Frembringelser behøver en saa stor Samling af forskjelligartede Kræfter og hver Gang indbyder et stort Publikum som Gjæster, maa allerede af den Grund byde det Bedste, den formaaer, det Fuldendteste i sin Art, og tør ikke tænke paa at være en Skole for endnu ikke udviklede Talenter. Den dramatiske Kunst gjør saa uhyre Forbringelser saavel til Forfattere og Skuespillere som til Theatermaaler, Maffinmester o. s. v., at Begynderen, Forfatteren som Skuespilleren, maa gjøre sine Etüder et andet Sted. Han kan ikke forlange, at alt dette skal sættes i Bevægelse for at opmuntre ham, og fordi der i hans umodne Præstationer viser sig Glimt af

et muligt Talent. I de Kunstarter, der iøinefaldende forudsætte bestemte, uundværlige Forkundskaber, — for Ex. Musikken — der vilde en Theater-Directeur blive complet til Mal, naar han fordrede, at Kapelmesteren skulde lade en uvidende Begynder „opmuntres“ ved at udføre et Solopartie i en Ouverture eller blot spille med. Det simple Svar „han kan det ikke, han fordærver det Hele for os“ vilde afbryde alle Forhandlinger. Men er Talen om at skrive et Stuespil, at udføre en Rolle deri, saa tænker Ingen paa, om Begynderen ogsaa kan, om han ikke fordærver den Kunstnydelse, alle hine forenede Kræfter ville forskaffe Tilskuerne, og som det er Theatrets Opgave at forskaffe med de bedste Midler, det raader over.

Leander.

Men er der ikke ansat en æsthetisk Embedsmand, til hvis Functioner det udtrykkelig hører, „at foreslaae tjenlige Forandringer i de Stykker, der ved saadanne kunne blive antagelige til Opførelse“. Denne Bestemmelse maa dog vel sigte til Begynderens Arbejder.

Petronius.

Sandsynligviis; og denne Bestemmelse hører da til de mange Selsomheder, vort Theaters Historie er saa rig paa. Dengang Heiberg ved sine Vaudeviller afslagde saa glimrende Beviser paa sit Talent som

original Lyftspildigter og, man kan gjerne ſige, første Gang ſiden Holbergs Liden viſte Muligheden af et hjemmefødt, danſk Lyftſpil, da belønnede man ham med at gjøre ham til — Overſætter; og han har ſaaledes fra 1829 til 1839, altsaa i ſin kraftigſte Alder, maattet adſplitte ſin Virkſomhed, udmatte og lamme ſin Phantaſte ved at overſætte ikke mindre end 37 Vaudeviller, Operaer etc. Det er da let begribeligt, at hans originale Virkſomhed maatte blive ſaa meget ringere. Hvis Regjeringen, dengang Serichau havde udført ſin Adam og Eva og Gruppen med Pantherdyrene, havde belønnet Kunſtneren med at paalægge ham Udførelſen af Madam Antonettis Gibs-Uſtøbninger, da var den bleven til Spot for hele Verden. Men hvad er der ikke alt muligt i Theater-Verdenen, ſaa længe de af Regjeringen indſatte Styrere ere uindviede i Kunſten. Nu har man paalagt Forfatteren af ſaa mangt udmærket Digt at rette Stil i andre Forfatteres Arbejder. Hvad er Meningen heraf? Er Talen om en ſand Digters Værk, da vil Heiberg ligesaa viſt vogte ſig for at foreſlaae Forandringer, der kun kan foreſlaaes af Digteren ſelv, ſom han vil frabede ſig deſlige i ſine egne Arbejder. Er Talen om Dilettanter og Begyndere, da er det viſt uden Exempel i andre Lande, i det mindſte i Frankrig, at en egen Embedsmand, og oveniſjøbet en ſaa udmærket

dramatisk Digter; offentlig er ansat for at gjøre Begynder-Arbejder „antagelige“.

Leander.

Men man bør dog ogsaa tage Hensyn til Publikums Dom. Flere af de Stykker, som du, veed jeg, betragter som Dilettant-Arbejder, ere blevne modtagne med stort Bifald og have ofte givet fuldt eller godt Huus.

Petronius.

Bort Publikum har ganske rigtigt modtaget flere Dilettant-Arbejder med ualmindeligt Bifald. En aandrig Mand har sagt, at Mængden interesserer sig mere for Muligheder end Virkeligheder, mere for en ung Begynder, om han ogsaa kun gjentager det Gamle, end for den ældre Forfatters nye og dristige Forsøg. Men dette gjælder kun om Begynderens første Arbeid, eller med andre Ord, indtil den ørkesløse Nysgjerrighed er tilfredsstillet. Publikum antager ingenlunde, saaledes som Theater-Directionen, ethvert følgende Arbeid af en Dilettant, fordi hans første har reusferet.

En af Selskabet.

Men af dine strenge Grundsætninger vilde jo Følgen blive, at tre, fire, høiest fem Forfattere kom til at beherske den originale Scene. Disse vilde nyde al Æren, trække al Indtægten til sig, Concurrencen

vilde spærres, og unge Forfattere hindres fra at komme i Carrière.

Petronius.

Ja, Høistærede! et saadant, fra en ganske anden Livs-Sphære hentet Raisonnement har man virkelig søgt at anvende paa den vanskeligste Kunst's Frembringelser, en Kunst, der til alle Tider har havt ganske faa lykkelige eller udmærkede Dyrkere, og i visse Lande endog synes ganske at være nægtet Jordbunden. Høistærede synes da ikke at vide, at man i alle Lande anseer det for en Lykke, naar man kan opvise een eller to gode dramatiske Forfattere, og at det i alle Perioder har været næsten kun en eneste udmærket Mand, der har domineret hele det originale Repertoire, saaledes Shakspeare, Molière, Holberg, Calderon, Lope de Vega, og hos os en Tid Dehenschläger og Heiberg. Scribe har efterhaanden saaledes domineret flere Pariser-Theatre, at selv Forfattere som Bayard, Melleville o. A. have troet sig besøiede til at træde frem under hans Hoved-Firma. Hvis man da virkelig hos os kan opvise fire eller fem gode dramatiske Forfattere, maa det da ikke ansees for store Ting? Læg kun Mærke til, naar en sand Digter har leveret et Værk, der gjør Opsigt, hvorledes da alle Dilettanter med Gæt faae travlt og ville gjøre accurat det Samme. Skal man opmuntre og fremme dette? Jeg mener

Nei. Kun altfor let kan Efterligningen fortrænge Originalen. Dilettanten tager uden Sky sin Tilflugt til Theater-Coups, som en god Digter slyer; han sætter alle Theatrets Midler i Bevægelse, Maskinerie, Orkestre og Ballet; veed han, at en Skuespiller kan gjøre et Kunststykke, saa anvender han det, og han kan saaledes let blænde den store Mængde. Denne, der skal dømmes strax, familiariserer sig desværre snarest med det Bekjendte, og seer tvivlsraadig paa det, der er nyt i sin Opfindelse, dristigt i Conceptionen. Endelig til Gyvende og Sidst maa endnu dette komme i Betragtning. I de andre Kunstarter, Malerie, Billedhuggerkunst o. s. v. kan Dilettanten og Begynderen til Nød taales; thi gavner han ikke, saa skader han heller ikke. Men i et Land, der kun har eet Theater, skader Begynderens famlende Kunst allerede ved at optage Pladsen for det Bedre, foruden at han øder Skuespillernes Tid og lammer deres Lyft.

En af Selskabet.

Mine Herrer! Vor Frokost er fortæret, og der er ikke Andet tilbage end Rarpapir og lignende Levninger. Jeg foreslaaer nu, at vi skulle bryde op. Kampen mellem Petronius og Leander er nu avanceret saavidt, at den nok kan afgive en hæderlig Fredsbasis, og de kunne da foreløbig indgaae en Vaabenstilstand —

Erast

(der hidindtil har ligget i sine egne Tanker, farer op).

Hvad blev der sagt om Vaabenstilstanden?

(De Andre lee.)

Petronius.

Hvor var du nu henne, min kjære Journalist?

Erast.

Jeg laae og tænkte paa Noget, der i disse Dage har beskæftiget mig meget. Veed I, hvori jeg troer, at Feilen i vor diplomatiske Politik fra Begyndelsen har ligget? Vor Feil har været, at vi kun har staaet paa vor Ret. Istedensfor at opgive Holsteen og reservere os Slesvig, skulde vi have fordret ogsaa Holsteens fuldkomne Forening med eller dets Incorporation i Danmark. Havde det gaaet an at forlange desforuden et lille Stykke af Lybsland, saa skulde det være saa meget desbedre. Lybskernes Raseri over disse Fordringer og deres Troppesendinger ind i vort Land kunde ikke blive større end de blev ved vor beskedne, retfærdige Fordring, og vi havde da havt Noget at slaae af ved en Fredsslutning; thi det forlanger den stærkere Magt altid, og maa kanske for sin Beredigheds Skyld forlange det. Nu maae vi let mulig ved den endelige Fred slaae Noget af i vor billige

Fordring, blot fordi den svagere Magt endelig skal
afslaae Noget. Jeg troer derfor —

(Anselmus, den melancholske Digter, reiser sig for at gaae.)

Erast.

Hvor vil du hen?

Anselmus.

Jeg vil gaae min Vej. Jeg er ikke kommen
herud for at politisere — og reent ud sagt, man kan
i Skoven gjøre noget Bedre.

Petronius.

Sahaha! ja, jeg tænkte det nok! — Men det
faaer du vænne dig til. Den Guldalder, da Poesten
var den eneste Interessé hertilands, er forbi. Vi
leve nu alle i Statens Liv, Poeterne ligesaa godt
som andre skikkelige Folk; og vi maae Hver tage vor
Stemme med i det store Musikstykke, Nutiden opfører.

Anselmus.

Kan være; men jeg har alligevel ikke Lyst til at
gjøre mig til Trompeter for de Interesséer, der netop
nu svømme ovenpaa.

Petronius.

Det skal du heller ikke. Men du skal efter dine
Musers Indgivelse optage Liden i din Poeste, forher-
lige hvad der fortjener at forherliges, og vende det
Laadne ud imod Det, der ikke er bedre værd. Du

skal netop kæmpe for dine Musers Frihed, deres Ret at staae over Partierne; men du kan ikke længer staae udenfor dem.

Erast.

Det er mine Ord. Og desuden burde jo I Herrer dramatiske Digtere samt Skuespillere netop være himmelglade over vor Tids politiske Revolutioner. Først igaar klagede du over, at I vare Alle kastede ud af det Huus, selv I havde opbygget og alene vedligeholdt. Denne Klage har i Aarhundreder lydt fra hele Folket. Det er den nye Tids Opgave at afhjælpe den, at gjenindsætte Enhver i hans naturlige Ret. Her er da al Sandsynlighed for, at en af Tidens mægtige Røstestænger ogsaa vil gribe ind i eders Kunst. Men stille tør I ikke sidde; I maae selv tage fat med.

Leander.

Naa, Godtfolk, skal vi saa bryde op? Jeg foreslaaer, at vi herfra tage til Eremitagen, og paa Veien lægge en Plan for Resten af Formiddagen.

Petronius.

Savel. Afsted da!

Chor af Ingre.

Over Høien, der staaer
Med det krusede Haar
Dg er frandsset af Træernes Nad;

Gjennem Stien, der let
 Under Bladenes Net
 Gæfter hen saa fortrolig og glad;
 Til det eensomme Slot,
 Der med kongelig Magt
 Over Skoven blev sat som en aarvaagen Vagt,
 Gaaer vor Gang —
 Med Hallo og med Sang
 Og med Jubel i Sky gaaer vor Gang.

(Selskabet, der under Choret har sat sig i Bevægelse,
 er avanceret til Mellemgrunden, da **Maschin-**
mesterens og nogle **Andres** Stemmer høres fra Side-
 coulissjerne, hvorpaa alle de Personer, der befinde
 sig paa Scenen, med Et forsvinde, saa at Decora-
 tionen igjen er tom. Strax efter træde **Directeu-**
terne, ledsagede af **Maschinmesteren** og **Regisseuren**,
 ind og blive staaende stille for at betragte Decora-
 tionen.)

En af Directeurerne.

Ja, det er jo meget smukt. Den Decoration
 maae vi jo endelig kunne anvende til Secularfesten.
 (Ibet han gaaer videre frem, glider han ud.) Hvad er det, jeg
 traadte paa?

Regisseuren (seer efter).

Et Stykke Rørpapir. Her lugter ogsaa Vandens af Madvarer.

Maskinmesteren.

Formodentlig har nogle af Maskinfolkene spist
Frokost her, uagtet jeg tidnok har forbudt det.

Directeuren (til Regisseuren).

Følger De op med mig indtil den næste Deco-
ration er opstillet?

Regisseuren.

Meget gerne.

(Alle gaae.)

Parabase.

Forsfatteren træder frem, ledsaget af et Chor.

Choret.

Medens Gine har travlt med at bygge paany
 af et let, et forgjængeligt Forraad,
 Af det malede Lærred paa Lægter og Brædt
 og bestraalet af Lamper en Scene,
 Træde vi foran Tæppet, men ubudne, frem
 til den yderste Rand af Orkestret,
 I Forventning, at I paa vor ydmyge Bøn
 vil os gunstigt laane Tert Dre.

Forsfatteren.

Landsmænd! Midt under Tidens Afstøvelser, under
 Kongernes Flugt, under Folkeslagenes Dyrør, midt un-
 der vore egne Trængsler, vor egen betydningsfulde, men

Lader da ikke dem erholde Magten, der udgjøre Mas-
serne, men dem, der repræsenterer Ideerne!

For om muligt at hindre, at en saadan Til-
stand indtræder hos Eder før Tiden, er det, at Poe-
sten idag til et Forsøg træder frem for Eder. Med
saa kraftige Toner den formaaer og med al den Fri-
hed, den aldrig skal lade sig godvillig tage, krydser
den paa sin Viis Tidens Interesser med sine, og
fordrer Eders Opmærksomhed for et reent kunstnerisk
Anliggende. Det er ikke en enkelt Digter, men selve
Digtekunsten, der fører sin Sag og holder paa sin
Ret, og der agter ubarmhjertig at forfølge Enhver,
der vil stille sine concrete Interesser mod dens abso-
lute Herredømme. Dog er dette kun sagt som en
admonitio amica for Fremtiden. Idag ere vi fromt
og velvilligt sindede.

Choret.

Ja, jeg nægter det ikke, en Slump Boesle
 skulde fryde mit smægtende Hjerte.
 Thi min Sjæl mattes ud af det evige Raab
 om en Vælger, en Valgt, og en Valgbar.
 Naar jeg tænker at hvile mig ud paa en Dyst,
 ja saa banker det atter paa Døren,
 Og min vælgende Haand trykkes om af en Mand,
 der er „just af den Mening som jeg er.“

Men — med klingende Lyd af en Klokke har alt
Regisfeuren forkyndt Personalet,
At Enhver skal holde sig fix paa sin Post.
Saa Farvel til vi atter vil mødes!

(De gaae.)

Anden Decoration.

Adskillige Maskinkarl (mest Holmens Folk) ere søselsatte med at opstille den nye Decoration.

Første Maskinkarl,

(der tilligemed en Anden flytter et Sættestykke).

Naa, Mads Gedebuf, ta' nu fat.

Anden Maskinkarl.

Ja, fat skal jeg ta', men jeg har nu mest Lyft til at ta' fat i din Burelinning og sætte dig paa Hovedet neer i Huller derhenne.

Første Maskinkarl.

Naa, saa det har du Lyft til? See du hellere til, du faaer dig en Lættekam; for der er nok Levende i dit Slesvig-holsteenske Skjæg.

Anden Maskinkarl.

Det kan nok være. Det volder, da jeg før bufede mig, saa kom jeg dit Baghoved for nær.

Første Maskinkarl.

Jeg er bange for, at nu kommer min Næve snart dit Forhoved for nær.

Anden Maskinkarl.

Skeneer dig ikke. Den træffer Selstab. Jeg har min egen Næve ved Haanden.

(Maskinmesteren kommer.)

Maskinmesteren.

Naa, hvad staae I og passiare der?

Første Maskinkarl.

Na, det er Mads Ge— det er Mads, der staaer der, og jeg, vi taltes ved om Vasselboutiken, som vi just struede fast. Han spurgte mig, om den var for varme Vafser, og saa svarede jeg, at en varm Vassel kunde jeg gjerne fløe ham.

Anden Maskinkarl.

Nei, Hr. Synther, han spurgte, om man fik en Sopfen til Vafserne, og saa svarede jeg, at en engelsk Sopfen kunde jeg nok lange ham.

Maskinmesteren.

Ja, skynd Jer nu blot. Vi kan hvert Dieblif vente Directionen.

Første Maskinkarl.

Ja, nu er vi saa nær færdige.

(Den nye Decoration, der forestiller Kunstnerbakken i Dyrehaven, er imidlertid opstillet. Tilvenstre, noget mod Baggrunden, sees et stort Brædetheater, der har til Overskrift: Skovens Sommertheater. Foran dette et Conditortelt med to Rækker Bænke og Stole med Smaaborde udenfor. Til høire og i Baggrunden andre Telte, Kunstnerboder, Gynger, Carousselbaner, Firekasser o. s. v.

Efterat Maffinmesteren med alle Folkene har forladt Scenen, og Lamperne ere tændte, sees alle Gjenstande bestemttere og give efterhaanden Virkelighedens Indtryk. Røgen stiger op fra Ildstederne bag Teltene, og en utydelig forvirret Tummel høres. Nogle Spadsjerende gaae over Scenen og hilses af Firekasserne og af Klarinetten og den store Tromme ved Gyngen. Efterhaanden komme flere Fost fra Byen og spadsjere op og ned.

Endeel Herrer, blandt dem Theater-Anmelberen Leander og nogle Andre af Selskabet i første Decoration, træde ind og tage Plads ved begge Bordrækker udenfor Conditorteltet, hvor der gives dem Forfriskninger.)

Første Chor

(af Herrerne ved den høire Bordrække udenfor Teltet).

Hvor er Bakken iaar i den løvfulde Skov
 mod de forrige Tider forandret!
 Hvilken Armød iaar! Hvilken Rigdom før!
 Hvilken Brimmel af Mennesker dengang!

Som i Trængsel man gif og beundrede snart
 med et dybt Suf Damernes Skjønhed;
 Eller snart man taus og fortryllet saae til
 paa en Halsbrækker-Kunstners Bedrifter.
 Medens Støvet slog op, medens Varmen sank ned,
 man i Teltet, det skinnende, kjølte,
 Hvor Tyrolernes Sang, og hvor Guitarens Klang
 bragte Ro i det oprørte Hjerter.
 Men iaar er fra os, fra den løvfulde Skov
 hvad der lugter af Lydsterne bandlyst.
 Kun en hollandsk Seigneur og en ditto Madam
 har forsøgt at lindre vort Savn os.

En af Choret
 (som Chorfører).

Ja, forandret er dette Sted, øde og menneske-
 tomt mod forhen! Forsvundne ere alle hine lystige
 Træksugle fra Udlandet, især fra dig, o velforsynede
 Lydsland! alle hine Virtuoser, der hoppede, sprang,
 sang og gjorde alskens utrolige Kunster her paa Bak-
 ken. Forgjæves speider jeg efter Beridernes phanta-
 stiske Ridt gennem Skoven med en svingende Trom-
 pet i Spidsen. Forgjæves vil jeg iaar beundre Stel-
 las Saltamortaler paa Hesten. Og I, fortskjørte, be-
 skjæmmede Tyrolerinder fra Mechlenburg og Hanno-
 ver, fra Lybeck og Bremen, hvorhen have I nu for-

vildet Eder? Dette Selt gjenslyder ikke af Ederes Sang. Jeg ser Eder ikke sjæle til Talerkenen, om ikke en ung, sølsom Riberlig har lagt en Sølvbaler derpaa. Og hvor er hiint Kløverblad, Søstrene Kirchheimer, der saa mangt Foraar drog ind til os med Sange? Hvor vanker nu du om, Angeliqve, eller hvad du hed (thi jeg maa tilstaae, at saa velydende dit Navn var, saa har jeg dog glemt det). Ak, jeg erindrer endnu, da du første Gang kom hertil, ung, fint- og smæf- kertbygget, med de stjontformede Ansigtstræk, de bløde, brune Lokker, den indbydende Mund og det lethvalvede Bryst; dengang dine Sølvtoner gjorde det qualme Conditorie over Stalden i Charlottenlund til en blomstrende Lund, fuld af Kjærlighed og Nattergalflag; dengang vore unge Herrers ømme Søf forvandlede sig i sneehvide Rigsbalersedler, der paa Talerkenen offredes din Skjønhed; dengang man passarede med dig om Formiddagen og regelmæssig fik din rødhaarede, fregnede Søster i Tilgift. Jeg saae dig her to Aar derefter. Ak, hvilken Forandring! En ubarmhjertig Samum var faret hen over din Skjønhed. Hvor var din lette elastiske Gang? Hvor det Smeltende, det Forlangende, naar du sang „Dein ist mein Herz“ og lod dine smukke Dine glide hen over alle de lyttende Cavallerer? Hvo havde handlet saa grusomt mod dig? Var det i Hamborg, din Ungdoms

strøbelige Rosenblade traadtes i Støvet? Hvad vilde du i denne Kræmmerby, blandt disse rye og raae Probenreutere og deres grove Sandfælgthed?

Andet Chor

(af Herrerne ved den venstre Bordkrælle).

Hold nu op! thi forargelig lyder din Røst,
 og af Harm høit svulmer mit Hjerte.
 Med det ubundne Ords letglidende Fald,
 og med Fæst-Anapæsternes Hastløb,
 Med et blødagtigt Savn er din Hu vendt did,
 hvor jeg seer vor Fordærvelses Udspring.
 End er Krigen ei endt, og vi trykkes endnu
 af en lang, en forsmædelig Stilstand,
 Og til Lydslands Børn, til den snyltende Slægt
 har din Hu alt leslende vendt sig.
 Men som god Patriot jeg forkhynder det frit,
 at jeg bryder det skjændige Stavnssbaand,
 At jeg deler ei meer mine Landsmænds Lyst,
 der forgubende stirrer mod Lydsland.
 Det er Tid, at vi skjønne paa os og vort Land!
 til os selv skal vi støtte vor Fremtid!
 Og hvis du er af Skjorter en Ben, hust paa:
 vi har Skjorter hos os, der er korte.
 Ja for mig er en kortskjortet Amagertøs,
 der med hæs Røst falbhyder Meier,

Mere værd end Tyrolernes joblende Sværm
 og de vandrende Halsbrækker-Bander.
 Derfor bort med det Alt! med den Landløberflof!
 Lad os synge med Næbbet, vi selv har!
 Og Germaniens Sang, Poesie og dens Kunst
 ved en Slagbom holdes fra Grændsen!

Første Chor.

Nu, et godt Ord igjen! Vær kun ikke saa bøs!
 Der er Plads for os begge ved Teltet.
 Men din Iver dig fører for langt fra dit Maal,
 og du havner ved plump Vandalisme.
 Thi Germaniens Kunst, Poesie og dets Sang,
 troer du, Sligt kan i Skoven forstumme?
 Vær en Slagbom her, gennem Luften det foer
 med en Flugt paa ætheriske Vinger.
 Vi har øst af et Væld, der i Weimar sprang;
 vi har lært ved Spree og ved Isar,
 Og forgjæves vil du med vandaliske Hyl
 sætte Grændse for Mændernes Samkvem.
 Men i Gæt har du Ret: i os selv er vor Magt,
 fra os selv vi begynde vor Vandring!
 Har os Længsel til fremmede Lande ført hen,
 i os selv forarbeide vi Byttet!
 Ei forgude vi blindt den germaniske Kunst!
 Men det Herliges Flugt kan ei hæmmes.

Dg vi drikke som før af de sølvklare Bæld,
der med rigt Løb strømme fra Lybskland!

(Man hører en Klokke lyde fra Sommertheatret.)

Leander.

Hørte I Signalet? Nu er Prøven forbi, og Skuespillerne komme strax ud. Skal vi ikke høre ad, hvad der er ved det nye Stykke, Anselmus har skrevet for dem? Jeg tvivler paa, at han har forstaaet at træffe den rette Tonart, dette Theater gjør Fordring paa.

En af Herrerne.

Har du skrevet Anmeldelsen igaar Aftes om hans sidste Stykke paa det kongelige Theater?

Leander (lader fremmed).

Jeg? Nei vist har jeg ikke.

En anden Herre.

Hvorledes er Anmeldelsen?

Første Herre.

Den levner den stakkels Anselmus ikke Tre for fire Skilling.

Leander.

Ja, han har efter min Mening heller ikke været heldig denne Gang. — Men lad os nu gaae; der komme de Alle.

(Han og de Andre gaae hen til en Side-Indgang af Sommertheatret, hvorfra nu Sganarel og flere andre af dette Theaters Skuespillere træde ud.)

Leander

(til nogle af de Udtrædende).

Naar, hvordan er det nye Stykke?

Første Skuespiller

(trækker paa Skulbrene).

Anden Skuespiller.

Vi skal jo ikke yttre os om nye Stykker før
Opsørelsen.

Tredie Skuespiller.

Ja, jeg siger ligesvem, at det Stykke kan umu-
ligt holde sig. Det falder totalt igjennem.

Leander.

Men hvad mener da du, Sganarel?

Sganarel.

Jeg? Ja, jeg er rigtignok af den Mening, at
naar vi Skuespillere, Orkester-Medlemmer, Scene-
Instructeurer, Theatermalere, Dekonomie=Inspecteurer
o. s. v. lige op til den hellige Direction, forud tale
ondt om et nyt Stykke, saa er det Tegn paa, at der
ingen fælleds høiere Interesse eksisterer iblandt os, at
vi Intet gjøre af Kjærlighed til det Hele, men at
Hver af os kun seer hen paa sit eget lille Territorium,
for ikke at tale om, at vi handle mod Gød, Pligt
og Sambittighed, ere utaknemmelige mod Forfatteren,
og arbejde mod vor egen Interesse; thi af smaalig
Lyft til Bagtalelse nedbryde vi forud hvad vi selv

skulle hjælpe til at opbygge. Men paa den anden Side, da det ikke kan nægtes, at denne Talen ondt om sin Næste har noget eget Behageligt og Frisvende; da fremdeles Ingen af mine ærede Colleger generer sig, saa vil jeg, efter Ordsproget, æde med som Hans Mules Hund. Jeg vil da indrømme, at Stykket rimeligviis falder igjennem; thi det er meget for godt til at vore Theater-Anmeldere kunne forstaae det, og vort Publikum hurtigt sætte sig ind i det. Skulde det frelses, da maatte det skee ved det ikke ringe Mirakel, at baade hine og dette, der dog nu og da maae kunne mærke en frisk Luftning af det Udmærkede og Ualmindelige, suspendere deres Dom, ane, at Feilen kan ligesaa godt ligge hos dem, og give Tid til en ny Forestilling, der kan belære dem og gjøre dem modtagelige for Digterens Værk. Men, som sagt, dette vilde være et Mirakel, og man kan derfor være vis paa forud, at de nye Stykker, der snarest ville gjøre Lykke, ere saadanne, der bevæge sig i det allerede Bekjendtes, det Trivielles Himmelegn. Var jeg i Directionens Sted, da vilde jeg bære mig ad ligesom Rosenkildes dramatiske Skrædder, der ikke vil antage Studenter til Skuespillere, fordi man har Bryderi af dem, men kun Idioter; jeg vilde eengang for alle kun antage de middelmaadige Stykker. Af de ualmindelige har man kun Bryderi og til ingen Nytte.

Leander.

Ja, det er Sganarels gamle Grille, at rive ned paa Publikum.

Sganarel.

Det kommer dog an paa, hvad du forstaaer ved Publikum. Den ærlige, uaffecteerte Part af samme, der for Alvor gaaer paa Comedie i den Hensigt at nyde, at forfriske Sjæl og Legeme ved Skuespillet, for den har jeg den største Agtelse. Dens Glæde er min største Belønning, og dens Erklæring, at den har fundet sig stuffet, skaffer mig oprigtig Sorg. Men det er heller ikke dette Publikum, der forgriber sig paa en Digters Værk; saavel for dette som for Theatret, for selve Stedet, har det en smuk, agtværdig Respect. Men der er et andet Publikum, der især ved nye, originale Stykker, langt fra gaaer paa Comedie for at nyde, men for selv at fordærve sig den Nydelse, man ønsker at berede dem, og hvis største Lyst er at opdage en lille Udvæxt ved Værket, som de kunne hængere deres Hat paa. Dette Publikum er sandt nok min Aversjon; for det burde der skrives en egen Bog „Om den Kunst at gaae paa Comedie“ — en Kunst, der for forstruede Hjerner ikke er saa let, som man troer. Det er endelig dette Publikum, som Heiberg adskiller fra Folket, der altid er vel stemt og modtageligt.

Leander.

Ja, Heiberg!

Sganarel.

Ja, Heiberg? — Kjære Ven; jeg vil nødig give mig ud for Spaamand; men lad en Snees Nar gaae hen efter hans Død, som jeg ellers ønsker længe udsat, og man vil misunde vor Tid en saa aandrig, uforfærdet og med et saa usorgjængeligt Lune udrustet Stridsmand for Kunst og Literatur.

(Pantalon, Eier af Sommertheatret; træder ud af dette; de tilstedeværende Herrer gaae til forskjellige Sider, og kun han og Sganarel blive tilbage.)

Pantalon.

Sganarel, jeg holder det ikke ud længer. Vore bedste Forestillinger ville ikke trække mere.

Sganarel (affides).

Det kommer af, at vore bedste have været vore flætteste.

Pantalon.

Bliyer det ikke snart anderledes, saa maa jeg gjøre Opbud. Men du, du har jo lovet mig, at du vil tænke over en Udvei.

Sganarel.

Det har jeg gjort — det vil sige, hvad man saaledes kalder „at tænke over en Sag.“ Den falbt mig ind igaar Morges ved min Frokost ude hos Rokkepigen, og saa gif en Idee, som jeg begyndte at faae,

saadanne frem og tilbage i mit Hoved, mens jeg saae paa Tallerkenerne i Rjokkenrækken. Men bestandig hoppede den fra mig, og jeg fik den største Lyst til at tælle Tallerkenerne.

Pantalon.

Men saa tænk nu for Alvor.

Sganarel.

Det gjorde jeg allerede igaar. Underledes tænker man ikke over en Sag. De fleste Folk, der skulle overveie Noget, tænke imidlertid paa noget Andet. Mens de skulle overveie A, tænke de paa B, og naar B skal overveies, tænke de paa A. Paa denne Maade blive baade A og B gjennemtænkte. Naar jeg nu en anden Gang igjen faaer Lyst til at tælle Koffepigens Tallerkener, saa vil sandsynligviis min Idee igjen komme hoppende, og saa tænker jeg paa den. — Men hvorfor vil De ikke gaae ind paa det Forslag, jeg allerede har gjort Dem?

Pantalon.

Med Heste paa Scenen?

Sganarel.

Justement. Forestil Dem blot, hvad det allerede vil virke som Nyhed. Og nu den Gradation, der her viser sig i Perspektiv! Først indfører man en ganske almindelig Hest med simpelt Seletøi. Siden

bekjendtgjør man, at iaften vil en ubmærket, maaskee endog en fremmed Hingst debutere, en Fuldblods, en, der er falden efter Bototos og Madam Taglioni. Bort Publikum forøges. Heste-Elstere, Væddeløbs-Elstere, Beridere, Cuursmedde, hele Staldetaten, Alle ville strømme til. Men lad nu min Phantasie føre Dem videre. Naar en Tid er gaaet, annoncerer Placaten: Iaften vil en ung Hoppe, der er instrueret af Den og Den, første Gang lade sig see, eller en gammel Hoppe med sit Føl, eller flere Hopper, alle med deres unge Føl. Betænk: disse nydelige Smaadyr . . . Moderfjærligheden . . . det Rørende! Betænk hvad Kogebue i sin Tid traf med umælende smaa Børn — huff paa Naumburgs Beleiring!

Pantalon.

Du har Ret. Det er en god Idee.

Eganarel.

Det er den eneste, der staaer os tilbage. Efter den Fart, vi har taget, efter den platte Naturlighed, vi har indført paa Scenen, maae vi nu lade hele den raa Virkelighed passere Revue. Efter Heste kan vi tænke paa Elephanter og andre vilde Dyr, saaledes som man allerede har gjort i England. Dernæst Dyrerampe, tilsidst Gladiator-Fægtninger paa Liv og Død, som Skik var hos Romerne. Men saa maae vi gaae

under — ligesom den romerske Stat; og det kunne vi jo være bekendt.

Pantalon.

Som sagt, det er en god Idee, og Noget maa der gøres. Det nye Stykke imorgen Aften giver jeg ikke en Døit for.

Sganarel (affides).

Stakkels Anselmus!

Pantalon.

Og venter jeg endnu en Uge, saa er jeg ruineret. Jeg troer ogsaa Vandens staaer i det. Om man ogsaa har Indtægter — det er som om der slet ingen Forslag var i Bengene.

Sganarel.

Det Samme klager jeg over. Naar jeg gaar ud med en Daler i min Lomme, saa kommer jeg hjem med 12 Skilling. Den hedder ogsaa vist derfor en Daler, fordi den har denne skammelige Inclination til at dale fra Noget til Intet; eller det kommer fra Rigsbankforordningen, da den dalede ned fra 6 Mk. til 1 Mk., og nu kan den ikke slippe denne beqvemme Manøver. Kun forekommer det mig, at Navnet er ikke betegnende nok. Høst mig gaar denne Synken med en saadan Fart, at en Daler snarere burde hedde

en Dumper eller en Styrter, og allersnarest en Forsvinder.

Pantalon

(der har staaet i sine egne Tanker).

En Hoppe med Føl, siger du? En Charmant Idee! (Vil gaae.) Men det er sandt, er du nu færdig med alle Forberedelserne til dit Marionetttheater? Nu har vi staaet Placater op, saa kan du ikke træde tilbage.

Sganarel.

Vær kun ubekymret. Jeg er parat.

Pantalon.

Godt; det er heller ikke at foragte. Marionetter ere noget Nyt herude.

(Gaaer ind. Leander kommer tilbage.)

Leander.

Naa, Sganarel, er Humeuret nu bedre?

Sganarel.

Ja, nu feiler det Intet. Jeg vil ogsaa ind hos Conditoren og drikke mig et Glas Portviin. Har du saa Meget hos dig som til et Glas?

Leander.

Na ja.

Sganarel.

Har du maaskee til to Glas?

Leander.

Vil du drikke to?

Sganarel.

Nei — jeg vil tractere dig med det ene.

Leander.

Sahaha! Men — volontiers! Lad gaae!

(De sætte sig hen ved et af Conditior-Bordene udenfor Teltet;
fort efter bringes Viin, Glas o. s. v. ud.)

Sganarel.

Ja, her sidde vi jo ret saa godt, og kunne passere fortroligt med hinanden. Og der er just Noget, jeg gjerne i Fortrolighed vilde spørge dig om. (Trykker sig nærmere til ham.) Jeg er, som du veed, en jævn, eenfoldig Mand, har spildt min Tid hos det Fæ Pantolon, og er meget fattig paa Kundskaber. Først i de sidste Aar, da jeg har haft den Lykke at omgaaes med saadanne lyse Mander som dig og Andre, begynder jeg at komme mig lidt.

Leander

(trykker heftig hans Haand).

Sganarel, du er ingen eenfoldig Mand! Gjør dig ikke selv Uret. Du har et godt, naturligt Greb paa Tingene og du kjender Menneskerne.

Sganarel.

Ja, men jeg trænger dog meget til at belæres, og dertil er du just den rette Mand. Du er inde i alle Forhold, du kjender ikke blot Menneskerne, men du kjender dig selv, hvilket som bekjendt er en vigtig Post. Du betragter ikke Verden og Kunsten fra dit

Studerekammer — du har overhovedet slet intet Studerekammer. Nu, endin, forklar mig da oprigtig, hvorledes det egentlig gik til, at du satte dig ned som Theater-Anmelder. Jeg har jo nu kjendt dig i flere Aar. Jeg veed, at du aldrig har læst en god Bog til Enden; og saa paa eengang, en smuk Morgen jeg reiser mig, saa faaer jeg et Blad fat, hvori du indfører dig selv som Theater-Anmelder, giver et vidtløftigt Prospectus over dine Anstuelser, om den Dei, du vil betræde; og fra det Dieblif er du fast Referent, har den tillidsfulde Mine, en Saadan pleier at være velsignet med, og antages og fêteres som fast Referent af Alle, mig selv inclusive. Er alt dette en Himlens Gave, og kommer det ved Inspiration?

Leander.

Sganarel, du generer mig.

(Driker Sganarels Glas ud og gaaer.)

Sganarel.

Den Hallunk! Han drak mit Glas ud. Ja, det har jeg da fuldkommen fortjent. Jeg Nar, jeg Ujel, der vilde spille mine Ord paa Folk af hans Kaliber. Jeg fortjente ovenikjøbet et godt Nakkedrag.

(Christian Asp, Skolediscipel, nærmer sig.)

Christian Asp.

Jeg vilde gjerne udbede mig at turde tale et Ord med Dem.

Sganarel.

Med hvem har jeg den Ære at tale?

Christian Asp.

Mit Navn er Christian Asp.

Sganarel.

Og Deres Metier?

Christian Asp.

Ja, for Diebliffet er jeg rigtignok Discipel i den øverste Klasse i en af vore første Skoler, men jeg gaaer ud til October.

Sganarel.

Hvorned kan jeg tjene Dem?

Christian Asp.

Jeg vilde saa gjerne raadsføre mig med Dem angaaende en meget vigtig Sag. Jeg . . . ja jeg har alletider haft den største Interesse for Alt, hvad der angaaer Theatret.

Sganarel.

Vil De maastee være Skuespiller?

Christian Asp.

Nei, det er saa usikkert. Men derimod kunde jeg nok have Lyft til . . . til at skrive om Theatret; jeg mener Critikker i Bladene.

Sganarel.

Naa, De har Lyft til at være Kunstdommer. Ja, det lader sig jo godt gjøre.

Christian Asp.

Men jeg veed dog ikke ret, hvorledes jeg skal gribe det an, og komme ind i det.

Sganarel.

Intet er lettere. Allerførst maa De kjøbe Dem en Bog Massinpapir af Drewsens, en Bægel godt, sort Blæk og et Duffin Staalpenne. Dernæst maa De anskaffe Dem en Hat; med Rastjet kan De ikke gaae. Fremdeles en tynd Spanskrørstok, et Par Brillen (Skjøndt det kommer dog an paa Smag og Behag), men fremfor Alt en af de største dobbelte Riffertter, hvormed man kan see hver Fregne i Ansigtet og hver lille Rist i Kjolen eller Handsterne. For Den, der ikke har Die for Andet, er en saadan Riffert usstatteelig. Naar De er saaledes equiperet, saa skal De hver Aften, især naar noget Nytt gives, gaae paa Comedie. De kan begynde med Parterret, men maa see til, at De saa snart som muligt kan springe over i Parquettet. Har De saa en stadig Plads i Nummerparquettet, saa behøver De i Grunden ikke Mere. Kunstdommeren er færdig. Meer end een af de Spillende vil see med Skræk hen til Dem, og meer end een af Tilskuerne med Ærbødighed. Alt en og anden has ogsaa vil grine ad Dem, gjør slet Intet til Sagen.

Christian Asp.

Ja, naar jeg bare vidste, det var saa let. Men i Begyndelsen vil det dog være meget geneert. Jeg vilde derfor heller begynde anonym. En af vore Lærere har fortalt os, at paa hans Tid var der en Bladredacteur her i Byen, der havde anbragt en Skuffe udenfor sin Dør. I den kunde man lægge sine Manuscripter, saa bleve de strax optagne.

Sganarel.

Ganske rigtig — det var Kjøbenhavnsposten. Ligesom paa Fødselsstiftelsen i forrige Tider var her en Skuffe for uægte Fostre. Meer end eet literairt Fosterdød blev herved forebygget, og Barnefødsel i Dølgemaal overhovedet meget soulageret — om til Gavn eller Skade for Literaturen, skal jeg ikke kunne sige.

Christian Asp.

Naar det lod sig gjøre, saa havde jeg nok lyst til, længere hen i Tiden, selv at give et Theaterblad ud. Jeg har allerede tænkt paa Titelen. „Mellemaecten“ er nok desværre brugt. Men hvad mener De om „Foyéen“ eller „Entréen“ —

Sganarel.

Eller Retiraden.

Christian Asp. (leer).

Nei, det Navn gif vist ikke an.

Sganarel.

Ja, Ordet har flere Betydninger. I en høiere Kunstverden vil Enhver nok vide, hvilke Producter han har at vente af Deres „Retirade.“

Christian Asp.

For et Par Aar siden havde vi et Theaterblad, som jeg havde stor Lyst at tage til Mønster. Det var saa hensigtsmæssigt indrettet. Det kostede kun een Skilling og Plakaten stod deri. Man kunde købe det i Vincents Port, naar man bare strævede over Rendestenen.

Sganarel.

Ja, man behøvede ikke engang at gaae saa langt. Naar man bukkede sig, kunde man finde det lige i Rendestenen.

Christian Asp.

Men, uagtet Alt hvad jeg har tænkt derover, har jeg dog ikke rigtig Mod. Det er dog igrunden svært, at døømme saaledes om Forfattere og Skuespillere.

Sganarel.

Na, nicht doch! Der er ingen Retning af Literaturen, hvori man kan forbyde saa ufordøielige Sager, som i Theater-Critiken. De delikateste Mæver tage mod Dypatser, som de, hvis de dreiede sig om Handel og Industrie, om Salg af Huse og Gaarde, øieblikkeligt vilde give fra sig igjen. Der finder heri

en mystisk Dienforblindelse Sted, der er uforklarlig, men factist. Alle disse Herrers Anmeldere vove aldrig at fælde en Dom, mindst en ufordeelagtig, om ældre dramatiske Værker, om hvilke Meningen alt har dannet sig. Dersom En af dem vilde komme anstigende med en Dom eller Betragtninger over Hakon Jarl, Egmont, Maria Stuart eller Shakspeares Værker, da vilde man grine ad ham og spørge, om han troede, Nogen brød sig om hans Mening angaaende disse Arbejder; af saa ringe Vægt eller saa ganske indifferrent ansees deslige Herrers Mening at være. Men bringes et nyt Skuespil, selv af vore første Forfattere, paa Scenen, saa indrømmer man denne samme Mening Ret til at komme med det største Vaas, og dømmes undertiden derefter. De seer altsaa, min unge Ven, at De har godt Haab, hvis nu ogsaa De vil tage Haand med i Hanke.

Christian Asp.

Hr. Sganarel, De har rigtig trøstet mig meget.

(Hr. Mortensen, en ung Dandsferinde, gaaer hen til Teltet og seer derind.)

Sganarel.

Ah, der er jo den smukke Nathalia. Hvem seer De efter?

Hr. Mortensen.

Man har sagt mig, at Hr. Leander skulde være her.

Sganarel.

Han er nylig gaaet herfra.

Sfr. Mortensen.

Det var ret slemt. Han havde lovet at skrive Noget for mig, og nu er jeg bange for, han gaaer og glemmer det. Jeg skal sige Dem, Hr. Sganarel, man har ikke Andet end Fortred deroppe hos os, man kan slet ingen Vei komme.

Sganarel.

De skulde henvende Dem til Comitéen for Byens Forstjønning. Den bør uden Spørgsmaal tage sig af de smukke Piger; thi disse ere jo en stor Birat for en By.

Sfr. Mortensen.

Menner De virkelig?

Sganarel.

Men jeg kan ogsaa give Dem et andet godt Raad. Den unge Herre, der staaer derhenne, kan være Dem ligesaa meget til Gavn som Leander. Han har ijsinde at etablere et Theaterblad.

Sfr. Mortensen.

Na, Gud velsigne Dem, forestil mig for ham.

Sganarel.

Hr. Nøp — (affides til ham.) det er en ung Dandskerinde, der ønsker Deres Protection. Lykken er Dem

gunstig; De kan strax komme ind i Carrièren — (heit.)
 Hr. Asp, Frø fru Mortensen! Frø fru Mortensen, Hr.
 Referent Asp!

Sfr. Mortensen.

Hr. Asp, naar De engang skriver igjen i Deres
 Blad, kunde De gjøre mig en ubestribelig stor Tje-
 neste.

Christian Asp.

Na Gud, med . . . med ubestribelig Fornøielse.

Sfr. Mortensen.

De kan skrive hvad De vil, og som De selv
 synes, naar De bare vil lægge til, at jeg bliver saa
 skrækkelig chicaneret.

Christian Asp.

Det skal jeg overmaade gjerne. Det er jo stam-
 meligt, at man chicanerer Dem.

Sfr. Mortensen.

Ja — egentlig kan jeg just ikke klage derover.
 Men man kommer saa godt frem hos Publikum, naar
 det hedder sig, at man bliver chicaneret enten af Di-
 rectionen eller Dands-Directeuren. Saa er der strax
 Nogle, der tage Partie for En.

Christian Asp.

Ja, det er rigtignok sandt.

Sfr. Mortensen.

Hør, Hr. Asp, har De selv Bogn med herude?

Christian Asp.

Nei — men vi kan snart faae en.

Sfr. Mortensen.

Jeg er kommen fra mine Veninder, saa jeg nu ikke veed, hvordan jeg skal komme til Charlottenlund.

Christian Asp.

Jeg kan meget godt kjøre Dem derned.

Sfr. Mortensen.

Lustind Tak, og saa gaae vi strax — ikke sandt? Jeg vilde saa gjerne snart til Charlottenlund, jeg skulde træffe En der, en ... en Veninde af mig. — Maa jeg bede om Deres Arm.

Christian Asp.

Na Gud — overmaade gjerne — begge, om De onsker det.

(Han og Sfr. Mortensen gaae.)

Sganarel.

Nu er han i Skuddet!

(Gaaer ind i Theaterbygningen. — Antallet af de Spadserende paa Ballen er imidlertid taget til. Foran Teltene og Kunstner-Boutikerne er der nu en større Tilstrømning af Folk. Nogle omstreifende Musikanter stille sig hen og musicere ved et Bord, hvor et ungt Menneske sidder med sin Kjæreste.)

Han.

Er det ikke heldigt, kjære Marie! Nu har vi, ligesom rige og fornemme Folk, Taffelmusik.

Hun.

Jeg forstaaer mig saa lidt paa Musik.

Han.

Jeg med. Men jeg er glad over, at jeg ikke forstaaer mig derpaa, og at denne Musik, der vist ikke er god, kan løfte og bevinge mine Følelser. Og idag er du saa smuk, Marie. Men det er du i Grunden altid.

(Journalisten Craft kommer ind med en yngre Student under Armen; de satte sig ved et Bord i Nærheden af det unge Par.)

Studenten.

Men naar du blot vilde høre. Jeg talte ganske almindeligt om Folks Stemninger og Tilstande. Men Novellen af samme Navn tænkte jeg slet ikke paa.

Craft.

Men den tænkte jeg paa. Jeg har for en Tid siden læst den paany, og, efter gammel Vane, naar en Bog giver mig Stof til Eftertanke, har jeg nu i flere Dage ikke kunnet slippe den; det er som en aandelig Ekraa, jeg maa gaae og tygge paa, men Bogen behøver derfor hverken at være god eller slet. Som sagt, jeg læste den, og kom ret til at tænke paa: habent sua fata libelli. Var den kommen ud et halvt Aar senere, saa kunde den, hvad dens politiske Retning angaaer, gjerne have sparet sin Uleilighed. Men

det er ikke uden Betydning, at den kom ud i Slutningen af Frederik VI's Regjeringstid; thi den er et Udtryk for den Pietet, der ganske rigtig dengang var historisk begrundet hos os, men der aldeles uddøde med denne Konge. Under Christian VIII, den nyere Tids, de nyere Ideers Fortrolige, under ham, der havde vægret sig ved at adlyde sin Konges Bud om Norges Overgivelse, sat sig i Spidsen for det norske Folk, og givet det den liberaleste Stats-Forsatning; under ham kunde der ikke være Tale om hin historiske Pietet. Det var naturligt, at ved hans Thronbestigelse det liberale Partie antog en Mængde Skræner for nedbrudte, og uforbeholdent forlangte en constitutionel Forsatning, strax og uden Forhaling. Der begyndte nu et ganske nyt Afsnit i vor Kongemagts Historie, og det kunde ikke begynde med noget mindre end med en constitutionel Forsatning. Desværre syntes Christian VIII ikke selv at begribe dette; men, stolende paa sit vistnok ualmindelige Overblik og sin Evne til at mediere, at udfinde Palliativer, traf han kun altfor ofte halve Forholdsregler. Heri er hans Søn og Efterfølger, vor nuværende Konge, meget forskjellig fra ham. Efter Alt hvad man allerede nu tør slutte, overgaaer han ham langt i Characterens Energie, i Regjerings-Mod og i Villiens Heelhed og Bestemt-

hed. Han tager tilmed — hvad der i vore forstruede Læder hører til de største Sjældenheder — Tingene naturligt og efter deres nærmeste Betydning og Vigtighed for Livet og Staten. Da dette ganske stemmer med den danske National-Eiendommelighed, saa er han just derved en saa dansk Konge. — Men for at komme tilbage til „Stemninger og Tilstande“, da har jeg i Udskilligt forandret min Mening om denne Bog, og Andre maaskee med. Det er meget langt fra, at den er anticonstitutionel eller antiliberal. Nu, da vi ere i Besiddelse af Det, man dengang med sygelig Spænding begjærte og ideligt frygtede for at forstjærte, vil heller ikke dens ofte indprentede Hovedsætning, at en Stats politiske Udvikling altid bør baseres paa det Historisk-Givne, møde synderlig Modstand. Naar Tscherning i sin bekjendte Skrivelse til hans Vælgere har kunnet debitere, at Spring i den politiske Udvikling ere lidet heldbringende, saa viser denne Uttring hvor berettiget den samme Sætning var dengang; thi nu for Tiden synes dog Pluraliteten at staae under Springets Kategorie. Er det ikke ogsaa din Mening?

Studenten.

Jeg har saagu' slet ikke hørt efter hvad du beducerede. Jeg saae hele Tiden paa den smukke, unge Pige, der sidder derhenne.

Erast.

Naa, saa gid Satan — kom, dit Affkum, og
lad os gaae.

En lille pige

(trækker sin Moder i kjolen).

Mo'er, søde Mo'er! hører du ikke? Derhenne
staae saa mange Menneſter og ſee paa de ſtore Bil-
leder, der viſes frem. Skal vi ikke gaae derhen?

Moderen.

Ja, kom, mit Barn!

(De gaae hen til en aaben Bod, der har til Overſrift: Bille-
der fra Krigen 1848. En gammel Mand peger paa
endeel Malerier i Oliefarve, der ere ophængte, og for-
klarer dem.)

Den gamle Mand

(peger paa det første Maleri).

Den ſmukke By er Sønderborg paa Als,
Him D, der er navnkundig ſom en Formuur
Mod Tydſſlands Overgreb. Derhenne ſeer De
De ſtarke Batterier, vi har opført.
Hver Gang en Kugle over Sundet dandſer,
Den ta'er et Stykke bort af Tydſſens Skandſer.
— Hiſt er den lette Bro, vor Hær har anlagt
Paa Vaad ved Vaad, og der til Slesvig rækker.
Den er et Guldbaand mellem os og Slesvig.

Saa let den er, har Tydslands hele Magt
 End et en Splint endnu fra Broen bragt.

(Peger paa et nyt Maleri.)

Det er en Grav De seer. Den er paa Als.
 Af høie Bøge sthygget hvile her
 Tre unge Krigere, der faldt i Slaget.
 Det er en Dansk, en Norsk, en Svensk, man gav
 Et Hvilested i samme stille Grav.
 Det var den samme Røst, der drev dem frem,
 De kæmped' Alle for det samme Hjem,
 For samme Tanke, for den samme Sag,
 Og hengav Livet paa den samme Dag.

Ja, Als er Østersøens Perle, dyrt
 Og helligt kjøbt med Blod. Forræderfoden
 Har, ræd for denne Jordbunds dybe Røster,
 Med iilsom Flugt forladt den. — Spirer, voxer
 Og sthygger over Graven, danske Bøge!
 Lad aldrig en Forræders Fødder vove
 At søge, Als, et Ly i dine Skove!

(Peger paa et nyt Maleri.)

Det Fartøi, som De seer, er en Kanonbaad.
 Den ligger som til Leg og vugges muntert
 Af Vandet, mens paa Mærerne den hviler.
 Det er i Venningbond den ligger. Nærved

Er talrigt Mandskab af den tydske Hær
 Posteert bag Hejn og Krat. Artillerie
 Og Krudt og Kugler har de meer end nok af.
 Dog løsnes intet Skud, men Alle stirre
 Med Uro paa den muntre, lille Vaad.
 Af lang Erfaring vide de, den sjunger
 Saa liflig, naar den rører sine Tunger.
 Men naar den stemmer op sin høie Sang,
 Saa skjotter Ingen om at være nærved.

Bort Søværn — mærker Eder det — har havt
 Fra Arrildstid et godt og kraftigt Rygstød.
 Thi dets Befalingsmænd var altid Danske,
 Barnfødt' i Landet og fra Barndom oplært
 I Kjærlighed til dette Land, de stred for.
 Men dette Rygstød har vor Landhær savnet.
 Nu er det anderledes. Derfor fjæmper
 Soldaten nu med Lyft. Han veed, hans Lieutenant
 Kan ikke flye fra dette Land, han elsker,
 Ei flye fra det til et, der gav ham Livet,
 Og hvor han nu vil søge feig et Fristed.
 Og derfor har i denne Krig vor Landhær
 Erhvervet den ubisneligste Krands.

(Veger paa det sidste Maleri.)

Her seer De Flensborg=By. Ved Østersøen,
 Af Havet mildt beskyttet, ligger Byen.

Nu er den smykt som paa en Høitidsdag.
 I alle Vinduer er Folk, der svinge
 Med glade Miner Dannebrog, at skue.
 Det var hiin Dag, da vor Armee drog ind,
 Og Dyrørshæren flygted'. Øens Trostab,
 For Naget fri, gav første Gang sig Luft.

Krigen er slem; — det har man ofte sagt,
 Og vist med Grund. Dog er det godt ved denne
 Uhyggelige Krig, at den har lært os,
 Hvor Kjærlighed til Danmark er at søge.
 Af, vi har ikke vidst det før saa grant,
 Hvor rig en Skat af Kjærlighed til Danmark
 I Slesvig er at hente! ikke vidst,
 Hvor freidig Bonden taaler bitter Modgang
 Og hænger fast ved sine danske Frænder.
 Om Krigen bringer Binding eller Tab,
 Endnu er ubestemt. Men hiin Forvisning,
 At ingensteds et mere trofast-danst
 Og ærligt Hjerter slaaer end just i Slesvig,
 Den er, selv om vi tabe, vor Erobring.

(Bedækker Billederne. Folk adspredte sig. Philemon og hans
 Ven Gilbert komme gaaende.)

Philemon.

Lad os sætte os her. Her er en fjølig Plads.

Vi kan forlange et Glas Limonade eller hvad Dem synes.

(De sætte sig ved et af Bordene udenfor Conditior-Teltet.)

Gilbert.

Der bliver altsaa Intet af Deres projecterede Folkemøde idag?

Philemon.

Nei. Næsten Halvdelen af de Herrer, der skulde møde, ere udeblevne — som jeg havde ventet; thi vi have Alle den lykkeligste Letsindighed, naar der tales om lidt længere end fra idag til imorgen. Men jeg er i Grunden ganske fornøiet derover. Jeg havde neppe fundet villige Tilhørere, og maaskee Sagen heller ikke er modnet nok endnu, eller vi Alle modnede nok for Sagen.

Gilbert.

Det Foredrag, De havde betænkt at holde, vilde nok i det Væsentlige have stemt med de forskjellige Uttringer om Theatrets Bestyrelse, der i den senere Tid have været at læse i vore Blade.

Philemon.

Ja, mit Forslag til en Omorganisation vil nok blive forskjelligt fra hvad Andre synes at have tænkt sig. Men i at estervise Manglerne ere vi Alle enige.

Bladet „Fædrelandet“, der i den senere Tid har havt flere velstrevne Artikler om Theatret — jeg skal her blot nævne en om Skuespillerinders Alder og en om Komikeren Foersom, der begge ret vare strevne ud af mit Hjerte — har allerede for flere Aar tilbage gjort denne Sag til Gjenstand for endeel ledende Artikler, og i den sidste Tid paany optaget Traaden. Herved er Spørgsmaalet sat i Bevægelse og belyst fra forskjellige Sider.

Gilbert.

Som det synes, er det iblandt Theatrets Directører især Geheimeraad Collin, der søres Anse over.

Philemon.

Ja, det har jeg til min Forundring lagt Mærke til. Betænker man, hvor forkeert det System er, han skal repræsentere, saa bør man tvertimod indrømme, at han staaer høit over Systemet. Ingen Directeur har maaskee i den Grad som han nydt alle Skuespilleres og Forfatteres Høilagtelse og Kjærlighed, og Ingen mere end han været besjælet af Iver for at fremme det Gode. At saaledes Heibergs Vaudeviller fik Indpas paa vor Scene, skyldes oprindeligt ham. Theatrets Repertoire under ham, fra 1842 til nu, har dog et ganske andet Udseende, et mere nationalt, og røber en anden Opmærksomhed for vor egen Litteratur. Man sammenligne dette Tidrum blot med

Repertoiret under Kirstein og Molbeck. Naar man undtager Heibergs Vaudeviller og Arnesens Intriguen ved Morstabs-Theatret, saa bleve nye, originale Skuespil efter 5, høist 10 Forestillinger henlagte og glemte. Der var dengang det latterligste Spil med at antage nye Stykker og strax igjen at lade dem forsvinde. Naar originale Skuespil ikke traf særdeles til Huset, saa bleve de meget snart henlagte. Men Oversættelser, der heller ikke traf, dem opførte man. Under Collin bleve flere af de henlagte originale Stykker tagne frem igjen og vandt altid et større Publikum. Hvad jeg beklager er at hans velvillige Stemning og Arbeidsomhed til at understøtte det mindste Glimt af Talent har gjort ham for eftergivende mod Begynderværkens Paatrængenhed. Dette er saameget mere farligt som de flette Forfattere ere de allerivrigste i at trygle og plage Directionen, Regissøren og Skuespillerne, hvorved det let kan skee, at deres Arbeider erholde Fortrin paa Scenen fremfor de bedre Forfatters; en sand Digter holder sig for god til dette Overhæng. Naar man har anket over, at der findes Usikkerhed i hans Administration, saa geraader dette ham snarest til Gæde. Medens denne udmærkede Mand gif frem med Sikkerhed i de andre vigtige Grene for hans udbredte Embeds-Virksomhed og altid var vis paa Resultatet, maatte han ved Theatret ideligt kjæmpe

med en Mængde Indskydelser, der meldte sig med meer eller mindre Ret til at blive hørte. Netop hans Erkjendelse af, at han ikke altid burde arrogere sig en afgjørende Mening ligeoverfor disse, bragte undertiden Usikkerhed ind i hans Bestyrelse. Skuespillerne, Forfatterne, Scene-Instructeuren og Regissøuren viste sig for hans skarpsynede og redelige Tænkning som berettigede Magter, han var villig til at høre, men uden at dette altid kunde bringes i Harmonie med det forældede System, han skulde repræsentere.

Gilbert.

Ja, jeg deler ganske Deres Høiagtelse for denne fortræffelige Mand.

Philemon.

Skulde jeg udpege Nogen af de sidste Decenniers Theater-Directeurer, der har staaet ivæien for den dramatiske Kunst's Udvikling hos os, da er det Kirstein. Molbech har man havt meget imod; men som Censor — og han beskæftigede sig nok i Grunden ikke med Andet end med Censuren — forstod han dog at holde det Middelmaadige borte, uden at man har kunnet eftervise, at noget Udmærket er bleven qvælt eller tilfidesat ved hans Strengbed. Men Kirstein greb med stor Ivrigbed og Bestemthed ind i alle Grene af Administrationen, og gav ikke et Sota bort

af sin Myndighed. Netop hans Embedsvirksomhed var til stor Skade for Theatret.

Gilbert.

Maaskee De forklarer dette nøiere.

Philemon.

Kjære Ven, Theatret er en Verden for sig selv, en Mikrokosmos. Dets Grundvold er en Illusion, og det er bygget og vedligeholdes af idel Illusioner. Hencif Herz har i en Notturmo til faa mange af hans Værkers Forherligerinde, Fru Heiberg, sammenlignet den dramatiske Kunst's Fremstillinger med den maanelyse Nats Phænomener. Et magisk, hemmelighedsfuldt Lys falder over alle Gjenstande; de synes noget Andet og ere dog de samme. I dette Rige opløfter Illusionernes Dronning, Titania, sin Throne. Paa hendes Bink opføres det underfuldeste Skuespil; thi det er intet Mindre, end det hele Liv, det forbigangne og det nærværende, hun opfanger og gjengiver i sine Maanestraalers Glorspeil. Dette Livs Lyftighed og Lune forhøies under Fauners og Satyrers Skoggerlatter; dets Taarer og Smerter forsones under Alfernes smeltende Sange, deres svævende Dandse. Intet er virkelig, og slaaer derfor ingen ulægelige Bunder; men Alt er Sandhed, ikke den almindelige, fortrykte og forkuede Sandhed, der halter paa tre Been og har Løgn, Bagtalelse og Uhyndighed i Følge-

skab, men den eneste, den uafviselige, Tidernes Resultat, Historiens Vidnesbyrd, den menneskelige Bevidstheds, fort, den poetiske Sandhed. Men betragter man nu denne underfulde, men illusoriske Verden nærvæd, da forbauses man over de Midler, den betjener sig af, for at realisere sine uhyre Virkninger. Det forvirres af Coulisser og Tæpper, der synes saa plumpt bemalte, af farvede Lamper, henflængte Træblokke, Galdluger og lignende Gjenstande. Og alt dette gennemkrydset af Luner, Lidenskaber og irriterede Stemninger; thi denne Kunst, der holder Udøveren i bestandig Spænding, bringer kun altfor let Gemytterne til at vibrere. Og af alt dette tør intet behandles en bagatelle, men det One som det Andet maa bedømmes fra en Kunstners Standpunkt. Hiin Dandsfærende, der flyder hen i Laarer over et nægtet Silkeskjørt, er i sin Ret; dette nægtede Skjørt er for hendes Kunst det samme som en retourneret Indstilling er for Comptoirchefen. Hiin Skuespiller, der sætter Himmel og Jord i Bevægelse, fordi man lader en raa Begynderinde være hans Medspillerke; hiin Forfatter, der ærgres sig en Svindsot paa Halsen (thi det er en Forfatters eneste Ressource), fordi man giver hans Drama et Sættestykke istedenfor et nyt Bagtæppe — de ere i deres Ret; og man kan ikke tilbagevise deres Fordringer uden efter reent artistiske Hensyn. Men

De kan nu selv bedømme, kjære Ven, hvad Resultatet maa blive, naar en forresten duelig og agtværdig Mand sættes lige fra sine Notarialforretninger, som Olfen, eller fra sin politiske Censurpost, som Manthey, eller fra Rentekammeret, som Kirstein, til at være Regent og Styret af denne luftige Anstalt. Den er ham fremmed, og han er fremmed for den. Han forstaaer den ikke, og den forstaaer ikke ham. Han ender med at fordærve sit eget Liv, idet han fordærver Anstaltens.

Gilbert.

Ja, det er kun altfor begribeligt.

Philemon.

Om Kirstein fortæller man, at han som ærlig og samvittighedsfuld Mand — thi for hans personlige Character og hans Dygtighed i saa mange andre Retninger har jeg al Respect — man fortæller, at han erklærede for Frederik VI, at han ikke forstod sig paa den dramatiske Kunst, men at Kongen svarede: „Det kommer nok“ — si fabula vera. Og han blev nu Directeur, fordi han var en udmærket Regnskabsfører, og for at bringe Orden i Theatrets Financer. Men ikke engang disse kan man bestyre uden at være fortrolig med de Opgaver, Theatret sætter sig. Al Deconomie reducerer sig dog omsider til det Spørgsmaal: Er den Kunst, til hvis Forherligelse alt dette

sættes i Bevægelse, tjent eller ikke tjent med hiin Udgift, denne Besparelse? Man har derfor, og vel ikke uden Røie, klaget over, at hans strenge Deconomie ikke sjelden indeholdt en Misforstaaelse saavel af Kunstens som af Skuespillernes og Forfatternes Fordringer. Det var hans Stolthed og Glæde at spare en Capital op til at bygge et nyt Theater for. Den Uindviede mener, at et saadant kun bygges af Træ, Steen og Kalk; han betænker ikke, at det daglig bygges og fornyes af Skuespillernes og Forfatternes Genie.

Gilbert.

Det ældre Regulativ for nye Skuespils Honorering skyldtes dette ikke ogsaa denne Directeur, eller dog fornemmelig ham?

Philemon.

Netop, og jeg vilde just nu have omtalt det. Et nyt Regulativ, der kunde være fordelagtigere for Forfatterne, var allerede længe paatænkt, men enten paa Grund af Sagens Vanstielighed eller af en kun altfor hyppig Mangel paa at fatte en endelig Beslutning, bleven opsat. Kirstein var knap bleven Directeur, før denne Sag blev tagen for og sat iværk, hvad der vistnok gjør hans Activitet Ure. Men betænker man, hvad det her gjaldt om, at Spørgsmaalet dreiede sig om at godtgjøre Forfatterne, uden hvilke Theatret jo er et Intet, en anstændig Andeel i de

ofte rige Indtægter, deres Stykker skaffe Theatret — man erindre blot Heibergs dengang florerende Baudeviller — og overveier man, hvor villig Frederik VI vilde have været til at gaae ind paa en hermed stemmende Indstilling fra Directionen, saa maa man forbauses over de sneverhjertede Bestemmelser i det Regulativ, Kirstein saa hurtig lod løbe af Stabelen. Men især maa man undres over Regulativets Uliberalitet i kunstnerisk Henseende. Et Stykke kunde henlægges efter en eneste Aftens ringe Indtægt; Forfatterne, hos hvilke netop Indsigten var, turde ikke blande sig i at bestemme den Aftens kunstneriske Sammensætning, da hans Stykke skulde opføres, eller den hensigtsmæssigste Tid til dets Opførelse, men alt Sligt skulde overlades Directionen, hos hvem Indsigten ikke var, og der selv maatte være sig dette bevidst. Men Kirstein stod, som alt bemærket, paa sin Magt og Myndighed. Med det System, Theatret nu i 100 Aar er bleven styret efter, maa det betragtes som en Lykke, at saa Directeurer have besiddet hans Embedsivrighed, men at Pluraliteten, Enkelte af Svaghed, Andre, som Collin, af bedre Indsigt, saa meget som muligt have indrømmet de rette Vedkommende Magt til at raade.

Gilbert.

Hvorlænge vedblev dette Regulativ at gjælde?

Philemon.

Indtil Kirstein traadte af og Adler i hans Sted blev Directeur. Med ham syntes det som om et friere Mandedræt kom ind i Bestyrelsen. Thi det var formodentlig ham, der hos sin kongelige Ven bevirkede, at et nyt, ganske anderledes begrundet Regulativ skulde afløse det Kirsteinske, og det skuldes vel ogsaa ham, eller maaskee Theatrets nye og meget liberale Chef, at man i den Anledning indhentede fire af vore dramatiske Forfatteres Betænkning og forelagde dem Udskafte, noget, der i vort Theaters Historie baade før og siden har været uhørt.

Gilbert.

Efter Alt hvad De i den senere Tid har meddeelt mig, paatrænger sig bestandig det Spørgsmaal, hvorledes det er skeet, at man lige til nu, eller med et rundt Tal i alle de 100 Aar, Theatret har bestaaet (thi Undtagelserne ere faa) kunde lade det bestyre af Uindviede, af Mænd udenfor Faget, til hvem man ikke engang rettede det Spørgsmaal hvilke Forstudier de havde gjort til denne ansvarsfulde og, som Alle indrømme, høist vanskelige Post, Mænd, der paa dette Spørgsmaal neppe vilde have svaret Andet, end at de engang imellem havde gaaet paa Comedie.

Philemon.

At dette er skeet saa uafbrudt og principmæssigt,

sthydes uidentivl en felfom Forverling i Begreberne. Den dramatiſt-theatralſte Kunſt er den populæreſte af alle, den kan nydes af Enhver, og dens Værker udfilles til Alles Bedømmelſe; Theatret tager Enhvers Biſald til Indtægt. Man har nu ogſaa troet, at dets Beſtyrelſe maatte være den populæreſte Sag af Verden, d. v. ſ. ikke udfordrede andre Forudsætninger i Dannelſe end man forlangte af Tilſkuerne. Man har altsaa, ubegribeligt nok, overſeet, at Theatret netop opnaaer ſin Popularitet ved en Samvirken af de forſkjelligſte Kræfter, der alle maae støttes paa et dybt, kunſtneriſt Indblik. Ved den Omordning af vore Theaterforhold, der nu ſiges at foreſtaa, er jeg meget hange for, at man geraader paa en lignende Afvei. Man vil ſagtens paaſtaa, at der maa praktiſte Mænd ind i Directionen eller dog med ind, altsaa Mænd, der hverken ere Forfattere eller Skueſpillere; og man vil maafkee foregive, at der maa Nogle i Directionen repræſentere det dannede Publikum. Men hvad dette ſldſte angaaer, da er det ikke uden Betydning, at den nyere Tid lader et Tæppe, lige til Foreſtillingen begynder, adſtille Scenen fra Publikum. Det antyder, at her er en givende og en modtagende Part. Giverne ere Forfatterne, Skueſpillerne og, efter hvad der nu er Skik, Directionen. Diſſe forene ſig med endeel underſtøttende Kunſter, Maleri, Maſſinerie

og deslige, om at frembringe et kunstnerisk Værk og derved berede Modtagerne eller Publikum en Nydelse, hvis Væsen betinges ved den opmærksomme Bestuen og Lytten. Publikums Rettigheder kan da kun udspringe heraf, kan kun yttre sig som Bisald eller Misbag med hvad de see og høre, med det allerede færdige og udstillede Værk. Men ligesom ingen Anden end Digteren formaaer at gribe ind i Udarbejdelsen af det Værk, hans Genie forbereder og udfører, og som han siden overgiver til Theatret, ligesaa lidt kunne Andre end de i Kunsten Indviede, der nu overtage Værkets videre Ledning og Fremstilling, gribe ind i dette complicerede Arbeid og fordre deres Meninger hørte og respecterte. Thi heri bestaaer just Digterens, Skuespillernes og alle Medvirkendes kunstneriske Genie, at de kjende og vide at ramme Publikums Larm bedre end dette selv; ellers vare de ikke Kunstnere.

Gilbert.

Men tillad, De omtalte nylig en forestaaende Omordning af Theatrets Bestyrelse, og som det forekom mig, ventede De Dem ikke Meget deraf.

Philemon.

Man maa haabe det Bedste. For Diebliffet frydser det ene Rygte det andet, og hver Dag dukker en ny Celebritet op, der nævnes som Aspirant til de

ledige Directeurposter. Men man kan ikke tænke sig noget bedre Beviis paa den Ringeagt, hvori en Theater-Directeurs Embed er sjunken end at Mænd som de, der nævnes, kunne aspirere dertil. Det synes næsten som om man har troet, Hoved-Ulykken laae i den høie Embeds-Stilling, vore fleste Directeurer have indtaget, og at derfor allerede Meget vilde være vundet ved Folk, der beklædte ringere Poster eller slet ingen. Iblandt dem, der nævnes, veed jeg end ikke Een, der kunde anføre den ringeste Adkomst til at beklæde denne Post. Imidlertid, efter Rhygtet vil vort Theater for Fremtiden komme til at fortære ind under Indenrigs-Ministeren eller Cultus-Ministeren. Begge disse Mænd ere af en saa liberal Tænkemaade og saa udmærket videnskabelig Dannelse, at man tør være rolig for Resultatet. Jeg tvivler intet Dieblik om, at hvilken af disse Mænd der saa kommer til at bestemme Theatrets fremtidige Skjebne, han vil ikke tiltroe sig selv Evne til at kunne ordne en ham saa fremmed Verden; hans første Skridt vil være at sammenkalde Eliten af vore Skuespillere og Forfattere og indhente deres Mening.

Gilbert.

Det forekommer ogsaa mig meget sandsynligt.
— Men jeg seer, man samles allerede ved Indgangen

derhenne til Sommertheatret. Jeg har nok Lyst at gaae derind. Er De med af Partiet?

Philemon.

Meget gjerne. Jeg har just betænkt det Samme.
(De gaae hen til Billet-Comptoirret. Sganarel og Anselmus komme ud fra en Sidedør.)

Sganarel.

Jeg har min Sjæl ikke Tid.

Anselmus.

Men forklar mig blot, hvad denne Marionet-Comedie skal sige.

Sganarel.

Herregud, den skal sige, at den stakkels Pantalon er paa Knæerne, og at jeg maa hjælpe ham, hvormed jeg kan. Men at jeg just giver en Forestilling af det Indhold, jeg har bestemt, det skeer sandtnok meest for min private Fornøielses Skyld. Som du veed, har Pantalon tilbudt Casinos Bo at ville spille for dem i Winter paa deres Theater. Men de var hovne, de Ka'le. Svaret lød, at med deres Privilegium, der var ganske som det kongelige Theaters, kunde de gjøre ganske andre Affairer. Da nu vor Troupe trues med Ruin ikke blot fra den Kant, men ogsaa fra andre Kanter, saa vil jeg idag slaae mig løs, og give lidt Ondt fra mig; men Alt i den bedste Mening, som

du vel kan begribe og sine ira et studio. Det er det hele.

Anselmus.

Men hvem styrer Marionetterne og taler for dem?

Sganarel.

Jeg selv og et Par af mine Colleger. Men slip mig nu, vi maae begynde; det er en Eftermiddags-Forestilling, der snart skal være forbi, og jeg maa ind og klædes om.

Anselmus.

Klædes om?

Sganarel.

Javist. — Gaa du hen og tag dig en Billet, hvis der er nogen, som jeg ikke vil haabe.

(Sganarel gaaer. Anselmus forlanger en Billet ved Kasserer-Hullet og erholder en med det Tillæg, „at det er den sidste“, hvorpaa Kassereren lukker Comptoiret, og Anselmus gaaer ind. — Kort efter bliver hele Forsiden af Sommertheatret rykket tilside som et Enkylema i de Gamles Theatre, og man seer nu det Indre deraf opfyldt af Tilskuere, der vende Ryggen imod. I Baggrunden er Scenen, med nedrullet Tæppe. Efterat Duvertikren er spillet, gaaer Tæppet op. En Stov præsenteres. Sganarel træder ind som Prologus.)

Sganarel

(Klædt som Polichinel, med en temmelig tyk Staaltraad, der fra hans Hovedbedækning gaaer op i Luft=Læpperne, efterligner i det Følgende i Gæt og Alt en Marionets characteristiske Bevægelser, dens stive Gestikulation, Slingringen med Kroppen og den usikre Gang, som om han virkelig hang i en Staaltraad).

Høifæredede Publikum! Idet jeg første Gang har den Ære at træde frem for Dem, bukke og ubbede mig Deres Bevaagenhed, er det min Skyldighed at give Dem en kort Underretning om det Kunstner-Samfund, der i indeværende Dyrehavstid smigrer sig med, engang imellem at kunne fængsle Deres Opmærksomhed. (Kommer sig og spotter til Siden paa Marionetternes Maade.) Vort Selskab bestaaer af 28 Personer, 7 Damer, der alle ere prime donne absolute, 9 Herrer, der ligeledes ere af første Stufte, og 12 andre Herrer og Damer, der alle ere comprimarii og, paa ganste lidt nær, lige saa udmærkede som de Andre. Desuden et stort Antal Chorister, Figuranter, Statister og andre Comparser. Naar jeg har sagt Dem, at dette Selskabs Medlemmer høre til de Kunstnere, man kalder Marionetter, saa veed De formodentlig allerede Besset; thi Marionetter blandt Kunstnerne ere slet ikke ualmindelige. Vi have altsaa hver for sig en egen indvendig Bestaaffenhed . . . ja, jeg mener, vi ere hver for sig indrettede . . . eller sat sammen,

om De hellere vil, paa en eiendommelig Maade. Af denne Sammensætning afhænger vor kunstneriske Virksomhed; dog ikke blot deraf. Thi det, der allermest udmærker os, det er, at alle vore Bevægelser, hele vor Action paa Scenen styres af en høiere, usynlig Haand, af en eneste Villie, som vi ere altfor velopdragne til at unddrage os. Hos os gaaer Alting som efter en Traad. Mens paa andre Theatre kun Begyndere afrettes og vistnok meget ofte kunne vise en prisværdig Bestræbelse efter at komme os nær i Gestikulation og Declamation, saa forlades vi aldrig af Instructionen. Den følger os ind paa Scenen og vaager over vore ringeste Bevægelser. Denne Omstændighed maa jeg udtryffeligt udhæve, efter som De, høistærede Publikum! ofte har vist den største Interesse for deslige Leebaands-Duffer, og ere blevne mere henrevne af dem end af Saadanne, der bilde sig ind, de kunne gaae paa deres egne Been. — Jeg skal nu nærmere omtale nogle af de Medlemmer, der høre til vort Selskab. Vor første Elsterinde er saa fuldkommen indrettet som man kan forlange af et ungt Fruentimmer, der spiller Elsterinde. Hun kan gaae frem og tilbage uden at støtte sig, kan i hele Timer sidde ved Siden af sin Elster, see paa ham og holde ham i Haanden. Men hun kan ogsaa bevæge Dinene, slaae ud med Armene, sukke og hænge med Hovedet; dette sidste klæder hende

grumme godt. Den unge Pige, der udfører de naive Roller, vil vist behage Dem. Hun har en ualmindelig Færdighed i at pjatte, og kan synes hjappegal saa det er en Lyst. Den, der spiller værdige Fædre, fromme og rørende Gamle, er, som alle deslige Folk, ikke særdeles udmærket indrettet, men seer altid eens ud. Han kan dreie Dinene i Hovedet og sukke; begge Dele gjør han meget godt. Vor første Hofmand er indrettet til at tale gjennem Næsen, holde Hovedet lidt til Siden og bukke meget dybt. Han kan gaae paa Tærne, vrikke med Bagdelen og tage sig en Priis af en Gulddaase. Vor gamle General kan lægge den ene Haand paa Ryggen og holde en Stok. Han gaaer altid som om han havde Podagra. Hvad mig selv angaaer, da ansees jeg for at være en af de bedst udrustede i denne Troupe, saavel hvad Naturgaver som erhvervet Kunstfærdighed angaaer. Men da det strider mod min Beskedenhed at omtale den sidste, saa vil jeg blot holde mig til mine Naturgaver; disse kan man gjerne rose sig af, da man erholder dem uden sin egen Fortjeneste. Jeg kan altsaa gjøre alle naturlige Bevægelser, som man pleier at vente af en levende Skuespiller. Jeg kan gaae, sætte mig ned, reise mig, snyde min Næse, spytte og nyse. Vil De see — (Han spytter, nyser og snyder sin Næse.) Noгле af mine Collegers Egenstabs, at kunne græde, der ofte er af saa stor Virkning, har

jeg desværre ikke. Men derimod kan jeg tørre mine Dine, som ikke alle Hine kunne. Fremdeles, da Intet paa denne Jord er fuldkomment, saa maa jeg ogsaa bekjende, at min venstre Arm er noget stiv, formodentlig paagrund af et Stykke Staaltraad, der er gaaet af Led. Vor Theaterdoctor mener rigtignok, det er Gigt, og siger, jeg skal guide Armen; men han veed en god Støyle hvad der feiler os. Men min høire Arm er god; det beviiste jeg i Formiddags, da jeg i Distraction gav en af mine Colleger et drøit Dreftigen. — Vort Sangpersonale kan deles i 2 Classer: i dem, der have Stemme, men ikke kunne synge, og dem, der kunne synge, men ikke have Stemme. Vore Dandsfænder ere allesammen indrettede til bestandig at gaae paa Taaspidsferne og bevæge Fødderne som Trommestikker. Vore Chorister have kun een Bevægelse og staae altid i en Klump; naar man vil have dem frem, maae de flydes frem. Børneroller udføres af to nydelige, smaa Børner, hvormed en Jomfru i Adelgade har forsynet os. Endelig kan jeg tilføie, at vort Repertoire er meget stort; det bestaaer nemlig af alle de Stykker, man undlader at give paa det kongelige Theater.

Efter den her meddeelte Udsigt haaber jeg, at vore Anstrengelser ville paastjønnes af et opløst Publikum. Vor eneste Bestræbelse vil være den, at gefalle

Dem; vor største Sorg den, at maatte undvære Synet af Dem ved Billet-Comptoiret. Det er et stort, et høitideligt Dieblif det nærværende! De forskjelligste Følelser bestorme min Sjæl! Jeg er meget rørt, og vilde gjerne græde; men det kan jeg ikke. Men jeg vil gjøre hvad jeg kan, jeg vil tørre mine Dine.

(Han tørre sine Dine, og vil gaae. Stort Bifald. Man raaber da capo.)

Er det virkelig det ærede Publikums Mening, at jeg skal holde Prologen da capo? Nei, det er det vel ikke. Men det er sagtens Rossinen i Bølsens Ende, De ønske nok engang; og den skal De faae.

(Han siger Slutningen igjen og gaaer under fornyet Bifald. — Derefter changerer Marionetteatrets Scene og forestiller en stor offentlig Plads i Kjøbenhavn. Det er midt om Natten. En Mængde Aander ere isærd med at bygge paa den ene Side af Pladsen Casino, paa den anden Side Overflous Folketheater, af hvilke det første er nær færdigt; med det sidste har det lange Udsigter. Endeel Tilskuere paa Pladsen staae og see til.)

Folketheatrets Bygmester.

Skjænder Eder, Luftens Aander! tager skyndt
Støbler paa!

Lader hen til Keiserstaden, hen til Donau Garten
staae!

Stadens Midte, der er fornem, kan I gjerne
lade ligge.

Til dens første bedste Forstad vil jeg Eder netop
stikke.

Bryd Jer ei om „Burgtheatret,“ dets poleerte,
fine Spil!

„An der Wien“ og „Leopoldstadt“ er det just I
sendes til.

Thi et ægte, rigtig „Volksstück“ skal I stikke til
min Scene;

Og i Keiserstadens Forstad fabrikeres det alene.
Jeg maa Barerne forskrive fra en østerrigsk
Boutik.

Naar jeg selv er varm i Sadlen, faae vi os et
dansk Fabrik.

Chor af Aanderne.

Herre! Herre! vær kun rolig! her er Alt hvad
du befaler.

Knap er Ordet af din Læbe, og jeg handler
som du taler.

Som du commanderte, skød jeg over Donau-
broen Fart,

Og ved Leopolder-Vorstadt, ved Theatret stod
jeg snart.

Men, o Himmel, hvilket Virvar! Regisseuren
 slog paa Tromme,
 Og Souffleuren præsenterte — Ingen ændsede
 mit Komme.
 Instructeuren instrueerte Folk med Flinter,
 Knevelsbarter,
 Directeuren selv fordeelte hist Patroner og
 Standarter.
 Alting gjenlød kun af Krigen, af Ungarer,
 Magharer,
 Af den italienske Opstand, af Kadekys tappre
 Skarer.
 Wien var i Beleiringstilstand — „Volksheatret“
 nu var luft.
 Folket bragte selv paa Scenen Skuespil af høiere
 Flugt —
 Om Tragedie, om Comedie veed jeg ikke selv
 saa lige;
 Tiden først og Resultatet stempler Folkets blo-
 dige Krige.
 — Skud og Oprør rysted Byen; men jeg selv,
 jeg holdt mig stiv,
 Og mens sine buldred', stjal mig til Theatrets
 „Volksarchiv.“
 Volks-Comedier af Raymond og af Folk, vor
 Herre fjender,

Med Tyroler=Jodlen spækked, og med Dands i
 alle Ender,
 Med Forvandlinger og Kæperl, med naive Tom=
 frugjæs,
 Bringer jeg i svære Pakker. See, her er et
 Bognmands=Læs.

Casinos Bygmester.

Skhynder Eder, Luftens Mander! thi som smurt
 det nu skal gaae.
 Nu skal Huset være færdigt; Krandsen er alt
 reist derpaa.
 Genter mig af Calmar=Bræder, tvende Tommer
 tykke hvert,
 Attenhundred Tylter hurtigt! — Sligt for Jer
 er ikke svært.

Chor af Mander.

Her er attenhundred Tylter. Paa min Flugt
 jeg kom forbi
 Børsen, hvor der Bræder sælges, men kun Snavs
 Finnlapperi.
 Men et meget mindre Fartøi, faae jeg strax fra
 Calmar var,
 Meldte mig hos Eiermanden, raabte: Bræder hid,
 min Fa'er!

Viste ham med høje Miner, at min Lomme heel
 var fyldt
 Med Casino-Actier — heisa! Manden gav mig
 Tylt paa Tylt!

Folketheatrets Bygmester.

Genter mig en Elsterinde! Skaffer mig en værdig
 Fader!
 Bringer ogsaa mig en Trissfy, der kan bande og
 slaae Blader!
 Skaffer Folk fra Torv og Stræde, rigtige for-
 forne Knægte!
 Og Matroser fra Nyboder, men seer til, at de
 er ægte.
 Det er Folk, som jeg forlanger. Mit Theater,
 skal I huske,
 Er expres bestemt for Folket, Bønder, Borgere
 og Rudste.

Chor af Aander.

Herre! Herre! vær kun rolig! Her er Alt hvad
 du befaler.
 Knap er Ordet af din Læbe, og jeg handler som
 du taler.
 Over Jyllands golde Sæder fløi jeg lige til
 Løgstør,

Hvor der var en Rest af Trouppen, der led Skib-
brud ved Corsør,
Titchens, Møllers eller Ranges, Bøkker vide maa
dens Navn.

Hele Klatten tog jeg med mig, løftet i min
stærke Favn.

Hvad du mangler, kan du faae dig hos en anden
Troupe tillaans,

Og dit Folk vil være henrykt. Det er netop
Mad for Mons.

Casinos Bygmester.

Nu tilfødt Tapeter, Tæpper, og Forgyldning og
Zirater,

Og min Bygning fluk er færdig, med dens Gale,
dens Theater,

Med dens Pergola, dens Trappe, hvor man har
en uhørt Plads,

Dens Boutiker og dens Tunnel og Belysningen
med Gas.

Alt, o Publikum, er færdigt, og din Smag det
vil behage.

Kun et lille Hul er aabent, ifkun det jeg lod
tilbage.

Som et Vindue blev ubyggt i Aladdin's Slot —
forstaae,

Kandets Sultan skulde naadigst lægge sidste Haand
derpaa:

Dette Gul, Kasserer-Gullet, overlades dig
at fylde,

Rigt med Sedler at betrække, med Ducater at
forghilde!

(Bygmesteren og Aanderne stige ned af Stilladserne
og begive sig bort. En Borger blandt Tilskuerne stand-
ser Folketheatrets Bygmester.)

Borgeren.

Undskyld — men jeg vilde gjerne vide, om Folke-
theatret snart er færdigt.

Bygmesteren.

Snart færdigt? De troer maaskee, at naar jeg
bare stamper i Jorden, saa kan jeg commandere over
Legioner, eller Millioner, vilde jeg sige.

Borgeren.

Ja, det troer jeg rigtignok. Naar man som De
commanderer over saa mægtige Aander —

Bygmesteren.

Mægtige Aander! Ja, nu løber vi om! Fordi
jeg ikke forlangte Andet af de Lømler, end hvad jeg
lige saa godt kunde have skaffet mig selv. Men hvis
jeg havde forlangt 1800 Tylter Bræder som han der-
ovre, saa skulde De seet! Mine Aander havde hverken

vidst ud eller ind. Nei, han derovre kan tale med! 200,000 Rigsdaler i Actier, som Folk sloges om, og de Summer der siden maae spædes til — see, det kalder jeg Nander, hvormed man i vore Tider kan udrette Noget.

(Johannes Climacus kommer ind for at gaae over Torvet.)

Guds Død og Pine! der er han jo. Ham maa jeg tale med. — Min Herre, jeg ønsker at tale med Dem.

Johannes Climacus.

Hvad staaer til Tjeneste?

Bygmesteren.

Det er sagt med faa Ord. Som De maaskee veed, er det overdraget mig at opføre et Folketheater her i Byen. Man har raadet mig at bestride Udgifterne ved Actier, som Enhver kunde tegne sig for. Men jeg har ikke lyst til at tromme Crethi og Plethi sammen, uagtet jeg nok tør sige, at jeg turde være rolig for Resultatet. Allerhelst ønskede jeg, som jeg ogsaa offentlig har yttret, en eneste Actionair, men en solid. Nu har jeg læst i et af Deres mange smukke Skrifter, at De befinder Dem i et lignende Tilfælde. Uagtet Deres Bøger kunne være forvissede om at læses af Mange, saa ønsker De dog helst en eneste Læser, men, det forstaaer sig, en suffisant. Og nu

er mit Forslag til Dem, at hvis De vil være min eneste Actionair, saa tilbyder jeg mig at være Deres eneste Læser.

Johannes Climacus.

Saa, tusind Tak, men — —

Bygmesteren.

De har ikke det ringeste at risquere. Min Plan er meget nøie gjenomtænkt. For at begynde med Trapperne, da troer jeg ufravigeligt, at disse, for at svare til Ideen om et Folketheater, bør være af Jern og støbte; at de fremdeles —

Johannes Climacus.

Men, naar De vil begynde med Trapperne, saa blive vi aldrig færdige.

Bygmesteren.

Godt; saa kan vi strax springe til Logerne. Hvis De synes saa, kunne vi gaae sammen her ned ad —
(De gaae. Borgeren vinker ad en af Aanderne, der er steget ned af Stillaadset.)

Borgeren.

Na hør, kjære Ven, De kunde gjøre mig en stor Tjeneste. Vil De ikke sige mig, hvad man egentlig skal forstaae ved et Folketheater.

Aanden.

Det skal jeg saagu gjerne sige Dem. Det er et Theater, hvor der opføres Folkcomedier.

Borgeren.

Ja, men hvad er Folkecomedier?

Anden.

Det er saagu saadanne Stykker, hvori det egentlige Folk eller Scener fra Folkelivet forekomme, og som derfor ogsaa ret egentlig ere skrevne for Folket.

Borgeren.

Men det har vi jo i mange Herrens Tider havt paa det kongelige Theater. Kjernen i vor hele comiss-dramatiske Literatur er justement Skildringer af det egentlige Folkeliv, saaledes hos Holberg, Heiberg, og hos Overstou selv. Og jeg skulde troe, at alt dette er skrevet for Folket.

Anden.

Men en rigtig Folkecomedie har dog noget Aparte. Der er saa meget Overnaturligt deri, som hos Rahmund for Exempel —

Borgeren.

Det er jo heller ikke noget Nyt. Lige fra Ulysses von Ithacien til Alferne, Gyssoverdagen —

Anden.

Ja, saa kan jeg vor Herre Død ikke hjælpe Dem.

(Gaer. En speculativ Mattegjæst, der har hørt til, nærmer sig.)

Den speculative Nattegjæst.

Hvis De ønsker det, skal jeg gjerne forklare Dem, hvorledes den Sag hænger sammen.

Borgeren.

Det skal De ret have Tak for.

Den speculative Nattegjæst.

Ordet „Folkecomédie“ er kommen til os fra Tydskland, og der er nok heller intet andet Land, hvor et dramatisk Genre som dette kunde opstaae og udvikle sig. I Tydskland er nemlig Skriftspoget og de Dannebes Tale et Slags Sanscrit, der efterhaanden er indført og beundringsværdig uddannet af Braminerne, d. v. s. de Lærde, Skribenterne, Digterne og deslige. Dette Sprog staaer i grammatisk Eiendommelighed og i Ordforraad samt i Udtalen ligeoverfor og i større eller mindre Contrast til Menigmands eller det saakaldte egentlige Folks Tale, der er et Prakrit*). I alle større Stæder, som Wien, Berlin, München, Hamburg og hvilke Byer der ellers kunne komme i Betragtning for den dramatiske Kunst, er denne Forskjel især paafaldende, denne Krybsen af tvende (jeg mener for hver By tvende) forskjellige Taleformer, Sanscritets correctere, udviklede, men ogsaa fordringsfuldere, og Prakritets hjemlige, fortroligere og med Benaterne

*) Prakrit, Folkedialecten i Indien.

ligesom mere sammenborede. Wienerne ere de første, der have vidst at drage Fordeel for den comiske Skuespilkunst af denne Modsatning, der maaskee heller ikke nogensteds har udpræget sig saa skarpt som hos dem; og herpaa have de med Shakspeares Scene, maaskee meest hans Sommernatsdrøm i Perspektiv, men rigtig nok i et fjernt og temmelig forrykket Perspektiv, bygget deres Folketheater. Dets Eiendommelighed berøer væsentlig paa denne Sprogforskjel, paa den Omstændighed, at i samme By, i samme Huusstand og ofte blandt samme Glassee af de mere Dannede (thi enhver Wiener taler maaskee allerhelst Prækrit) to meget forskellige Sprogformer, Wiener-Dialect og Høithdsk, bevæge sig ved Siden af hinanden, og, som al Sprogforskjel, betinge et forskjelligt Sving i Anskuelse og Tænkemaade, og en ganske forskjellig Comik. Disse wienske Folkcomedier, der i deres væsentligste og værdifuldeste Bestanddele udføres i Wiener-Dialect, vise sig ikke sjelden polemisk stemte mod Høithdskten. Naar Raymund ønsker, at en Persons Repliker skulle synes ret affecteerte, saa sætter han over dem i Parenthes: „Sehr hochdeutsch.“ De seer altsaa, at Burgtheatret i Wien og Folketheatrene godt kunne bemægtige sig det samme Stof, give det den samme Tilgift af det Underfulde og Comiske samt lade det spille i Nutiden, men Stykkerne og Udførelsen ville blive grundforskjel-

lige, fordi det finere Burgtheater kun betjener sig af Sanscrit, Folketheaterne blande dette med og modsætte det Prakrit. Handlingen, Personernes Characteristik og Dialogen, saaledes Bittighedernes Art, ville herved blive aldeles forskjellige.

Borgeren.

Men paa denne Maade er jo Navnet „Folketheater“ slet ikke passende for Kjøbenhavn. Hos os taler jo enhver Nyboderespige, paa ganske faa Undtagelser nær, lige saa reent Dansk som en Conferensraads Datter, ja maaskee renere.

Den speculative Nattegjæst.

Ja, det forstaaer sig, det kan man ogsaa sige.

Borgeren.

Da jeg hørte tale om det udstrakte Privilegium, der var givet Oberstou, saa troede jeg, at her virkelig var en stor Gevinst at vente for den dramatiske Kunst. Omsonst vilde jo Directionen ikke indrømme ham Grundstyrken af sine Kunstarter og $\frac{2}{3}$ af sit Repertoire. Jeg selv blev indtagen af Navnet Folketheater. Nu derimod maa jeg antage, at det hos os er betydningsløst, og endog kan have skadelige Virkninger. Jeg vil ikke tale om, at et saadant Theater, der ovenikjøbet erklærer at ville begynde med det wienske Forraad, let kan lede til misforstaaede Forsøg i samme

Retning. Men vor egen, nationale Scene kan stades derved, og rykkes fra sit folkelige Standpunkt, som om dets Maal var et andet, som om det lavere Folkeliv, hvoraf en Digter kan hente sin største Styrke, og som om Lunets og Phantastens friere Flugt ikke passede for det, men hørte andensteds hen. Jeg seer ikke rettere end at det kongelige Theater just skal være et Folkethater, i dette Ords sande og eneste Betydning.

Den speculative Nattegjæst.

Det forstaaer sig, det kan man ogsaa sige. Men jeg udbeder mig Tilladelse til at komme tilbage til Tybsternes Sanscrit. Dette Braminsprog er, uagtet dets dybe, næsten mageløse Udvikling, en væsentlig Hindring for, at der saa snart kan ventes nye og friske Kilder i deres Poesie. De store Aander have her som i Indien udtømt det rige, men i sin Grundvold afgrændsede Sprogs Skatte, og efter dets Natur kunne nye Strømninger fra Folketsproget ikke lettelig ledes hen dertil. Schillers Uttring, at for en Mængde Digtere er det „die Sprache, welche dichtet“ er der nu næsten Intet at gjøre imod. Thi vel kan den nyere tydske Digters Tankeverden, som man har seet Exempler paa, være ny og beundringsværdig, men ikke hans inderste Livs-Uttring, uden forsaavidt den, hvad der ogsaa nu oftest er Tilfældet hos Digterne, bevæger sig i den abstractere Tænkningens Regio-

ner. For Lidenskab, Smerten, Sorgen, Glædes- og Hævnjælelsen, saaledes som det virkelige Liv giver dem, for den lystige, overgivne Stemning, er Ordet allerede forbrugt, og han kan ikke tye til de evigrindende Kilder i Folkets Tale. Vilde en nordtydsk Digter tye dertil og rekruttere sit lyriske Digt med Udtryk, hentede enten fra Menigmands Sprog i Berlin eller fra det skjønne og rige Platttydsk i Holsteen, Pommern og andre Lande, da vilde han enten blive uforstaaelig for Sydtydsterne eller ingen Sympathie finde hos dem, og saaledes ombendt. Man kan være en ganske dannet Nordtydster, og forstaaer dog ikke „die allemanischen Gedichte“ uden et Lexicon. I denne Sprogforskjel finder jeg ogsaa Hovedgrunden til, at Tydsterne ikke kunne bestaae et for hele Landetg jældende nationalt Lytspil; thi et saadant kan slet ikke undvære Folkelivet, og altsaa heller ikke Folkesproget. Der er kun een Udvei for Tydsterne: ethvert Hovedland, som Østerrig, Preussen, Baiern o. s. v. maa isolere sin Poesie og i Sprog og Livsbevægelse paany arbeide den ud fra Landets egne, rige og eiendommelige Forraad, fra selve Folkelivet. Dette har man nu, hvad Folkcomedien angaaer, forsøgt i Wien, og med et Resultat, der ikke er at foragte. — Og hermed vil jeg sige Dem Godnat. Jeg takker Dem meget for at De har havt Taalmodighed til at høre saa længe

paa mig. Thi jeg kan ikke nægte, at jeg holder meget af at tale.

(Han gaaer. Borgerne og de andre Tilskuere adspredte sig ligeledes. Kun en af Casinos Aander sees endnu høit oppe paa Bygningen, lænende sig tankefuld til Spidsen af Frontispicen.)

Anden.

Vel er det ubestemt, om disse Mure
 Vil vorde, Glædens ufortrødne Hjem,
 Om Kjedsomheden ogsaa her vil lure,
 Om gode Genier vil stride frem,
 Og Livet, i dets tunge Strid og Møie,
 Ved Boeste og driflig Stjæmt forhøie.

Men engang skal en mægtig Røst gaae ud
 Fra en Forsamling i de høie Sale.
 Fra Folkets Ledere skal her gaae Bud,
 Og herfra Folkets Dnsker frit gaae ud
 Til Landets Drot i aaben, mandig Tale.

(Forsvinder. — Marionetteatrets Scene forandres til en Rets-Sal i Kjøbenhavn.)

De Retsbetjente komme ind.

Første Betjent.

Hvad læser du der?

Anden Betjent.

Det er en Casino-Plakat, der er et Par Maag-

nedet gammel. Jeg havde dengang saa stor Lyst at gaae derhen, men min Kone satte sig derimod. Nu gaaer jeg og ærgrer mig over, at jeg ikke fik alle de Herligheder at see. Vil du bare høre. (Læser af Plakaten:) „Stor Festivitæt i tre Afdelinger i Anledning af Casinos Opbud og Realisationen af dens Boes Eiendomme. Første Afdeling, fra Kl. 7—9: En brillant Subhastazione af Bergola med Tilbehør. N. B. Det Sted, hvor Bergola har staaet, forevises i de følgende Dage hver Formiddag for 8 β . Anden Afdeling: Stor, brillant Concert af Hr. Harpses Selskab med følgende nye Nummere: Souvenirs de Casino” Naa, der er Assesoren.

Dommeren kommer ind og sætter sig.

Dommeren.

Lad Parterne træde ind.

De Advokater komme og tage Plads hver paa sin Side af Stranken.

Første Advokat.

(Sganarel.)

Høivise Dommer! Efter det skriftlige Indlæg, jeg har indleveret, vil Retten være underrettet om, at min Klient, den danske Scene, troer sig høilighen truet af Forurettelse. Denne gamle, værdige og fornemme Frue maa med Sorg bemærke, at

Casinos Bo har gjort Begyndelsen med at opføre eller lade opføre alle slags Stuespil, der ere hendes velerhvervede og dyrebare Eiendom, uden at de rette Bedkommende tage sig af hendes Sag; haaber derfor, at Domstolens Wijsdom vil kjende i dette Anliggende og afgjøre det i hendes Faveur.

Anden Advokat.

Naar min Vederpart taler om Forurettelse, da har han ikke vel valgt sine Ord. Thi Den, der støtter sig paa sin lovlige Ret, foruretter ikke. Jeg skal derfor blot have den Ære at fremlægge en Gjenpart af den Bevilling, der er mine Clienter allernaadigst meddeelt.

Første Advokat

(gjennemlæser Bevillingen, vender den og lugter til den).

Hvad skal den Bevilling bevise?

Anden Advokat.

Ei, at mine Clienter ere i deres gode Ret. Vil Hr. Collega høre. (Læser.) „Vi o. s. v. bevilge og tillade herved, at Bestyrerne for Actieselskabet Kjøbenhavns Casino maae i en Tid af for det Første 10 Aar, i det Selskabet tilhørende Locale, lade opføre Lyfispil, Folkecomedier og Vaudeviller.“ Hvad siger Hr. Collega dertil?

Første Advokat.

Ja, værsgod, naar det kan fornøje Selskabet.
Men hvad saa Mere?

Anden Advokat.

Hvad saa Mere? Ere ikke disse Ord uden al
Indskrænkning?

Første Advokat.

Uden Indskrænkning ere de, men tillige saa vidt-
løstige, at de slet Intet sige.

Anden Advokat.

Ei, det er til at blive gal over! Saa sammen-
lign denne Bevilling med den for Overskous Folke-
theater. Sam har man kun tilladt at opføre de
Skuespil, der i de sidste 10 Aar ikke have været givne
paa den danske Scene.

Første Advokat.

Høivise Dommer! Jeg befinder mig i en aparte
Forlegenhed. Jeg skal gjendrive en Sag, der er saa
blottet for alt Fundament, at det ikke lønner Umagen
at gjendrive den. Min Vederpart, der gjør Fordring
paa alle den danske Scenes Skuespil af det bestrevede
Slags, viser mig en Bevilling, hvori end ikke eet
Skuespil omtales.

Anden Advokat.

Men har Collega da ikke læst —

Første Advokat.

Jeg har læst, at Bevillingens Ord kun omtaler de Kunstarter, der indrømmes Casino; hvorfra Selskabet skal erholde et Repertoire, der kan repræsentere disse Kunstarter; omtales derimod slet ikke. Selskabet, der har søgt om Bevillingen, maa antages at have vidst sig i Besiddelse af de hertil fornødne Skuespil som lovlig Eiendom. Har det ikke betænkt dette, saa bliver det dets egen Sag. — Hvad Overstous Bevilling angaaer, som min Modpart allegerer, da maa jeg allerførst herved bemærke Følgende. Naar Directionen, hvis Betænkning er bleven indhentet i denne Sag, har ruttet med Repertoiret og kun holdt paa Theatrets Inventarium, da maa der hertil have været særegne, for Andre uudgrundelige Motiver; og jeg skulde troe, at Skuespillerne og Forfatterne, hvem dette Spørgsmaal allermeest angik, men som usigtet ikke ere bleve spurgt, endnu maae kunne nedlægge Forestilling herimod. Navnlig maae Forfatterne, der kun have modtaget Honorar, for at deres Stykker skulde opføres paa det kongelige Theater, kunne protestere imod, at dette i sin Betænkning troer at kunne tillade et andet Theater at opføre dem; thi Ingen kan overdrage en større Ret end der er indrømmet ham. Men dette være som det vil, saa Meget er vist, at naar min Modpart vil støtte sig paa denne

Bevilling, saa kan man anvende paa ham: Tu, si tacuisses o. s. v. — thi denne Bevilling beviser netop det Modsatte. Intet taler for, at Overstou som kongelig Skuespiller og yndet dramatisk Forfatter skulde være mindre begunstiget end Bestyrelsen for Casinos Opbudso. Naar man da har tilladt ham at benytte den danske Scenes Repertoire, men kun under visse Indskrænkninger, saa viser dette, at man har været sig Betydningen af et Theaters Repertoire fuldkommen bevidst, og det maa derfor antages, at man med rene Ord havde udtalt det i Casinos Bevilling, hvis et saa meget større Privilegium skulde indrømmes dette Selskab. At man har forbeholdt de kongelige Skuespillere Fripladser i Overstous Folketheater, men ikke i Casinos, viser ogsaa, at man har betragtet sidstnævnte som mindre betydende, og altsaa fornuftigviis ikke kunde indrømme dette en Tilladelse, man har nægtet hiint. — Til det Anførte maa jeg endnu føie følgende: Her er ikke Tale om et i Benge-Interesse begrundet Afspærrings-System. Det er selve Kunsten, der holder paa sin Ukrænelighed. Repertoiret er et Theaters Tilværelse, dets uafhængelige Eiendom. Det bestaaer ikke i en tilfældig Samling af Stykker, men der finder en idelig Berelbirkning Sted mellem Theatret, Forfatterne og Skuespillerne, der gjensidig betinge

hverandres kunstneriske Virksomhed. Et Theaters Repertoire kan derfor i sin fulde Udstrækning aldrig gaae over til et andet, der mangler hiints Forudsætninger, dets Historie, Traditioner og eiendommelige Skuespillerstole. Skulde Noget for Alvor beklage sig over, at han ikke kan faae det samme Stykke at see i Casino som paa det kongelige Theater, saa veed han ikke hvad han begjærer. Det skønne Billed, han hidtil har bevaret, vil ved den dobbelte Fremstilling, under saa forskjellig Opfatning, eller maaskee ved en plat Copie, forstyrres for ham og profaneres. — Til Slutning maa jeg endnu støtte mig paa fremmede Landes Exempel. I alle store Stæder i Udlandet, navnlig i Paris, holde Theatrene med stor Salustie paa de Stykker, de lovlige have erhvervet. Vaudeville-Theatrene besidde hvert sin Cyclus, der er deres Eiendom; Théâtre français ligeledes. I London have kun de to Hovedtheatre Privilegium paa at opføre Shakspeares Stykker, og have hyppig sagsøgt de andre Theatre, der vilde gjøre Indgreb heri. Af alt dette vil den høivise Dommer kunne skønne, at jeg er utvivlsom i min Ret, naar jeg paa min Client, den danske Scenes Vegne, høitidelig protesterer imod ethvert Indgreb i denne fornemme Frues lovlige Eiendom.

Anden Advokat.

Høivise Dommer! Min Collega raisonnerer som en Thingstud. Jeg insisterer . . .

(I det Samme høres Maskinmesterens Stemme mellem Coulisserne. Sommertheatrets Forside eller Enfykkelma rykkes hurtig ind igjen, alle de Personer, der endnu befinde sig paa Kunstnerbaffen, forsvinde, og Decorationen er igjen tom. Kort efter træde Directeurerne, Digteren og Maskinmesteren ind.)

En af Directeurerne.

Det er altsaa Kunstnerbaffen i Dyrehaven. Men hvad skal den store Brædebygning derhenne forestille?

Digteren.

Na, en Kunstnerboutik, et Theater eller detslige.

Directeuren.

Nu seer jeg, det staaer skrevet derover. — Ja, denne Decoration maa da endelig være meget gunstig for Deres Ideer.

Digteren.

Jeg tænker det.

(Efterat have betragtet Decorationen endnu en Stund, forlade de Indtraadte Theatret.)

Tredie Decoration.

Maskinfolkene ere i Begreb med at opstille den nye Decoration.

Første Maskinkarl.

Hør, Anders, det kan nu aldrig være rigtig fat med den Decoration, vi stille op.

Anden Maskinkarl.

Sludder, lad du kun mig raade.

Første Maskinkarl.

Men hvor kommer denne hersens Diken til de andre Decorationer?

Anden Maskinkarl.

Ja, veed jeg det? I de nyere Stykker fare de jo fra det ene Sted til det andet, som paa Koes-tilde Jernbane. — Naa, lad os nu rette paa Lamperne. Det skal være Aftenbelysning — med de nye, røde Glas; har du forstaaet mig?

Første Maskinkarl
(ironisk).

Ja, det er rigtignok svært at forstaae. Man skal tænke derover.

(Den nye Decoration, en Palmelund i Afrikas Øst, er nu opstillet. Alle Folkene forlade Scenen. Ved den nu indtrædende, fulde Belysning gjør ogsaa her den kunstneriske Virkelighed sig gjældende. Gjennem Forgrunden, hvor en rig Vegetation med høie Palmer omgiver et Kildevæld, synes i uafseelig Længde Sandørkenen, endnu hist og her skinende som Vandmasser i Straalerne af den nedgaaende Sol. Sandet hvirvles nu og da iveiret og synes at dampe. Solen bliver efterhaanden blodrød og indhylles i Taager.

En Karavane kommer fra høire Side dragende ind paa Kameler og opslaaer Leir ved Kilden.)

Karavanens Chor.

Nu hviler over Ørken Østenens Fred,
Dg Kjølighed af Allah sendes ned.
I Horizonten synker tung og rød
Den trætte Sol i Sandets aabne Skjød.
Salomons Ganger, Østenvinden, alt
Har bragt til No sin mægtige Gestalt.
Han sover, søbt i sine Binger ind,
Dg Sandet hæves let af Mattens Vind.
Mens Sobre Anaïtis Ruthen flaaer,
En Stjernehær til Dands paa Himlen gaaer.

Dg Mahonis Maane langt fra stuer til,
Dg Beris juble høit ved hendes Spil.

En ny Karavane, ligeledes paa Kameler, drager ind
fra venstre Side og leirer sig ogsaa ved Kilden.

Chor af de Ankommende.

Vær hilset, skønne, skyggesfulde Sted!
I høie Palmer, værer hilset med!
Fra Orken drager Vandringssmanden ind
I Eders Ly med et bevæget Sind.
Paa Sandets grændseløse Sletter fandt
Hans Die intet Punkt, der Tanken bandt.
Gensformig travede Kamelens Fod,
Dg Sandets Skyer hviroled' ham imod.
Hans tørre Læbe, smægtende af Tørst,
I Eders Skygge føler Lindring først.
Vær hilset, Kildevæld! Som Den, der troer
I Verdens Orken paa Prophetens Ord,
Skal vederqvæges af et kjøligt Væld,
Saaledes du forfrister mildt min Sjæl.
Selam aleikum! skønne, kjøle Sted!
I høie Palmer, værer hilset med!

Arthur, en fransk Dandsfer og Balletmester, og Bernhard,
en dansk Reifende, komme frem i Forgrunden.

Arthur.

Dem, kjære, elskværdige Ven! Dem skal jeg
træffe her i Afrikas Orken! Neppe har vor Karavane

leiret sig ved Kilden, før en ny ankommer; og paa hvem falder allerførst mit Die? Paa Dem, min kjære Bernhard, med hvem jeg i Paris har tilbragt saa mange glade Timer, og hvis Bekjendtskab allerede i Kjøbenhavn var mig dyrebart.

Bernhard.

Deres Overræffelse kan ikke være større end min. Den muntre, livsglade Arthur, Gratiernes Indling, Damernes Afgud i Paris — hvad har kunnet føre Dem til Afrikas Sandmarker? En Virtuøs i sin Kunst som De!

Arthur.

Af, min Ven, det er desværre ikke saa forunderligt. Man taler nu saa meget om de Europa-trætte. Om denne Benævnelse er passende i andre Henseender, veed jeg ikke. Men saa meget synes vist, at man i Europa er træt af at høre og see paa Virtuoserne. Der er intet Marked mere for dem; selv i Rusland er det fordærvet. Vi maae derfor drage til Amerika og Afrika, og snart maaskee til Australien. Allermæest, frygter jeg for, vil det gaae ud over Balletten og Dandsen. I Paris har man alt i længere Tid søgt at trænge Balletten tilside og gjøre den til en blot Bestanddeel af Skuespillet eller Operaen, som i Brama og Bajaderen. Men Louis Philips Flugt og Republikken truer os aldeles med

Ruin. I en Tid, hvor Ordet i alle Retninger er emanciperet, vil man ikke vide af en Kunst, der undværer Ordet. Man beskyldte os for, at vi tjente og smigrede Absolutismen. Denne, der frygtede det farlige Ord, understøttede en Kunst, der — tav. De seer, min Ven, at Tiden er heri som i saa meget Andet uretfærdig mod de ældre Interessers Støtter og Brydelse. — Nu, fort og godt, jeg saae, hvad Skjebne der ventede mig, og har nu, i Forbindelse med en udvalgt Troupe, søgt min Lykke hos Paschaen af Ægypten. Jeg har Grund til at være tilfreds med min Reise; jeg har opført mine Balletter for Hs. Høihed, og i Overværelse af Haremets Damer, der naturligtviis vare tilslørede og sad bag et forgyldt Gitter. Jeg og min Troupe ere blevne overrøste med Raftaner og Punge med Zechiner. Sandsynligtviis var jeg bleven længere hos Paschaen, dersom ikke en ung Odalisk havde kastet sine Dine — og hvilke Dine! — paa min Ringhed. Hun var meget smuk, meget forelsket, og mit Hjerte er meget fængbart. Men min Hals er kille, og jeg holder ikke af Silkesnore. Jeg fandt det derfor rigtigst, at begive mig paa Hjemreisen. — Men, kjære Ven, fortæl mig nu Noget om Deres Fædreland — o, jeg erindrer endnu med Glæden Maanedstid jeg opholdt mig i Kjøbenhavn paa Reisen fra St. Petersborg. Jeg lærte i Deres Ballet-

mester en charmant Mand at kjende, med Aand, Poesie og Imagination — i alle Henseender en fortræffelig Mand. Hvad Skjebne har da nu Balletten havt i Deres Fædreland?

Bernhard.

Det er nok muligt, at man ogsaa hos os er bleven noget fjølnet for Deres smukke Kunst, skjøndt vel tildeels af andre Grunde. I Hovedsagen har vor Balletmester, for hvem jeg ellers ganske deler Deres Agtelse, misbrugt det Raaderum, der af vore ikke meget langtstuenende Theaterdirecteurer var ham indrømmet. Hans Balletter bleve tilsidst colossale, og truede med at fortrænge paa vort eneste Theater Talens Kunst; thi flere af dem fyldte mere end en Aftens Forestilling, saa at man maatte ængstes for, at de skulde reussere. Han har sjelden forstaaet at begrænde sig, og ved mindre, men indholdsrige Compositioner at lade sin Kunst underordnes de andre for vort Theater vigtigere Kunstarter. At han virkelig besidder Evne dertil, har han et Par Gange vist, saaledes ganske nylig ved en yndig Composition „Conservatoriet i Paris“, hvori denne og andre vanskelige Opgaver med Held og Lethed ere løste. Hos os, som De maaskee veed, er det reciterende Skuespil Theatrets Grundpille og skaffer Hoved-Indtægten. Men hvad Skuespillet fortjente, er i Almindelighed bleven sat til

paa Opera og Ballet. Heri vilde Forfatterne og Skuespillerne ikke længer finde sig. Ønsker Staten en Ballet i saa stor Stil, saa maa den bygge en egen Scene for den.

Arthur.

Paa den Maade har nok Balletten levet sin længste Tid hos Dem.

Bernhard.

Det vil jeg ikke haabe. Efter min Mening er det reciterende Skuespil vel tjent med, at et Ballet- og Operapersonale er forenet med Theatret, saavel for at kunne benytte dets skønne Understøttelse, saaledes i Festsstykker og romantiske Skuespil, som fordi Balletten overhovedet har en god Indflydelse paa Skuespillernes Holdning. Tager jeg ikke fejl, saa er vort Theater for Diebliffet et af de saa, hvor de optrædende Herrer og Damer forstaae at repræsentere det gode Selstabs Tone og fine Anstand; og for en Deel skyldes dette Nærheden af en Ballet under en saa smagfuld Stykker. Heller ikke Syngestykket ønsker jeg bortfjernet. Dengang en af vore Digtere for en Snees Aar siden forplantede Vaudevillen paa vor Scene, da gennemførte han dette med stor Originalitet, fra et nationalt Udgangspunkt, og med en for den danske Vaudeville ganske eiendommelig Udvikling af det musikalske Element. Men dette sidste vilde have været ham

umuligt, hvis han ikke i Syngestykkets Personale havde forefundet de dertil fornødne Kræfter, og disse forstod han med Talent og rigtigt Blik at sætte i Virksomhed. Forresten maa man, hvad Balletten angaaer, ikke glemme, at den oprindeligt ingen nordisk Kunst er. Hos os var den aldrig bleven opfundet. I Syden derimod, hvor to Personer i lang Afstand ofte føre hele Samtaler ved pantomimiske Tegn, har den dannet sig af sig selv. Naar man altsaa hos os, kjære Ven —

(I det Samme høres fra Coulisserne et højrøstet Skjenderi mellem Maskinmesteren og hans Føll, og Arthur, Bernhard samt begge Karavanerne forsvinde, og Decorationen er igjen tom. Strax efter kommer Maskinmesteren ind, ledsaget af Folkene.)

Maskinmesteren.

Men er I forrykte, Mennesker? En afrikansk Drken har I opstillet! Hvad skal vi med den?

En Maskinkarl.

Undskyld, Hr. Gynther — men jeg syntes nu saa vist, at De sa'e „Den øde Egn“ —

Maskinmesteren.

Na Snak! Jeg talte om den øde Egn i Nærheden af Skranten paa Klampenborg Vandanstalt. Skjnder Jer nu! Der er ikke et Minut at spille.

(Gaaer.)

Første Maskinkarl.

Der kan du see, Anders.

Anden Maskinkarl.

Ja, hvad kan jeg see! Med det Tav, man har idag, kan jo Enhver blive catholisk i Hovedet. — Naa, ta'er nu fat, Manne!

(Orken-Decorationen rykkes tilside og den nye opstilles.)

Fjerde Decoration.

Maskinkarlene have lige endt Opstillingen af den nye Decoration.

En Maskinkarl.

Væk med de røde Lamper! Vi skal ha'e Maanestien. — See saa!

(Alle Folkene gaae. Den nye Decoration, der ligesom de forrige, efterat Belysningen er ordnet, gaaer ind i Virkelighedens Net, forestiller en søde Egn i Nærheden af Skraenten paa Klampenborg Vand-Anstalt. Vidt og bredt sees ikke en Cuurgjæst. Det er seent paa Astenen og Maanestien. Hele Baggrunden optages af Sundet, der ligger udbredt i et langt Perspectiv. Maanen kaster en bred Strime over Vandet. Enkelte Fisserbaade med mørke Seil glide forbi. Længere ude gaae større Fartøier med alle Seil oppe, for at opfange den svage Vind. Yderst i Horizonten dømrer Kysten af Sverrig.)

Anselmus, den melancholske Digter, kommer ind i stor Sinds-Bevægelse, efterfulgt af Sganarel.

Sganarel.

Men, Digtermenne! hvor Fanden traffe vi hen?

Anselmus.

Lad mig i Ro!

Sganarel.

Ja, i Ro skal jeg gjerne lade dig. Men du er i Uro, ja i Oprør og Revolution. Hvad gaaer der a' dig? Er det Altsammen, fordi man har pebet af dit Stykke i aften? Det er man jo vant til hos Jer; det hører med til det kongelige Theaters hellige Privilegier. Enhver Digter maa ved sine nye Stykker være forberedt derpaa. Eller er det, fordi Leander har revet dit Stykke ned i en lapsket Anmeldelse? Skal man tage sig saadanne Sager nær?

Anselmus.

Tage sig nær? Hvad min Tilværelse som Forfatter beroer paa? Eller er jeg gjort af Steen og Træ, at jeg urørt skulde taale en saa pøbelagtig Behandling som en Udpibning, en offentlig Bestkæmmelse, som ingen Mand af Vre er udsat for, undtagen den dramatiske Digter? Og af hvem dicteres denne utaalelige Haan? Naar en Pjalt som Leander frakjender mit Stykke al digterisk Værdi, kan man da ikke være

vis paa, at 4, 5 Dagdrivere af hans Compagnie tage Biber med, næste Gang Stykket gaaer? Og disse fire, fem, ja lad det være ti eller tolv — hvor sjelden har hos os Bibernes Antal været saa stort! — dem indrømmer man Ret til at bestemme et Skuespils Skjebne! Og det uagtet den meest afgjorte Majoritet, ja ofte hele Huset med Raab og Klap og hyppig med et sandt Raseri hæver sig imod dem! Hvor i Verden finder noget Lignende Sted? Dersom i Paris Publikum selv, og ikke de leiede Glaqueurs, saa utvivlsomt tilkjendegav sin Mening ligeoverfor Biberne, da vilde man betragte det som en afgjort Seir for Forfatteren og fra alle Kanter raabe: à bas! og kaste Biberne ud af Huset. Hos os taaler man det. Hos os maa Forfatteren finde sig i, at nogle saa Menneſker ved den gennemtrængende Lyd af et kunstigt Middell dominere hele Huset. Og naar Directionen ikke vil lade Skandalen gjentages, saa henlægges Stykket. Dersom En, der ynder Stykket, vilde søge at forstærke sin isolerede Mening ved en Raaber eller Klappermølle, vilde man da ikke kaste ham ud? Hvorfor skal da Biberen taales? Man siger, det er Skik hele Verden over. Men det er ikke sandt. For ikke at tale om, at det hører til de største Undtagelser, ja i flere Theatre er noget ganske Uført, at denne Frihed drives saa vidt som hos os, saa haardnakket, saa forbitret, saa fan-

daløst, er den i Virkeligheden næsten ganske forsvunden fra de bedre Skuepladse, fra dem, hvor den bedste Deel af Publikum søger at repræsentere sig. I Paris er det kun de mindre Theatre, hvor Piben engang imellem høres, og meest med Udseende af at ville drille Claqueurerne. Derimod er dette, efter min Erfaring, meget sjældent i Théâtre français, i den store Opera og selv i Opera comique. Skandalerne i de fremmede Theatre hidføres gjerne af Grunde, der Intet have med Skuespillets æsthetiske Værd at gøre. Hos os er der derimod til alle Tider et Antal Personer, der ved et nyt Stykke, især af en bekjendt Forfatter, allerførst tænke paa Piben. Den er deres Palladium, deres Værn om den gode Smag — ja, jeg veed det, de slog allerhelst en Slagternæve ind i Digterens Værk, naar de ikke strax forstaae det. Naahed er deres Lyft, Trampen, Hujen og Skraal. Gaae ind i vort Nationaltheater, naar der ved Tæppets Fald er den saakaldte „Meningskamp“, og spørg dig selv, om dette kan være en Kamp mellem Meninger eller Lidenskaber, og om deslige Combattanter høre hjemme i et Tempel for den høyeste Kunst, Aandens Triumf.

Sganarel.

Min kjære Anselmus, vi Danske ere en meget dramatisk Nation. Dette maa noget tjene til Undskyldning for disse Optøier. Naar et nyt Stykke,

der interesserer os, bliver opført, ønske vi en Rolle med, om det bliver en Fibers eller Klappers, er ganske tilfældigt, naar vi blot kunne komme til at agere paa en af Siderne. Især gjælder dette om Ungdommen, og meest om Russerne, til hvis første Vintercampagne en Udpibning gemeenlig hører.

Anselmus.

Sganarel, jeg kan ikke tage den Sag saa let som du. Bliver ikke denne Ustik snart affattet, saa maa jeg høre op. I en Digters Bryst er Gellevævet let at forstyrre; det brister ved en saa plump Medfart. I Verden er og gjælder Digteren Intet. Det er kun hans Poesie, der holder ham i Veiret. Trædes den i Støvet, saa synker han sammen. — Jeg har engang havt en Vision eller Drøm, eller hvad du vil kalde det. Jeg havde dengang gjort Udkastet til et stort Drama: Ewalds Liv og Lidelser, hans menneskelige Bildfarelser og hans Digtersendelse. En Nat, da jeg halv blundede, halv laae vaagen, forekom det mig, at jeg var tilstede ved hans Fødsel. Tre Morner stode ved hans Bugge. De Tvende forjættede ham en Digters Inspiration, Magt over Sprogets skønneste Toner, Dybsindighed, Iyrisk Flugt og et ømt, sølende Digterhjerter. Den tredie Morne, høi, alvorlig, med sørgmodige, men ubønhørlige Miner, vendte Odden af sit Sphd mod den Sovendes Bryst og sagde: „Jeg

„vier dig til Længsel og Savn, til Uttraa og til Nød
 „og Mangel. Jeg vier dig til at miskjendes og for-
 „haanes, og til det Værste af Alt, til Egegheldighed.
 „Du skal synge dine udødelige Sange for en sløv og
 „dorst Forsamling. Du skal see Døgnfluerne æres og
 „belønnes, og du skal forbigaaes. Enhver i sit Kalb,
 „Embedsmanden, Haandværkeren, Handelsmanden, skal
 „have sit Udkomme, men du ikke. Selv Kunstnerne,
 „hvis Tyrste du er, skulle have Lykken med sig, men
 „du ikke. Blandt Alle skal du have den meest hi-
 „gende Stræben, de fleste Fornødenheder, blandt Alle
 „meest trænge til gunstige Kaar — og blandt Alle
 „skal du være den Hjælpeløseste, den meest Forladte.
 „Enhver Anden skal dømmes af sine Lige, domfældes
 „af Indsigt og Kundskab; Ingen skal lettelig forgribe
 „sig paa Tonekunstens Mestere, Ingen paa Malerens,
 „Ingen paa Billedhuggerens Værk. Men du skal
 „dømmes af Uvidende, domfældes af Idbesindede.
 „Den første, bedste Daare, der har Lyft, skal ansees
 „for god nok til at besuble dine inspireerte Sange.
 „Thi dette er din Arvelod; jeg vier dig til Begeistring
 „og Fortvivlelse, til at drømme med Guderne og til
 „søvnløse Nætter —“

Sganarel.

Men Anselmus —

Anselmus.

Sganarel, det er min Historie.

(Kaster sig ned og trykker Ansigtet i Græsset.)

Sganarel.

Herregud, skal man tage saadan affted —

Anselmus.

Gaae fra mig — jeg kommer imorgen op til dig. Nu trænger jeg til Gensomhed.

Sganarel.

Godt; saa venter jeg dig. (Affides.) O, genus irritabile vatum!

(Sganarel gaaer. Anselmus sætter sig ned ved Strandbredden og seer ud over Søen.)

Anselmus.

For dig, o Hav, der stille
I Maanelyset zitterer,
Jeg aabner Sorgens Kilde,
Der mig mit Liv forbittrer.

For Eder, tause Bunde,
Min Harm jeg ikke dølger.
Med Eder vil jeg blande
Min Klage, blanke Bølger!

I dette Hjem for Muser,
Det skønne, rige Landskab,
I mange Aar alt huser
Et vildt, uvorent Mandskab —

En Sværm, der blindt bedømmer,
 Og der i Laaget laster,
 I Vind og Veir berømmer,
 I Vind og Veir forkaster —

Et Mundsveir over Læben,
 En sneverhjertet Stemning,
 Der mod en dristig Stræben
 Vil daarlig sætte Dæmning —

En Billie uden Retning,
 En Travlhed uden Mening,
 Der har sin Sammensætning
 I Lanernes Forstening.

Lil Folket ud det stirrer
 Med en Gorgones Die,
 Bedaarer og forvirrer,
 Naar ei man skjælnes nøie.

— Og under hiin Medusas
 Ustyrlige Gemeenhed
 Jeg frygted' for min Musas
 Og hendes Tempels Reenhed.

Af Rædsel, at os gjæsted'
 Igjen en Flok Vandaler,
 Jeg tog mit Sværd og fæsted'
 Om Fødderne Sandaler.

Og fæsted' over Barmen
 Og Skulderen Talaren.
 Med Lyren høit i Armen
 Jeg rusted' mig mod Skaren.

Og ileb' ud — o Himmel!
 Og saae med Gæt forfærdet,
 At denne travle Brimmel
 Betvang man ei med Sværdet.

At ei med Lyrens Toner,
 Og ei med Staalets Egge
 Hiin Mylr af Myrmidoner
 Til Jorden lod sig strække.

Ei kan med Bajonetter
 Egyptens Pascha jage
 Fra sine Bomulds-Sletter
 Græshoppens Landeplage.

Dg ei med blanke Vaaben
Dg inspireerte Sange
Man kjæmpe kan mod Hoben,
Der smitter Musers Bange.

Som Landplage ruger
Den over Mark og Haver;
Dg Spirerne den sluger,
Dg Frugterne den gnaver.

— Til Eder jeg mig vender,
I Bover og I Bände!
En kraftig Hjælp os sender
Til vore piinte Strande!

I lære mig at bruse
Med Eders Magt og Brede!
I hjælpe mig at knuse
Med Bælde Løgnens Rede!

Forsamler Jer at rense
Den Sump, der os tør true!
Den Magt, man ei kan ændse,
Dg som man dog maa fue.

— Jeg seer, I komme mod mig.
 Fra Sundet ind I rulle,
 Som om I godt forstod mig
 Og vidste hvad I skulde.

I lange, tunge Bover
 I følge paa hinanden,
 Og skyle langsomt over
 Smaaftenene ved Stranden.

See, Bølge blødt paa Bølge . . .
 I Synet jeg beruses!
 Og altid flere følge,
 For ved min Fod at knuses.

Chor af Bølgerne.

Vi komme, Sundets Bølge,
 Nu styrte, nu glidende.
 Fra fjerne, skønne Lande
 Vi bringe selsom Tidende.

Vi drage Dybet over,
 Nu løstede, nu dukkende,
 Som skumbedakte Bover
 Paa blanke Strømme vuggende.

Blandt os med Stemmer klare
 Paa vore Bunde syngende,
 Kan sees en Havfru-Skare,
 I Maaneglandsen ghyngende.

Men snart med høie Mæster
 Og med forgyldte Brande
 Et herligt Fartøi kaster
 Til Siden vore Bunde.

Og snart iblandt os farer
 Med sønderrevne Klude
 Og med forbudne Varer
 En ussel Smuglerstude.

Og atter blandt os flyde
 Snart Hvalerne, de mægtige,
 Snart Crustaceer flyde,
 De dorste, de seendragtige.

Snart Silbestarer skimle
 I endeløse Linier,
 Mens undernen vrimle
 Mollusser og Aktinier.

Dg Stormen mægtig drager,
Vort rene Vand den plumrer,
Dg Dyndet opad jager,
Der dorst i Dybet slumrer.

Men som en evig Tanke
Til Grundmotiv blev fat os,
Vi rulle lige blanke,
Naar Stormen har forladt os.

I os til Eet forener
Sig Evighedens Billede,
Hvor Lidens Phænomener
Momentviis synes stillede.

Men Evigheden sluger
Dem ubarmhjertigt alle.
Det tunge Stof, den bruger,
Den lader atter falde.

I os vil Stoffet spille,
Ved os det hænger klæbende.
Men Stoffet vi udstille,
Til Klarhed atter stræbende.

Det Hæslige forgjæves
 I os sin Form vil tvinge.
 Til hver en Form vi hæves,
 Men ingen med os bringe.

Om Alt vi kan os slutte,
 Det Skjønne som det Stygge.
 Det Ringe, det Forskudte
 Vi give Glands og Smykke.

Men som vi Alt forklare,
 Os selv kan Intet smitte.
 Vort Væsen vi bevare
 I Afgrunds-Dybets Midte.

— O, Digter med det bløde,
 Det høielige Hjerte,
 Dit Liv du vil forøde
 I din forsagte Smerte?

I dine Tanker synger
 En Evighed forklaret,
 Og nu mod Døgnets Klynger
 Er du saa slet forvaret?

Dg nu Gorgonens Dte,
 Til Folket livløst stirrende,
 Din egen Sjæl tør bøje,
 Dit eget Jeg forvirrende!

En Villie uden Retning,
 En Travlhed uden Mening,
 Der har sin Sammensætning
 I Lanernes Forstening —

Af den du lader presse
 Dit Digterbryst, det rene?
 Du, som kan Sværdet hvæsse
 Og Bladsen den formene.

Dymand dig, du Forsagte!
 Dg stol kun paa din Sendelse!
 Kan du et høit foragte
 En daarlig Lids Forblændelse?

Som vore blanke Bover
 Sig vugge let paa Dybet,
 Du svæve rolig over
 Forfølgelsen og Krybet!

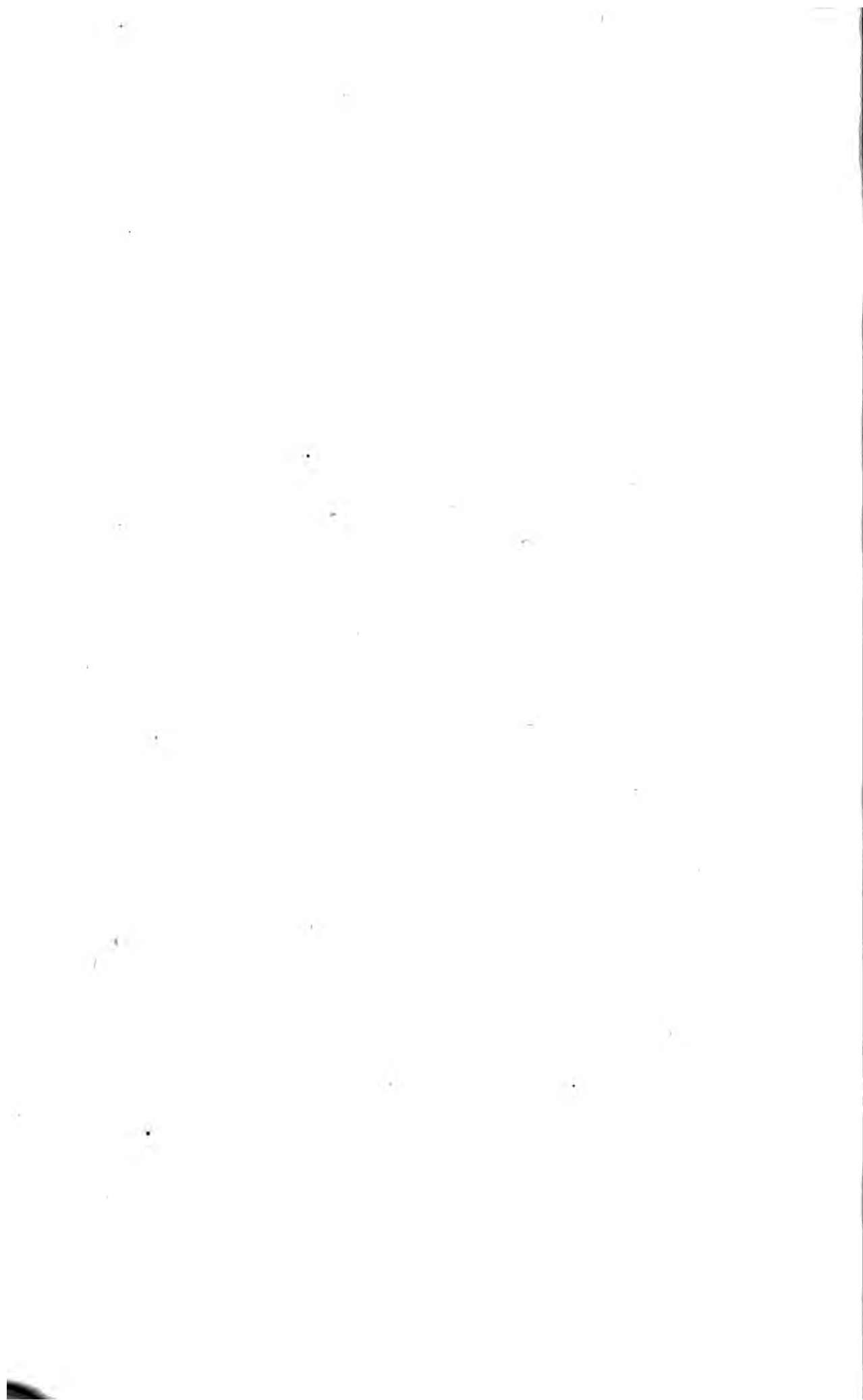
Thi du skal Alt forklare,
Men Intet skal dig smitte.
Dig selv du skal bevare
Urørt i Sletheds Midte!

Anselmus.
(Efter et Ophold).

Forunderligt mig trøster
Him Susen over Vandet,
De dybe, fjerne Røster,
Der føres ind mod Landet.

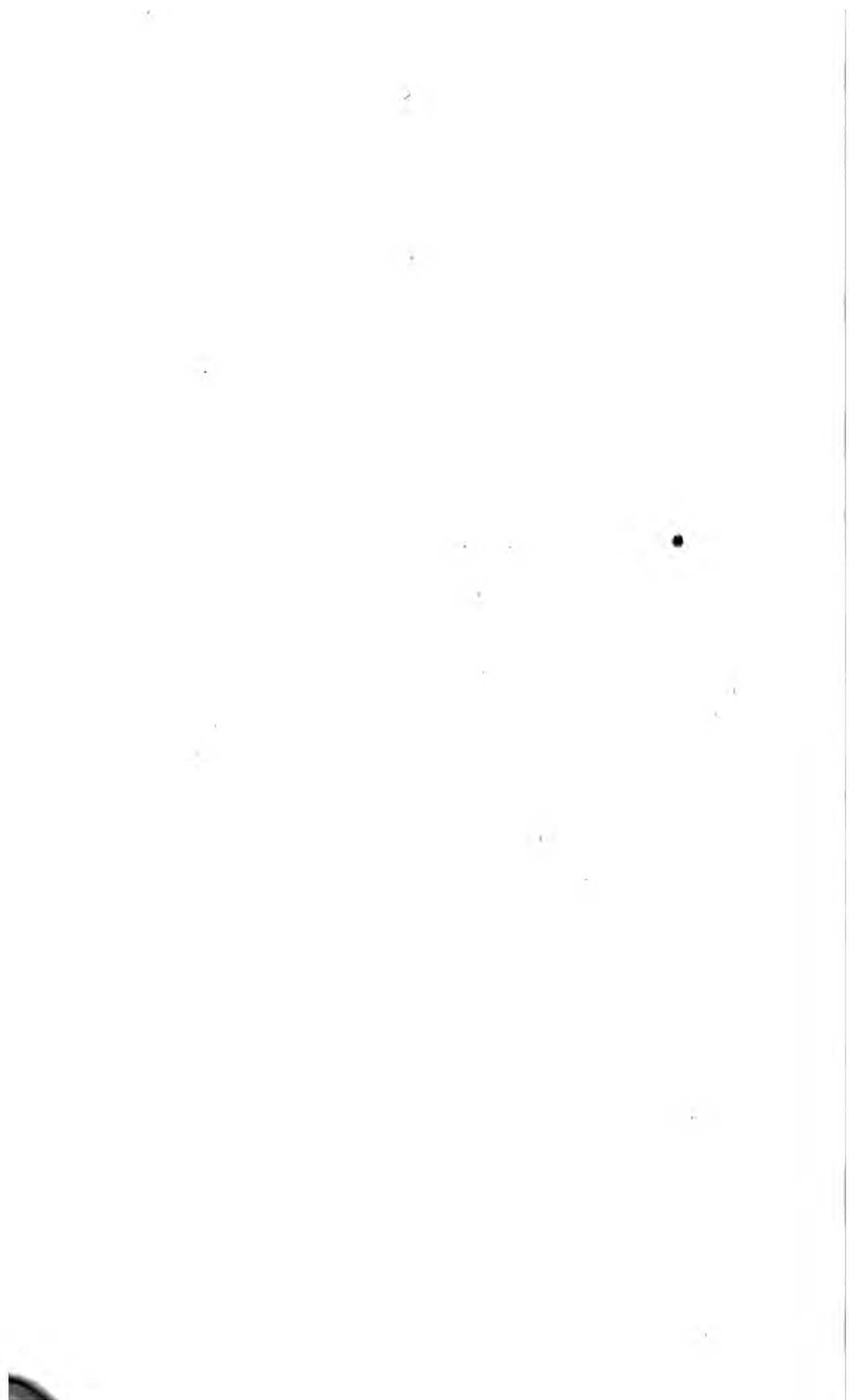
I mine Tanker gyder
Sig uformærket Stilhed.
Det strenge Sind forflyder
I Sagtmod og i Mildhed.

(Bliver endnu en Stund siddende, hvorpaa han reiser sig
og gaaer.)

•
E f t e r s p i l .

1849.

Parabase.

Forfatteren træder frem foran Tæppet ledsaget af et Chor.

Forfatteren.

Landsmænd! Hvis I hidtil have fulgt os med Opmærksomhed, med et aabent, digterisk Øie og i velvillig Stemning, da ville I snart have bemærket, at vore Muser indtil nu tumlede sig paa Phantastens frieste Arena, men at de ikke benyttede denne Frihed til faade Buffspring, men som et Middel til at belyse og forherlige vor Kunst og værne om dens Rettigheder. Den Arena, vi nu agte at samles paa og gaae ud fra, er af samme letfærdige Art: det er Nygternes ubestemte Territorium.

Chor

(af Benner af Sandhed og Orden).

Men det høyer mig lidt, at du bygger din Kunst paa et tomt, et letfærdigt Nygte.

Hvad der baader vor Tid er Sandhed og Ret;
 Lad vor Kunst da støttes paa Sandhed!
 At jeg lyder din Røst, at jeg agter dit Bud,
 som vor Mesters og Herres, det veed du.
 Men som Borger mig binder en borgerlig Pligt:
 jeg er „Ven af Sandhed og Orden.“

Forfatteren.

Jeg troer at kunne berolige saavel Eder, mine
 samvittighedsfulde Venner, som Publikum. Men lad
 mig dog i Forbigaaende føre et lille Forsvar for Det,
 I saa ubetinget angribe. Rhygterne ere Begivenheder-
 nes Bøeste, deres Folkepøeste, det poetiske Stof, der
 uudtømmeligt udvifler sig ved Siden af den langsom-
 mere Virkelighed. De udgjøre et af Folkets rastløse
 Indbildningskraft dannet historisk Stof, der vel ikke
 giver den factiske Sandhed, men meget ofte den høiere.
 Under hine kommende og svindende, travle og hvile-
 løse Rhygter vugger sig min Sjæl som Guldbæbler paa
 Vandspring=Straaen. Jeg veed vel, at Vandet, der
 løfter mig, ikke altid er reent, men kun synes saaledes
 i den tynde, letsindige Straale. Men denne Synken
 og Stigen sysselsætter paa en behagelig Maade mine
 Tanker, som et aandeligt Hazardspil, hvor Indsatsen
 kun er ringe. Men som sagt, dette bemærker jeg kun
 i Forbigaaende. Vi ville kun bruge Rhygten som Ud-

gangspunkt, og derfra søge at bane os Vej til selve Sandheden; om det vil blive den factiske, skal jeg ikke faa bestemt kunne sige, men, som jeg haaber, den høiere Sandhed, eller Sandheden i Principet. — Og hermed ville vi Alle gaae til vort Værk, idet vi udbede os vore Landsmænds Gunst for den ringe Deel af samme, der endnu staaer tilbage.

(Han og Choret gaae.)

Efterspil.

1849.

Provevalget.

(Klampenborg Concertsal. Foran dens Bluffet er en Talerstol og andre Accessoria anbragte. Salen fyldes efterhaanden af Folk af alle Samsunds-Clasjer.)

Co Borgere komme frem i Forgrunden.

Første Borger.

Har du ikke hørt det? Saa lad mig fortælle dig. Seer du, der skal endelig ske en radical Omvæltning ved Theatret. Hele den gamle Suurdeig skal væk, og en tidssvarende Reform indføres. Det vedbliver at være kongeligt, og kommer til at fortæ

under et af Ministerierne, men det skal bestyres constitutionelt og paa en reent demokratisk Grundvold. Landet og Stæderne skulle i deres Valgdistricter vælge et Antal habile Mænd, der skulle ordne det hele Væsen og af deres egen Midte vælge Directeurer, Registrereur o. s. v.

Anden Borger.

Men er det troligt?

Første Borger.

Det er det almindelige Rygte, der ansees for aldeles paalideligt; og det er just derfor, at endeel virksomme og patriotiske Mænd, og iblandt dem jeg, have faaet denne Forsamling istand, for itide at foranstalte Prøvevalg. Bort Distrikt, hvortil Dyrehaven med Kunstnerbakken, alle Landsbhyer i Omegnen og Strandveien hører, ansees med Grund i dette Anliggende for det meest betydnende, som det, der ret egentlig kan repræsentere de kunstneriske Interesser. Jeg har megen Indflydelse her, deels som Eier af et Lyststed, deels ved at levere Varer til de fleste Telt-Giere herude. Jeg agter nu at forelægge Valgcandidaterne adskillige meget bestemte Spørgsmaal. Jeg regner mig selv til det alleryderste Venstre og forlanger uindskrænket Frihed. Jeg forlanger Frihed til at sidde med Hat paa i Theatret, at pibe ikke blot efter, men under Stykket —

Anden Borger.

Du forlanger maaskee ogsaa Frihed til at gaae frit paa Comedie.

Første Borger.

Hvorfor ikke det? Saaledes var det hos de Gamle. Naar man svarer sine Skatter og Afgifter, kunde denne Ret nok indrømmes, — saa meget mere som Staten understøtter Theatret, og det skeer jo med Borgernes Benge. Men, Upropos, er det sandt, at din Fætter, Juristen har isinde at udgive en Nytaars-gave for Vælgere?

Anden Borger.

Jeg bryder mig ikke om, hvad den Nar, min Fætter har isinde.

Første Borger.

Ideen er ikke saa gal. Jeg har selv betænkt at udgive en Katechismus for Valg-Candidater med tydelige Spørgsmaal og Svar. Der hersker stor Forvirring i, hvad man skal spørge en Valg-Candidat om, og især hvad han skal svare. Det er ikke Alle, der veed det.

Dirigenten kommer med tvende Valg-Candidater og nogle Andre.

Første Valg-Candidat
(til Dirigenten).

Jeg kan forstikke Dem, at de Anskuelser om dette

Anliggende, der deles af Districtets Beboere, netop ere mine, og har været det i lang Tid. De kan spørge min Kone, mine Folk, om det ikke er i den Aand, jeg har udtalt mig i disse Dage. Stræbdermester Accurat, der staaer der, vil som en af Bælgerne kunne bevidne det, alene fra i Søndags, da han spiste til Middag hos os.

Stræbdermester Accurat.

Jo, po min Seel — jeg huster vel ikke sine Ord so didelig — men det er en stor Sandhed, han har sagt det.

Dirigenten.

Men Deres Concurrent har erklæret, at han ogsaa i Get og Alt har samme Anskuelse som Bælgerne.

Første Valg-Candidat.

Ja, det er jo forbandet — jeg vil sige, det er meget forunderligt. Det er just ikke meget længe siden, da han yttrede sig i en ganske anden Aand. Det kan min Kone bevidne.

Anden Valg-Candidat.

Men huff paa, at De dengang var af samme Mening som jeg.

Første Valg-Candidat.

Men det var Dem, der paastod —

Dirigenten.

Ja, mine Herrer, af den Disput kommer der Intet ud.

(En Bondeven træder ind i Salen, ledsaget af 25 Bymænd. De følge efter ham overalt, staae og sætte sig, vende og dreie sig, alt som han vender og dreier sig, staaer og sidder, og stemme i, naar han taler. En Mængde af Forsamlingen nærmer sig Forgrunden.)

Bondevennen

(til Dirigenten).

Har De modtaget det Brev, jeg har havt den Ære at tilsende Dem?

Dirigenten.

Jo, og jeg seer deraf, at De og Deres Venner stille Bøver Hansen fra Mehrn som Valg-Candidat. Men fra et tidligere Valg maa det være Dem bekjendt, at denne Mand har den offentlige Stemme imod sig, at man ikke anseer ham en saadan Post voren, og heller ikke antager ham for ganske uberygtet.

Bondevennen.

Ja, hvad gør det? Han er en god Mand. Jeg svarer for ham.

Chor af de 25 Bymænd.

Det var Ret! Det var bra'! Han vil svare for ham. Det var myrderlig godt sagt.

Bondevennen.

Dg desuden — Andre kunne altid komme i en
Bei; men saadan en stakkels, fattig Huusmand, ham
maa man tage sig af.

Chor af de 25 Bymænd.

Han vil tage sig a' ham; vi hørte det nok.
Det er kjønt og rielt tænkt.

Chor af de Dmstaaende.

Hvilket felfomt Syn i den bølgende Sværm,
naar i Klump de samlede Bymænd
Stikke ho'det iveiret med qvækkende Røst
og forvirre den Lyttendes Tanke.
Jeg maa tænke ved dem paa Latonas Nød,
paa de Iyciske Bønder, der plumred'
For den Tørstiges Læbe det kjølige Vand,
og blev omstabt alle til Frøer.

Chor af de 25 Bymænd.

Brefekex foar! Brefekex foar!

Chor af de Dmstaaende.

Men, o Himmel de qvække for Alvor!
For mit Blik spidses til deres Næse og Mund,
og med Diet de stirre som Frøen.
Under Røsten jeg seer dens slimede Hud,
i den barkede Næve dens Svømsod,

Dg Gudinden, de nægted den qvægende Drik,
med et Smil sig hæver fra Kjæret.

(Dirigenten og alle de Dvrige begive sig til Bag-
grunden af Salen og stille sig om Talerstolen. —
Philemon og Gilbert træde ind og tage Plads
affides i Forgrunden.)

Gilbert.

Kjære Ven, forklar mig dog, hvad denne For-
samling skal betyde.

Philemon.

Ja, det kunde man vel spørge om; thi den synes
aldeles taabelig. Dg dog hørte jeg med megen In-
teresse, at den var paatænkt og besluttede strax at ind-
finde mig. Det forekom mig, at i denne, som i saa
mange andre Folkebevægelser, en sand og rigtig Op-
fatning af Forholdene laae til Grund for Bevægelsen,
og at man under alle de Selsomheder, man er faldet
paa, har søgt at arbejde sig hen dertil. Alenbart
er man gaaet ud fra, at hvad det hidtil har stortet
vort Theater paa, er at Indsigten ikke har stiddet til-
roers; og man har nu tænkt, at denne maatte kunne
erhverves ved samme Midler for Theatret som for
Landsstinget, ved middelbare Districtsvalg. Som
De vil lægge Mærke til, ere flere af vore For-
fattere og Skuespillere tilstede her, og det var da

beller ikke usandsynligt, at Nogle af disse kunde vælges.

Gilbert.

Men nu ere jo disse Bevægelser overflødige. Theatrets Skjebne er jo allerede afgjort ved en kongelig Resolution, grundet paa Cultusministeriets Indstilling.

Philemon.

Men denne Resolution er endnu saa godt som slet ikke bekjendt. Den kommer først imorgen i Departements-Lidenden.

Gilbert.

Ja, saa kan jeg forklare mig det. Men hvad er nu Deres Mening om denne Reorganisation af Theatret? De er da uden Tvivl tilfreds dermed.

Philemon.

Nei, oprigtig talt, det er jeg ikke.

Gilbert.

Men det er dog en udmærket Personlighed, der er sat i Spidsen for Theatret.

Philemon

Derom kan der kun være een Mening. Man tør være forvisset om ganske ualmindelige Resultater af Heibergs Bestyrelse, af hans kunstneriske Blik, hans dybe Kjendskab til den dramatiske Literatur og af hans

urbane Smag. Vor nationale, dramatiske Literatur vil under ham ganske anderledes repræsenteres paa Scenen, det Middelmæssige vil holdes borte, og Oekonomiens og Kunstens Fordringer sættes i et ganske andet, og, som jeg skulde troe, rigtigere Forhold til hinanden. Han vil ikke betragte Skuespillere og Forfattere som nødvendige Under, der ere skabte for at gjøre en Directeur Livet suurt; han vil vide rettelig at vurdere deres Betydning for Theatret og med Humanitet og Indsigt komme deres Fordringer imøde.

Gilbert.

Og alligevel —?

Philemon.

Og alligevel kan jeg forsikre Dem, at ikke ret mange af den nyere Tids Nyheder (der forresten, som bekendt, ere forbausende nok) har forbauset mig saa meget som Cultus-Ministerens Indstilling til Hs. Majestæt, saa store Forventninger gjorde jeg mig om hvad denne med Kunst og Videnskab saa fortrolige Mand vilde bringe i Forslag. Men jeg ventede en Reform i Systemet, og vi have erholdt en Forandring i Bestyrelsens Personale.

Gilbert.

Men den collegiale Bestyrelses-Form er dog opgivet.

Philemon.

Og er bleven afløst af en anden, der i det Væsentlige ikke er forstjellig derfra. Theatret skal nu som før bestyres udenfra, ikke fra dets egen Centrum. I Spidsen for samme skal der sættes en souverain Directeur; Souveraineteten, der bortvises fra Staterne, har nu søgt en Tilflugt her. Man har gennemført dette saa consequent, at Censuren over nye Stykker er overladt til Directeuren alene. Men dette er uden al Analogie hos os; den offentlige Bedømmelse af litteraire Producter er altid overgivet en Fleerhed. Heller ikke finder dette Sted ved fremmede Theatre. I Paris overgives nye Stykker til en Comité de lecture, i Tydskland til en Prüfungs-Commission. Endelig har man — og dette synes mig at smage noget af den collegiale Form — rangeret under Directeuren en Committeret og en paa et Aar valgt Scene-Instructeur.

Gilbert.

Ja, men ogsaa det her trufne Valg forekommer mig heldigt, idetmindste hvad Scene-Instructeuren angaaer. Den anden Embedsmands Capacitet til den ham betroede Post kjender jeg ikke saa nøie; heller ikke er det mig ret klart, hvilke Functioner der skulle lægges under ham.

Philemon.

Det gaaer mig ligedan, og om Overstou deler

jeg ganske Deres Mening. Som dramatisk Forfatter, som forhenværende Skuespiller, og med den flere-aarige Ovelse, han har erhvervet sig ved at deeltage i Sommerfuespillenes Arrangement, berettiger han til ikke ringe Forventninger. Ogsaa af ham tør man i alle Hensyn være forvisset om et stadigt kunstnerisk Hensyn, ledsaget af Humanitet og Velvillie, og af Kjærlighed til Digterens Værk. Men De vil let indsee, at vi hidtil kun have med Personligheder at gøre. Dersom Heiberg om nogle Aar, enten træt af denne byrdefulde Post, eller af Længsel efter Oidium til digteriske og videnskabelige Arbejder, træder fra, skal da Systemet endnu opretholdes? Man tør formode det. Men kan De nævne mig en eneste Mand, der da turde være stiftet til at beklæde en Genedirecteurs Post? En maa ligesuldt vælges; og med ham vil al den Tilfredshed, den nye Bestyrelsesform har vaakt hos Dem, synke sammen. Skulde den Opgave, der var stillet Cultus-Ministeren, virkelig ikke have været en anden end at udfinde een eller flere duelige Directører? Ja, det er sandt, Valget af en i den dramatiske Kunst indviet Mand til Directeur og af en dramatisk Forfatter til at besørge den fornødne mise-en-scène er et Fremstridt, der under den forrige Regjering vilde have været et overordentligt. Men af den nuværende Regjering ventet man ikke saa meget

noget Mere, som noget ganske Andet. Under alle Statens Livsytringer indrømmer man nu den Enkelte Myndighed til at varetage sine Interesser, middelbart eller umiddelbart, og respecterer hans naturlige Rettigheder. Den nye Grundlov giver paa hver Side Vidnesbyrd derom. Kan man da billige, at de Forfattere og Skuespillere, der ere den dramatiske og sceniske Kunsts sande Bærere hos os, nu som før staae udenfor Theatret, og nu som før ikke have et Ord at sige med i denne Verden, der er deres Værk? at man ved Theatrets Reorganisation ikke har troet det nødvendigt at indhente deres Betænkning angaaende denne Sag, uagtet den havde den største Interesse for dem, og man af dem kunde vente den største Indsigt? Det sidste er især paafaldende, da Ministeren i samme Indstilling erklærer at ville opsette Bestemmelsen om Kunstacademiets fremtidige Bestyrelse, indtil han havde modtaget Medlemmernes Forslag desangaaende, men, hvad Theatret angaaer, ikke har tænkt sig en lignende Mulighed.

Gilbert.

Jeg tør ikke modsige Dem; men jeg tvivler dog paa, at Mange have tænkt sig en Løsning af Opgaven som den, De synes at have for Die.

Philemon.

Jeg frygter selv derfor. Der gives en Mængde Institutioner, der ved Misforstaaelser og succesløse

Indgreb ere blevne saaledes forqvaflede, at den for-
 feerte Opfatning af dem nu falder Folk langt lettere
 end den nærmeste eller den, der ligesvem flyder af
 deres Begreb. Theatret hører til saadanne; og man
 er nødt til at gaae tilbage til en ældre Tid, naar man
 vil skaffe sig den rette Indsigt. For eet eller to hun-
 drede Aar tilbage, inden Staten tog sig af Theatrene,
 trække vi Troupen, der opførte Skuespil, som et af
 dens Medlemmer sædvanligviis forfattede eller hele
 Troupen improviserede. Over disse reent kunstneriske
 Bestræbelser faldt det Staten aldrig ind at sætte Be-
 styrere. Men Trouperne trængte til Bestyrtelse og
 søgte den hos Staten. Denne har vel ogsaa tidlig
 af politiske Grunde anseet det for nødvendigt at con-
 trollere de opførte Skuespil. Herved gaves det første
 Stød til et Afhængigheds-Forhold, der i Begyndelsen
 var af blot politisk Natur, men efterhaanden gik over
 til Indgreb i det Artistiske. Hos os har dette været
 Tilfældet omtrent lige fra det nuværende Theaters Ind-
 stiftelse, altsaa i et Seculum. Man har ikke blueedes
 ved at gribe med myndig Haand ind i de Frembrin-
 gelser, der skyldtes Andres Genie; man har ikke en-
 gang fundet det Umagen værdt at lade dem lede og
 styre af Mænd af Faget, men har hertil næsten i
 Reglen ansat Mænd, der vare uindviiede i Kunsten.
 Disse skulde dømme om de indleverede Stykkers Kunst-

værd og raade for deres Udførelse paa Scenen. Dette var, selv om de paatungne Sthrere havde hørt til de Indviede, visse et unaturligt Forhold. Naar en Forfatter leverer Skuespillerne et dramatisk Værk, saa kan der fornuftigviis ikke blive Spørgsmaal om Andet, end om disse (Skuespillerne) ansee hans Værk for stikket til, ved Anvendelsen af deres Kunst, at berede Tilskuerne en kunstnerisk Nydelse. Dette maa afgjøres af dem, og hvad der kan være at aftale, forandre, forberede og overhovedet tjenligt til det tilstgtede Dilemmeds skjønnest mulige Fremtræden, bliver en Sag mellem dem og Forfatteren; Trediemand har her Intet at gjøre. Skulde den nye Tid virkelig bringe noget Nyt for Theatrets Fremtid, saa var det en Gjenindsættelse af dette oprindelige, men ved Tidernes Ugunst fordunklede Forhold. Man turde med Føie have ventet, at Statens constitutionelle Regjeringsmænd i den sceniske Kunst havde respecteret alle de Kræfter, der frembringe Resultatet, og alle de Personligheder, hvem Kræfterne skyldes.

Gilbert.

Men er det da Deres Mening, at vort Theater skulde gaae over til at være en privat Entreprise?

Philemon.

Ingenlunde. Det vilde jeg ikke ansee for heldbringende.

Gilbert.

Men naar det er en offentlig Institution og tilmed nyder betydelig Understøttelse af Statskassen; naar Staten fremdeles, saavidt jeg veed, indestaaer for Skuespillernes Lønning og Pensionering, saa synes den ogsaa at have Ret til en indgribende Control.

Philemon.

Det kommer da an paa, af hvilken Grund Staten skænker Theatret sin Autoritet og Understøttelse. Det er dog vel kun, fordi dets Formaal er en skøn Kunst, der ønskes vedligeholdt som saadan, under alle de Betingelser, dens Udøvelse fordrer, altsaa nærmest kunstnerisk Frihed. Men jeg kan, hvad dette angaaer, lykkeligviis henholde mig til en Passus i Cultus-Ministerens Indstilling, der har glædet mig særdeles, men heller ikke er Andet end hvad man af denne udmærkede Mand kunde vente sig. Han indrømmer nemlig, „at Theatret er et Institut, der skal bringe Poesiens og Musikens Frugter paa en særlig virksom og indtrængende Maade ud i Folket og yde et vigtigt Bidrag til Udviklingen af Folkets Skønheds-Sands, og at denne Theatrets Betydning bør afgive Reglen for Alt hvad der fra Statens Side foranstaltes for samme.“ I disse Ord læser jeg et beroligende Svar paa Deres Bemærkning. Men der forekommer en anden Passus i Indstillingen,

der maaskee kunde tale mod mine Ansværelser og vel ogsaa har skullet motivere Ministeriets Forslag. Der siges nemlig, „at Theatret, hvor en stor Mængde af Personligheder skulle holdes i en uafbrudt Virksomhed og Samarbejdet, kræver andre Former for Bestyrelsen end de bildende Kunster og videnskabelige Institutter, saavel naar der hensees til deres Formaal som de Midler, hvorved dette søges opnaaet.“ Men hvis disse Ord skulde anvendes imod mig, da maa jeg paaminde om, at de forskjellige Personligheders Samarbejdet til et kunstnerisk Maal er utænkelig, naar der ikke indrømmes dem en udstrakt Frihed og Ret til at indflyde paa Værkets Tilblivelse. Forholdet er navnlig ikke her som i et Orkester, hvor Hoved-Resultatet berøer paa een og samme Tact og Tempo, et og samme Forte og Piano. I den sceniske Kunst kan Enhver, indenfor sin Kunsts naturlige Grændser, overlade sig til Geniets frieste Flugt, saaledes Forfatterne, saaledes Skuespillerne. Denne Kunst, der ligesom fornøyer sig ved hver Forestilling og er uendelig, kan derfor i Virkeligheden kun styres af dens egne Mestere, d. e. Hoved-Deeltagerne i det fremstillede Kunstværk.

Gilbert.

Ministeriet har maaskee ogsaa mere tænkt paa den administrative end den reent artistiske Side af Bestyrelsen.

Philemon.

Men ved et Theater som overhovedet ved enhver Kunst-Anstalt befinder man sig altid i Centrum. Er f. Ex. Talen om en Decoration, om Costümet, da er dette af den største Betydning for de Spillendes Kunst. En Decorations stærke Farver kan saaledes ganske slaae et Costüme ihjel, og Costümerne indbyrdes ophæve hverandres Virkning. Her maae altsaa Skuespillerne kunne afgjøre, om de ældre Decorationer og Costümer kunne benyttes eller om nye maae anskaffes. Spørges der om en Aftens Sammensætning, da have Forfatterne og Skuespillerne Ret til at høres, for at ikke Sammensætningen skal forstyrre det tilsigtede Resultat. Lænk Dem saaledes Kogebues „Sladderhant“ opført efter „Geert Bestphaler“, hvad der virkelig engang har fundet Sted paa vort Theater. Selv Ugerexertoirets Sammensætning er af indgribende Vigtighed for de Spillende og for Forfatterne; et lille Exempel kan oplyse det. Gøthe siger etsteds i sin Brevverling med Schiller, „at i den Verden, hvori han lever, er der intet Nytt i Literaturen, der giver enten Forklang eller Efterklang; det Dieblif, hvori Tonen anslaaes, er det eneste, der bemærkes af Publikum.“ Dette har ogsaa i vore Tider kun altfor ofte stadfæstet sig. Man burde da i det mindste være omhyggelig for, at det forte Dieblif, hvori Tonen

anslaaes, holdes reent og uforstyrret. Men ifjor, da man første Gang opførte „Ninou“, et Drama, der havde optaget saa mange af Theatrets Kræfter, udviklet saa store sceniske Talenter, og ved at bevæge sig baade paa Tragediens og Conversationsstykkets Grund gjorde saa store Forbringere til Publikum, udsatte man det for den farlige Concurrence med en ny Vaudeville, hvis hele Personale bestod af Amagere. Løvedag gif „Ninou“ første Gang, Søndag og Mandag „En Søndag paa Amager“ første Gang, og Tirsdag igjen „Ninou“. Hvem er det ubekjendt, at naar Massen af vort Publikum har et saadant Valg, saa lade de baade Shakspeare og Molière ligge. Man indvende ikke, at deslige Stykker have hvert sit Publikum, og at dette ogsaa viste sig her. Det er i Theatrets sande Interesse, at lokke de mindre Dannede til at tage Deel i de Dannedes Nydelse, og ikke at gjøre hine det vanskeligt ved samtidig at anslaae Toner, der sprede Deeltagelsen. Men hverken Forfatteren eller Skuespillerne bleve spurgt, og man havde vel heller ikke brudt sig stort om deres Indvendinger.

Gilbert.

For Fremtiden vil da vel ogsaa Skuespillerne og Forfatterne Mening blive hørt ved alle flige Spørgsmaal.

Philemon.

Ikke ved alle. Men hvorfor har man da ikke strax in limine erkjendt dette og givet det Nødsnødvendighed?

Gilbert.

Fordi man sandsynligviis har næret en Frygt, som i det mindste jeg ikke kan undertrykke. Naar man indrømmer Skuespillerne en afgjørende Stemme i Bestyrelsen, er det da ikke at befrygte, at Jaloufie og andre smaa Videnskaber ideligt ville forstyrre Resultatet og omsider medføre Theatrets Oppløsning?

Philemon.

Bournonville i sin Piece om Theatret peger i det mindste paa noget Lignende. Men naar jeg nu forsikrer Dem, at det er Skuespillerne og andre af dets Artister, der under den nu ophævede Bestyrelse i Virkeligheden have styret Theatret? De vil allerbedst kunne indsee dette, naar De spørger Dem selv, om det ogsaa er rimeligt, at de ældre Directeurer have selv udført de Functioner, der hørte under deres Embed. Prøvernes Ledelse, Scene-Instructionen, Forslag til muligviis ønskelige Forfortninger eller Modificationer i et Stykke var overladt til Andre. Repertoirets Bestemmelse udentvivl ogsaa; thi den afhænger af en Detail-Kundskab til Theatrets daglige Liv, som man kun ved stadig personlig Tilstedeværelse kan er-

hverve. Om hele Decorations-Væsenet gjælder det samme. Regissøuren, Theatermaleren, Scene-Instru-
teuren og Costümier'en (naar Theatret har havt en
saadan) vare da de rette Raadende. Men paa dem
have vore første Skuespillere altid havt en stor Ind-
flydelse, der meer end eengang har endevendt en Uges
Repertoire og bragt en Prøve til at kante; — en
Indflydelse, hvorved meget Godt er blevet bevirket,
men upaatvileligt ogsaa endeel Galt. Thi den vir-
kede spredt, efter Enhvers particulaire Interesse, og,
som De yttrede, dicteredes stundom af smaa Liden-
skaber. Er derimod Indflydelsen overgivet de første
Skuespillere (og kun om de første kan der være Tale)
ved Lov, da vil Enhver snart blive sig dettes Be-
tydning bevidst, og de Enkeltes Interesser balancere
hverandre. — Jeg veed meget vel, at Deres Frygt
næres af Flere; men jeg har ofte undret mig derover.
Det er jo slet ikke noget saa Uørt. Théâtre français
har alt en Tid været styret af Skuespillere. Hos os
kunne Sommer-skuespillene, der under de Deeltagendes
egen Bestyrelse altid har udfoldet en mærkelig Virk-
somhed, godtgjøre Muligheden deraf. Overstou har
derfor ogsaa i den Plan for Folketheatret, han har
udgivet, udtrykkelig omtalt de Spillendes Ret til Med-
virkning i Bestyrelsen. Vistnok indrømmer han dem
kun en raadgivende; men her var ogsaa Talen om et

nyt Theater, hvis Personale i længere Tid maatte bestaae af Begyndere. Havde Talen været om det kongelige Theater, da vilde Overskou med sit praktiske Blik vist ikke have nægtet sine forrige Colleger en besluttende Myndighed.

Gilbert.

Men tillad mig endnu et Spørgsmaal: Er det Deres Mening, at vort Theater ene og alene skulde styres af Skuespillere, kun at vedkommende Forfatter tog Deel i Forhandlingerne, hvad hans eget Stykke hver Gang angik?

Philemon.

Nei, det mener jeg ikke. Det kommer nemlig her i Betragtning, at vort Theater er et staaende, et nationalt, der har sin Fortid, og paa hvis Fremtid der stadig skal bygges. Men Skuespillerne tilhøre Diebliffet, leve og virke kun for dette, og tør ogsaa kun af dette vente deres Løn. Anderledes er det med Forfatterne. Disse have Haab om at tilhøre Eftertiden, og kunne ikke rive sig løs fra Fortiden. Disse (jeg mener dem blandt Forfatterne, hvis Værker høre til Theatrets faste Støtter) maae da træde til som Repræsentanter for Fortiden og Eftertiden, for Theatrets fuldstændige Formaal, der ikke bestaaer i en enkelt Aftens, men i dets hele fortløbende Virksomhed. Det maatte da nærmere bestemmes, for hvilke Tilfælde

og i hvor stor Udstrækning en saadan Indflydelse paa Theatrets artistiske Ledning kunde indrømmes Forfatterne i Forening med Skuespillerne. — See, kjære Ven, det er omtrent det Vigtigste af Det, jeg har at bemærke ved Cultus-Ministerens Indstilling. De veed, hvor stor Høiagtelse jeg nærer for denne Mand, og hvor lykkelig jeg statter mig ved hans Venstab og Velvillie. Men — amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas.

Gilbert.

Ja, Deres reformatoriske Ideer tage sig jo ret plausibelt ud. Kun forekommer det mig, at de Skuespillere og Forfattere, der da skulde styre Theatrets artistiske Anliggender, kunde være vel tjente med en af Staten indsat Dirigent eller hvad man vilde kalde ham, der ledede Forretningerne og concilierede de stridige Meninger.

Philemon.

Jeg vil ikke aldeles benægte det, skjøndt jeg herom ikke er ganske enig med mig selv. En saadan Embedsmand kunde da i Forening med Comptoir-Chefen ordne og lede Theatrets Finance-Væsen. — Men jeg seer, at der med Et er kommen stor Uro og Bevægelse i denne underlige Forsamling, og at man flokker sig om vor Dirigent. Jeg tør vædde, at man allerede har erholdt Efterretning —

En Borger kommer i Hast farende.

Borgeren.

Har De hørt den store Nyhed, at Theatret —

Philemon.

Vi have allerede erfaret den.

Dirigenten kommer frem i Forgrunden, ledsaget af hele Forsamlingen.

Dirigenten.

Mine Herrer, da Theatrets nye Organisation, efter den til os i dette Dieblik indløbne Meddelelse, allerede er bestemt ved en kongelig Resolution, saa hæver jeg Forsamlingen. Et Prøvevalg er nu overflødig.

Chor

(af de Tilstedeværende).

Endnu som maalløs og med aaben Mund jeg staaer.
 Af mine Hænder glider som en smidig Aal
 Det Prøvevalg, jeg bygged min Forhaabning paa;
 Og, sandt at sige, staaer jeg noget flau og flad.

Dirigenten.

Herved er der for Diebliffet Intet at gjøre.
 Det kommer nu an paa, om man ved lovlige, constitutionelle Midler kan bøde paa Udfaldet. Den Mand, der er sat i Spidsen for Theatret, fortjener vistnok Alles Høiagtelse —

Chor

(af Forfattere og Skuespillere).

Hans Navn, jeg tilstaaer, har en høi og liflig Klang,
 Og for Comediens Musa er det dyrebart.

Men dog jeg tør ei vige nogen Fodsbred fra
 Min gode Ret, og venter, han gjør Sag med mig.
 Han selv er forurettet i den Post, han fik;
 Han selv maa vende Vaaben mod sig selv, og fjækt
 Staae imod et Valg, der viser ham som Digter bort.
 — Dog sliig os, hvilket gavnligt Raad du har for os?

Dirigenten.

Ja, jeg er ufravigeligt af den Mening, at De,
 mine Herrer —

(Tæppet falder pludseligt.)

En Somfru paa Tilskuerpladsen

(til sin Veninde).

Hvad skal det sige? Midt som den Chineser
 staaer og taler, falder Tæppet.

Veninden.

Det er vist en Feiltagelse. Det gaaer nok op
 igjen.

Somfruen.

Troer du? Ja, saa lad os blive siddende indtil
 Tæppet gaaer op igjen.

Anmærkninger

til den polemiske Comedie „Hundrede Aar.“

Første Decoration.

Pag. 195. Den Overlighed, hvortil Petronius gaaer i sin Dmtale af dramatiske Begyndere, synes at kunne trænge til nogle Modificationer eller dog til nærmere Bestemmelser. Blandt Skuespillerne vil Begynderen (naar denne modsættes den fuldendte Kunstner) paa Grund af det talrige Personale i et Skuespil ikke vel kunne undværes, og kan ogsaa ved god Anvendelse af hans Evner og ved Instruction udfylde sin Plads i Birokkerne. Om derimod Begyndere blandt Forfatterne skulle gives Udgang til Scenen, beroer paa, om man vil tiltræde den af Heiberg i hans Intelligens-Blade (II. 149.) udtalte Mening, at der ved et Theaters Forestillinger maa tages Hensyn ikke blot til

Dualiteten, men ogsaa til Quantiteten. Men da han selv advarede mod Misbrug af dette farlige Princip, saa maa jeg for Diebliffet acquiescere ved det af Petronius Anførte.

Parabase.

Ved dette Ord, der betegner et Obergangsdigt, forstod man i den gamle Comedie et Mellemspil, i hvilket Digteren, ledsaget af sit Chor, henvendte sig umiddelbart til Publikum for at lægge dette adskillige Sandheder paa Hjertet, især betræffende selve Skuespillet eller Digterens Kunst i Almindelighed, og dennes Forhold til Tilskuerne. I „Skjerne“ omtaler Aristophanes saaledes sit første Skuespil „Den Dydige og den Lidelige“ (der er gaaet tabt) og sin dengang jomfruelige Muse, der tvang ham til at træde frem under en Andens Navn. Man maatte nemlig være 30 eller 40 Aar gammel, inden man turde lade et Skuespil opføre og styre Choret. I „Ridderne“ omtaler han ogsaa sin Digter-Virksomhed og hegler Tilskuerne igjennem for deres ustadige Gunst. — Naar man læser disse Parabaser hos Aristophanes, og sammenholder dem med hele, store Partier i hans Comedier, saa veed man ikke, om man meest skal forundre sig over Digteren eller over det Folk, der var hans opmærksomme Tilhører og Beundrer. Flere af Ari-

ftophanes's Comedier ere i det Væsentlige kun plato-
 niske Dialoger med Chor, der forvandlede Theatret til
 et Academie. Meest fremtrædende er dette i „Ergerne“,
 hvor Euripides's poetiske Svagheder fremstilles under
 Form af en æsthetisk Critik i en Ordkamp mellem ham
 og Aeschylus. I andre af hans Stykker bliver paa
 lignende Maade i en findrig Udvikling af Pro og
 Contra snart Fredens Betsignelser forsvarede imod
 Krigens Glendighed, snart Kvindernes Rettigheder mod
 Mændene udviklede, snart Folkets og dets Styreres
 svage Sider blottede. Vistnok ere alle disse Sam-
 taler (fremfor alle Kleons med Bølskræmmeren i
 „Ridderne“) gjennemtrængte af en stærk attisk Salt-
 lage og rigeligt forsynede med dristige Allusioner.
 Men Stykkernes Handling, der i og for sig ikke er
 meget righoldig, synes under dem at staa aldeles stille.
 I vor Tid vilde man opløste et Skrig og fortælle
 Digteren, at hans Personer burde handle og ikke tale.
 Men tiltrods for dette evige Raab om Handling, have
 de meest udmærkede Skuespil-Forfattere ofte betragtet
 Handlingen som Stykkets maskivere Deel, som et
 Underordnet, eller kun som en Behikel for den poetiske
 Idee og de forekommende Characterers Gjennembrud.
 Gode Forfattere have ligesom en Sky for Stoffet.
 Middelmæssige derimod kunne ikke bynge Begivenheder
 nok paa hverandre. Naar Stoffet først er der, troe

de, vil Guds Aand nok svæve over Vandene og gjøre Resten.

Anden Decoration.

Bag. 216. Jeg maa med stor Skamfuldhed be-
kjende, at jeg heller ikke er vis paa den her omtalte
tydske Sangerindes Familienavn. Den stjerne
Angelique (hvis hun hed saaledes) kom første Gang
hertil for en halv Snees Aar siden, indfandt sig
hvert Foraar, naar Guldbregnen stod i Blomster, og
drog bort, naar Høsten var forbi. Men dette gjælder
om alle hine flygtige Sangfugle. Et Aarstid før
Krigen forsvandt hun.

Bag. 220—221. Den her omhandlede Ustik har
oftere været Gjenstand for offentlig Baatale, see saa-
ledes Ny Portefeuille af 15 December 1844 og et
paa samme Tid eksisterende Theaterblad, omtrent af
samme Datum.

Hans Mule, der var Borgermester i Odense
(† 1602), havde en Hund, der var vant til at hente
Kjød i Slagterboden, men en Dag blev overfaldet af
Byens Hunde. Da Kjødet var revet fra den, og
der Intet mere var at gjøre ved den Sag, saa aab-
den selv med.

Enkyklima. Sceneriet i de os bekjendte, ældre
Theatre var overmaade simpelt. Couliſser, Luft- og
Bagtæpper, Changements og verlende Lampebelysning,

hvormed den nyere Kunst kan frembringe saa magiste Virkninger, vare dengang ubekjendte. Den skafspearske Scene, der synes at gjøre saa store Fordringer til de theatralste Midler, var for alle Situationer, al den hyppige Forskytning af Handlingen fra Sted til Sted, bestandig uforandret. Efter den Beskrivelse af samme, der skyldes Tieck*), bestod den af et Proscentium for Hovedhandlingen og af en derfra skillet, noget ophøiet Scene hen mod Baggrunden. Fra denne sidste tiltalte Julie i den maaneklare Nat sin Elsker, der befandt sig paa Proscentiet. I de historiske Stykker var den engelske og den franske Hær eller deres Anførere fordeelte paa disse to Steder. Man seer da, at der over dette Theater med Føie kunde have staaet som Indskrift eller Tilraab til Publikum:

„I bringe Phantastie med Jer! Hvis ikke,
Er det omsonst, en Digters Phantastie
Forsøger, Eders Sandser at bestikke.“

I vort Theater bringer man svære Kikkerter og mange andre skønne Sager med sig; men Phantastie og den Resignation og Hengivelse til Digterværket, uden hvilke det ikke kan nydes, derpaa storter det hos Udskillige.

Det græske (attiske) Theater besad, uagtet det, især

*) I Novellen „Der Tischlermeister“.

hvad Changerements angik, udfordrede meget Mindre end det shakspearske, dog endeel flere Midler. Hertil hørte Enkyklima eller Ekkyklima (af *κυκλώω*), et stort praktifabelt Sættestykke, eller en let Væg, der kunde dreies tilside, og aabne da et Indblik i et Huus, et Værelse eller deslige. Ved Hjælp af et saadant fik man i Aristophanes's „Acharnerne“ det Indre af Euripides's Huus og ham selv at see, dengang Dikaopolis ønskede at udrustes hos ham med nogle af hans „tragiske Pjalter.“ Enkyklima (som jeg var nødt til at anvende i min Comedie, da selve Decorationen ikke turde changeres) sammenblandes undertiden med Erostra, men dette tjente nok snarere til at bringe forskjellige Gjenstande op af en Gulvfordybning, som hos os i de yndige Drømmescener i „Shysoverdagen“, hvor Baldemars Slot oftere løstes op af og igjen synker ned i Gulvet. — Forøvrigt kunde den græske Scene ligesom den shakspearske virke fra to Steder, fra Proscenium og fra det dybere liggende Orchestra. I „Ephistrate“ af Aristophanes stod de gamle Mænds Chor paa sidstnævnte Sted og blev overøst med Spande Vand af de paa selve Scenen staaende, oprørste Qvinder, der havde indesluttet sig i Akropolis.

Bag. 283. Casnos Ret til at afbenytte det kongelige Theaters Repertoire er, haaber jeg, i den her

indsførte Procedüre tilstrækkelig modbevist. Derimod vil der neppe kunne indvendes Noget mod de rene og tydelige Ord i det Privilegium, der er forundt Overskou's Folketheater. Alle det kongelige Theaters Kystspil, Vaudeviller (altsaa for Tiden dets Grundstyrke) Farcer, Folkecomedier og burleske Sangstykker, alt dette er overdraget en privat Entreprise at stalle med, naar Stykkerne kun ikke have været opførte i de sidste 10 Aar og der heller ingen forberedende Skridt er gjort til deres Opførelse. Directionen, hvis Betænkning blev indhentet, har forsmaaet at erhverve sig de rette Bedkommendes, Forfatternes og Skuespillernes, Erklæring, og givet en Betænkning, der er et bedrøveligt Beviis paa dens Ubekjendtskab til den Kunst, til hvis Bærge den var indsat. Man høre blot, hvorledes Overskou selv yttre sig om dette Privilegium, hvorledes han griner i Skægget over disse Bestemmelser. „Det er en Indrømmelse — siger han i en Opfattelse i „Fædrelandet“ for 1846 Nr. 210 — der er i den Grad gunstig, at jeg ikke havde ventet at opnaae den. De meest begunstigede Privatsfuepladse i Udlandet er det strengt forbudt at give Stykker, som opføres paa de Theatre i samme Stad, der staae under en af Regjeringen indsat Administration; ethvert af de private Theatre i Paris er endogsaa indskrænket til det Repertoire, der særlig skrives for det. Og saa

jeg havde ventet en eller anden saadan virkelig Restriction, og navnlig Forbud imod at give Stykker, som vare givne paa det kongelige Theater; min Plan er udkastet under denne Forudsætning. Ved Bestemmelsen er det imidlertid forundt Folketheatret Tilladelse til at benytte det kongelige Theaters Repertoire i en meget betydelig Udstrækning."

Men, hvis et saadant Privilegium er uden Exempel i andre National-Theatres Historie, saa er det ogsaa aldeles nødvendigt, at det fortolkes saa indskrænkende som muligt. Foruden hvad der er anført af Sganarel l. c. angaaende Forfatternes og Skuespilernes Beføielse til at neblægge Protest, anseer jeg det endvidere for utvivlsomt: at Privilegiet kun kan medføre personlige Rettigheder, og altsaa ikke kan afhændes eller overdrages til Andre, eftersom kun Hensyn til Overstou som Skuespil-Forfatter kan have foranlediget en saa utrolig Begunstigelse; at han kun er gjort til Eier af Privilegiet, og at derfor hans Theaters hensigtsmæssigste Bestyrelses-Form, hvorom Bevillingen Intet melder, endnu maa kunne ordnes af Regjeringen. Thi naar denne giver en Privatmand Tilladelse til at afbenytte dens kostbare Kunstskatte, saa maa den stiltiende have forbeholdt sig Ret til at paasee, at der ikke handles ilde med dem under Bru-

gen. Endelig mener jeg, at Bevillingens Restriction angaaende de forberedende Skridt, der ere gjorte til et Stykkes Opførelse, bør overholdes med minutøs Nøiagtighed.

Tredie Decoration.

Første Chor. Ifølge den perisiske Mythologie hørte Sohre Anaïtis til de himmelske Hærskarer. Efter hendes Sang og Spil bevægede sig Stjernerne i Dands.

Andet Chor. Selam aleikum o: Gid være dig!

Bag. 292—293. Det her Fremfatte har Forfatteren, for en 4, 5 Aar siden udviklet udførligere i en Artikel i et af vore Blade.

Fjerde Decoration.

Bag. 297—301. I en Afhandling i Intelligensbladene kommer Heiberg til det Resultat, at Biben kun kan tillades som Værn mod en aabenbar Fornærmelse fra Theatrets Side, enten en Præstations mageløse Slethed, eller en decideret Krænkelte af en hellig Følelse, f. Ex. Nationalsølelsen. — Til det af Anselmus Ottrede kan tilføies: I constitutionelle Stater, hvor Forstjellen mellem Majoritet og Minoritet er det Bestemmende i alle Spørgsmaal, hvis Afgjørelse over-

lades Folket, er Bibning i Theatret utilladelig; thi den ophæver denne Forffjel, og giber (saaledes som især hos os er Tilfældet) Seiren i den absolute Minoritets Hænder. Biben daterer sig fra en Tid, hvor et anmassende Aristokratie havde revet Magten til sig, ogsaa i Theatret. Den Haan mod Kunstneren, den lægger for Dagen, grundede sig i den Ringeagt, man troede at maatte vise Personer, der stillede sig offentlig frem og gjorde Folket til Dommer over deres Værk og Tale. Men denne offentlige Fremstillen og denne Appel til Folkets Dom er netop Livsnerven i en constitutionel Stat, saa hiin haanlige Behandling er ogsaa af den Grund antiqueret. — Det følger iøvrigt af sig selv, at Mishags-Uttringer ikke kunne ønskes fjernede fra Theatret, naar de blot ikke træde frem i en, Kunsten og Kunstneren saa føleligt krænkende Form.

Efterspillet.

Bag. 315. „Chor af Benner af Sandhed og Orden.“ — Man vil maaskee endnu erindre, at et Selskab, der kaldte sig saaledes, under Dyrørskrigen havde dannet sig her i Byen.

Bag. 327. Den Committeredes Post gif senere ind. Forsaavidt den i Indstillingen var motiveret ved, „at Theatrets Directeur ikke maatte drages ind i et

for stort Detail og derved udsættes for at tabe det høiere Overblik og den fornødne Mandfrihed og Frisshed", synes denne Post heller ikke at være vel beregnet. En Directeur maa, ved at beskæftige sig med al Theatrets Detail, ligesaa lidt kunne tabe Mandens Frihed og Frisshed, som en Digter ved at samle og ordne Forarbejderne til sit Værk, eller ved den smaalige, hæmmende Udførelse af Enkelthederne. Hans Genie maa netop vise sig i at kunne vende hver Gang frisk, styrket og med usvækket Begeistring tilbage til en Totalstyrrelse af Værket og til et objectivt Overblik. Færdes en Directeur ikke midt inde i Detaillen, da vil en af hans vigtigste Functioner, Ugerepertoirets Bestemmelse, meget let kunne unddrages hans Styrelse. (Cfr. Philemons Uttringer herom Pag. 336.)

Pag. 338. I den første Udgave af „Hundrede Aar“ Pag. 185—186 fremsatte Philemon et detailleret Forslag til Theatrets Bestyrelse. Efter dette skulde et vist Antal Stuespillere og Forfattere i Plenarmøder, der for nøiere bestemte Tilfælde deeltog i Sectioner, behandle Theatrets artistiske Anliggender, og Theatermaleren, Maskinmesteren o. s. v., saa tidt det behøvedes, have Sæde i samme. At dette Forslag gav Stuespillerne og Forfatterne en meget omfattende Indflydelse paa det Artistiske, havde naturligvis sin Grund deri, at Den, der fremsætter et nyt

Princip for Bestyrelsen, ikke kan undlade at udtømme Principet i sit Forslag. Men ligesom der allerede paa det anførte Sted bemærkedes, at dette Forslag ikke skulde foregribe Andres, og der indrømmedes Muligheden af en betydelig Modification deri, saaledes har jeg nu, mens jeg holder fast ved Principet, troet det rigtigst at undgaae en Detailbestemmelse. Denne maa meget afhænge af de concrete Omstændigheder, saaledes af Antallet af de Skuespillere og dramatiske Forfattere, der til en given Tid tør anses for saa betydende, at de kunne fordrø Indflydelse paa Theatrets artistiske Anliggender. — En saadan, af Forfattere og Skuespillere dannet Bestyrelse vilde forøvrigt — som allerede i 1ste Udgave Pag. 205 bemærket — kunne erholde stor Indflydelse paa vort Sprogs vaklende Udtale ved at aftale og bestemme for samme faste Regler, som alle de Spillende skulde holde sig efterrettelige, i det mindste i den høiere Comedie. Herved kunde Theatret blive for det danske Sprog hvad Théâtre français allerede længe har været for det franske.

Fremdeles indeholdt den 1ste Udgave Pag. 187 nogle Bemærkninger angaaende det Upassende i at Forfatterne kun havde Tribilletter til fire Forestillinger om Ugen. Men dette blev forandret nogle Maaneder efterat „Hundrede Aar“ var kommet ud. De dramatiske Forfattere, der isærdeleshed maatte komme i

Betragtning, erholdt nu fri Afgang til alle Theatrets Forestillinger.

Slutnings-Bemærkning.

Udførlige for Theatrets Fremtid meget vigtige Spørgsmaal kunne reises i Anledning af det Forhold, hvori det nu er sat til Cultus-Ministeriet. Efter Indstillingens Ord skal Ministeriet blandt Andet udøve en almindelig Control med Hensyn til Theatret, som et det underlagt Institut; ved Saisonens Begyndelse skal en almindelig Plan for Theatrets Virksomhed i denne og en Oversigt over de indledede Arbejder indleveres til Ministeriet, og ved Saisonens Slutning en lignende Beretning. Hvis Alt dette ogsaa har Hensyn til Theatrets artistiske Virksomhed, da befinde vi os omtrent paa samme Punkt som under den nu ophævede Direction. Theatret skal gjøre Indberetninger og indhente Resolutioner hos Mænd (thi jeg sigter ikke blot til den nuværende Cultus-Minister, men ogsaa til hans eventuelle Eftersølgere) angaaende en Mængde Gjenstande, som man kun ved et specielt Studium og ved dagligt Samliv med Scenen kan danne sig en Mening om. Er dette Tilfældet i Frankrig, hvor Theatret jo i længere Tid har forteret under et Ministerium? og mon ikke dette Indgriben kun omfatter det reent Politiske, samt Re-

ligion og Sædelighed? For en halv Snees Aar siden saae jeg paa Théâtre des Variétés i Paris en Baudville, der indeholdt et meget nærgaaende Raillerie med alle Ministrene. Opførelsen deraf blev først efter den 5te Forestilling forbudt. Indgrebet fandt altsaa, i Analogie med Loven om Presseforfølgelse, først Sted efter Forestillingen. Hos os forlanges derimod forud en Plan for Theatrets Virksomhed i en heel Saison. Fremdeles erklæres der, at Ministeriet nærmest vil beskæftige sig med Princip-Spørgsmaal. Hvis der nu ved Theatret opstaaer Qvæstion, om Operaen eller Syngestykket, om den burleske eller høiere Comedie skal fornemmelig fremmes, om Balletten skal stilles i et andet Forhold til det reciterende Skuespil og Operaen, da er dette lutter Princip-Spørgsmaal, men reent kunstneriske. Vil Ministeriet gribe ind heri? Og, hvis dette maa besvares bekræftende, agter da Ministeren ligeledes at gjøre sin Mening gjældende, dersom Kunst-Academiets Medlemmer fatte en Beslutning angaaende hvorvidt en vis Stil i Kunsten, om f. Ex. den düsseldorfiske eller den ældre tydske eller den nyere franske Malerskole bør modarbeides ved Academiet eller ikke? Vi kunne sandsynligviis vente meer end een Cultus-Minister, der aldrig har seet et Düsseldorf-Maleri.

Efterkrift 1856. — Efterat det sidste Ark af „Hundrede Aar“ i nærværende Udgave var færdigt fra Bogtrykkeriet, blev Publikum bekendt med de nye Bestemmelser for Skuespillernes Forhold til Theater-Bestyrelsen og for nye Stykkers Honorering, der af en nedsat Commission ere udarbejdede. Man vil i disse unægtelig spore en Bevægelse hen mod de Ideer, der i „Hundrede Aar“ findes udviklede, en Erkjendelse af især Skuespillernes Ret ligeoverfor Directionen. Saaledes er bl. A. en Theater-Jury indført, og en Censor til Bedømmelsen af nye Skuespil bleven sideordnet Directeuren. Men en nærmere Betragtning af disse vigtige og omfattende Lovarbejder kan naturligviis ikke her finde sin Plads, men maa forbeholdes til en anden Veilighed.

